

Skolverkets årsredovisning 2012

Skolverkets årsredovisning 2012

Generaldirektörens förord

Att skolan fungerar väl i alla sina delar är av fundamental betydelse såväl för den enskilda individen som för samhället i stort. Detta gör Skolverkets uppdrag både angeläget och utmanande.

Skolverket arbetar för kvalitet och likvärdighet i förskola, fritidshem, skola och vuxenutbildning. Vi vill understödja skolhuvudmännens och skolpersonalens professionella ansvarstagande – det är de som ansvarar för att genomföra skolverksamheten i praktiken.

Vi utformar och informerar om olika slags nationella styrdokument, till exempel mål och kunskapskrav inom olika ämnen. Vi tar fram bred och djup kunskap om och för skolans område. Det rör bl.a. kunskap om utvecklingen av elevernas kunskapsresultat och om hur skolsystemet i dess helhet fungerar. Vi sprider information till olika målgrupper: Elever, vårdnadshavare, lärare, rektorer, skolhuvudmän m.fl.

Vårt arbete har elevernas resultat i fokus, är långsiktigt, systematiskt och väl förankrat samt stöder ett kollegialt lärande. Stora utvecklingsinsatser har under året gjorts på flera områden, t.ex. matematik, natur- och teknik samt värdegrundsområdet. Utvecklingsinsatserna under 2012 har byggt på ett systematiskt kvalitetsarbete med elevers måloppfyllelse i centrum.

Stora delar av vår verksamhet styrs av regeringsuppdrag givna i regleringsbrev eller i särskild ordning. För närvarande pågår en omfattande reformering på skolans område. En stor del av vårt arbete under 2012, liksom under 2011, har utgjorts av olika insatser för att reformerna ska bli verklighet. En viktig uppgift för myndigheten har varit arbetet med att handlägga ärenden för legitimation för lärare och förskollärare. Att ansvara för detta blev en ny uppgift för oss under 2011. Arbetet med lärarlegitimationer har ökat kraftigt i omfattning under 2012.

Samverkan med andra myndigheter och organisationer liksom internationella engagemang är viktiga delar i vår verksamhet. Skolverket tillämpar ett öppet arbetssätt och involverar ett stort antal experter och sakkunniga i våra insatser.

Under året har vi internt arbetat för att utveckla och effektivisera vår verksamhet. Vi har bl.a. arbetat med att ytterligare utveckla verksamheten genom att kvalitetssäkra utbetalning av statsbidrag och att samla indikatorer på kvalitet i undervisningen och vad som utvecklar lärandet. Årets arbete kommer att ha genomslag i arbetet under 2013.

Min samlade bedömning är att Skolverket har genomfört sitt instruktionsenliga uppdrag.

Anna Ekström
Generaldirektör

Innehåll

Inledning	8
Resultatredovisning	9
Sammanfattning av verksamheten under året	11
Skolverket ansvarar för en bred verksamhet	11
Omfattande verksamhet med lärarlegitimation	11
Implementering av skolreformerna	12
Utvecklingsinsatser och fortbildning	12
Omfattande uppföljning och bred utvärderingsverksamhet	13
Stort tryck på information	13
Exempel på skolformsvisa insatser	14
Verksamhetens kostnader och intäkter	16
Verksamhetens kostnader per huvudsaklig uppgift	16
Utveckling och styrning utgör stora delar av verksamheten	16
Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift och skolform	18
Verksamhetskostnader per uppdrags- och verksamhetsstyp på förvaltningsanslaget	20
Intäkter	21
Transfereringar	21
Uppföljning och utvärdering	23
Nationell uppföljning	25
Förändringar i uppföljningssystemet	25
Samverkan med andra myndigheter samt huvudmän och organisationer om statistiken	30
Målgruppernas inhämtande av uppföljningsinformationen	31
Uppföljningsstudier	32
Nationell utvärdering och utredning	34
Utvärderingsstudier	34
Utvärderingsstudier redovisade även i Skolverkets årsredovisning avseende 2011	35
Internationella studier	37
Styrning	41
Styrdokument	42
Nya styrdokument	42
Implementering	44
Konferenser	49
Dialogträffar på regional nivå	50
Skriftligt material	50
Samråd	51
Övriga uppdrag	51
Gymnasieskolan	51
Det nationella provsystemet	59
Omfattning	59
Förändringar av de nationella proven	60
Kvalitetssäkring av de nationella proven	62
Övriga insatser	64
Handläggning	65
Dansarutbildningen	66
Nationell skolutveckling	67
Nationellt prioriterad fortbildning	68
Fortbildning av lärare och fritidspedagoger samt speciallärarutbildning – Lärarlyftet II	68
Fortbildning av förskollärare och förskolechefer	74
Fortbildningens omfattning	75
Rektorsutbildning	77
Rektorsprogrammet	77
Rektorslyftet	83
Andra kursomgången av Rektorslyftet – hösten 2012	85

Forskningsspridning	87
Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser	87
Utvecklingsinsatser i matematik	87
NT-uppdragen	90
Uppdrag i anslutning till värdegrund m.m.	91
Stöd till grundskolor i utanförskapsområden	94
Användningen av informations- och kommunikationsteknik	95
ANDT	97
Språk-, läs- och skrivutveckling	98
Entreprenörskap i skolan	100
Utmärkelser	101
Systematiskt kvalitetsarbete och BRUK	103
Spetsutbildningar i grundskolan	103
Riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningar	104
Hantering av statliga stöd och bidrag	105
Elevhälsa	107
Sfi-bonus	108
Basfärdigheterna läsa, skriva och räkna	108
Kompetensutveckling för lärare i yrkesämnen	109
Granskning av statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning	109
Kostnader för administration av statsbidrag	110
Användning av medel på anslaget 1:5 Utveckling av skolväsende m.m.	111
Svensk undervisning i utlandet	112
Utbildningsinformation	115
Skolverket.se	116
Upplysningstjänsten	118
Övriga informationskanaler	120
Informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena	123
Utländska studiebesök	123
Lärarlegitimation m.m.	125
Legitimation för lärare och förskollärare mm	126
Nya föreskrifter m.m.	129
Lärarnas ansvarsnämnd	129
Övrig återrapporering	131
Skolverkets sektorsansvar	132
Funktionshinder	132
Miljömålsarbetet	133
Nyanlända barn och ungdomar – ansvar inom verksamhetsområdet	133
Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnkonventionen	134
Internationella engagemang i sammanfattning	134
Samverkan med andra myndigheter och organisationer	135
Internt kvalitetssäkringsarbete	137
Intern styrning och kontroll	138
Personal och kompetens	139
Personalstruktur	139
Kompetensförsörjning	140
Arbetsmiljöarbete	142
Finansiell redovisning	145
Resultaträkning (tkr)	146
Balansräkning (tkr)	147
Balansräkning (tkr)	148
Anslagsredovisning 2012	149
Beställningsbemyndiganden	151
Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)	152
Notförteckning	153
Noter	155
Ledningens beslut om årsredovisning 2012	171

Inledning

Skolverket är enligt sin instruktion förvaltningsmyndighet för skolväsendet samt för vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet i den utsträckning något annat inte är föreskrivet. Myndigheten ska främja att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Skolverket ska bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för elever.

För att fullfölja sitt uppdrag ska Skolverket genomföra nationella uppföljningar och utvärderingar och ansvara för svenskt deltagande i internationella kunskapsmätningar. Skolverket ska också styra bl.a. med tydliga måldokument, kunskapskrav, föreskrifter, allmänna råd, nationella prov och stöd till genomförande av beslutade reformer. Därtill ska Skolverket bidra till god kvalitet i svensk utbildning genom att ansvara för nationella utvecklingsinsatser och fortbildningsinsatser för skolväsendets personal, fördela finansiellt stöd och bidrag till verksamheterna och svara för särskild utbildning för rektorer. Skolverket ska i sitt utvecklingsstödjande uppdrag också sprida information om relevant forskningsbaserad kunskap till verksamheterna.

Utöver dessa uppgifter ska Skolverket som förvaltningsmyndighet ansvara för en rad specifika frågor, till exempel den officiella statistiken på skolområdet och de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Skolverket ska vidare ansvara för frågor inom ramen för sitt verksamhetsområde som rör nyanlända och har ett särskilt sektorsansvar för handikappfrågor respektive för miljömålsarbetet. Skolverket har också till uppgift att informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige.

Vidare har Skolverket i uppgift att besluta om och utfärda legitimationer för lärare och förskollärare. Skolverkets ansvar omfattar även Lärarnas ansvarsnämnd.

Sammanfattningsvis är Skolverkets uppdrag omfattande och mångfasetterat. Uppdraget förutsätter samarbete, samverkan och kontakter med företrädare för huvudmän och verksamheter men även med andra myndigheter och organisationer, såväl i Sverige som internationellt.

I föreliggande årsredovisning ingår en resultatredovisning och en finansiell redovisning för verksamhetsåret 2012.

Resultatredovisning

Resultatredovisning

Enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och vad regeringen angivit i regleringsbrev eller annat beslut. Resultatredovisningen i Skolverkets årsredovisning 2012 är strukturerad utifrån myndighetens huvudsakliga uppgifter. De första fem huvudsakliga uppgifterna härrör från instruktionen (2009:1214). Den sjätte, lärarlegitimation, är en ny uppgift för verket sedan november 2010. Myndigheten har valt att dela in myndighetens huvudsakliga uppgifter i tolv prestationstyper, vilka framgår av tabellen nedan. Redovisningen följer denna struktur.

Tabell 1. Indelning av verksamheten

Huvudsaklig uppgift	Prestationstyp
1. Uppföljning och utvärdering	Nationell uppföljning Nationell utvärdering och utredning Internationella studier
2. Styrning	Styrdokument Nationellt provsystem
3. Nationell utveckling	Nationellt prioriterad fortbildning Rektorsutbildning Forskningsspridning Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser
4. Hantering av statliga stöd och bidrag	Statsbidrag
5. Utbildningsinformation	Utbildningsinformation
6. Lärarlegitimation	Lärarlegitimation

Enligt regelverket ska utvecklingen av myndighetens prestationer redovisas, med inriktning på volym och kostnader.

Kostnadsutvecklingen över tid för prestationstyper redovisas så långt det är möjligt. Redovisningen av volymer över tid har utvecklats och görs där det är möjligt med hänsyn till verksamhetens karaktär.

Utöver de generella krav som finns på årsredovisningens innehåll ska myndigheten också särskilt redovisa viss verksamhet i enlighet med regeringens beslut. Av detta följer att sådan verksamhet redovisas mer utförligt än annan. Myndighetens verksamhet styrs till största delen av specifika, tidsbegränsade regleringsuppdrag, vilket innebär att verksamhetens innehåll varierar väsentligt över tid.

Sammanfattning av verksamheten under året

Skolverket ansvarar för en bred verksamhet

Under flera år har myndighetens verksamhet utgjorts av normering/styrning, uppföljning/utvärdering och utveckling. Under 2011 tillkom ansvaret för att utfärda lärarlegitimation samt för att fatta beslut om skolhuvudmäns ansökningar om att få erbjuda vissa särskilda inslag i sin utbildning, t.ex. spetsutbildningar. Flertalet av dessa tillkommande verksamheter kan karakteriseras som ärendehandläggning och myndighetsutövning.

En mycket stor del av Skolverkets verksamhet är styrd av regeringsuppdrag, vilket har präglat verksamheten även under 2012. Skolverket genomförde arbete inom ramen för sammanlagt 71 regeringsuppdrag under 2012. Om man även räknar in uppdrag till annan myndighet, där Skolverket ska samverka eller samråda med denna myndighet, uppgår antalet uppdrag som var aktuella under året till 85. Därtill har Skolverket verksamheter som styrs av ”uppdrag” enligt skollag eller olika förordningar. Skolverkets verksamhet med lärarlegitimation är ett exempel på en sådan verksamhet. Som framgår av tabellen nedan varierar antalet uppdrag mellan åren. Dessutom skiljer sig självfallet omfattningen av de resursinsatser som olika uppdrag kräver åt. Skolverkets verksamhet ser därför olika ut mellan åren. Kontinuiteten och långsiktigheten i det egeninitierade arbetet varierar, eftersom regeringsuppdragen alltid först och främst genomförs i tid.

Tabell 2. Antal regeringsuppdrag

Regeringsuppdrag i	2012	2011	2010
Regl.brev	32	32	25
Särskild ordning	39	32	38
Totalsumma	71	64	63

Omfattande verksamhet med lärarlegitimation

Skolverkets arbete med lärarlegitimationer har präglat myndighetens verksamhet under 2012. Uppdraget har inte bara berört den del av organisationen som direkt arbetar med handläggning och beslutsfattandet. Genomförandet av uppdraget har också inneburit att myndigheten har lagt resurser på bl. a. omfattande rekryteringar, upphandling, ekonomisk hantering, nya lokaler och flytt av verksamheter samt löpande uppföljning från verksamheten m.fl. Personal från olika delar av organisationen har omprioriterats till att delta i beslutsfattandet, ett övertidsprojekt har genomförts, och personal med kunskap om gymnasieskolan har deltagit i bedömningsarbete som rör gymnasieskolans ämnen.

I slutet av 2012 hade det inkommit sammanlagt 128 000 ansökningar om legitimation från lärare och förskollärare, varav ca 80 000 inkom under 2011. Den 31 december 2011 hade 1 104 legitimationer meddelats. Vid utgången av 2012 har sammanlagt över 66 000 legitimationer beviljats. Handläggningen är mycket komplex, vilket till stor del beror på att variationen i hur utbildningarna genomförts vid olika lärosäten är mycket stor. Detta gör att det är många olika bedömningar som måste göras i varje ansökan för att avgöra vilka behörigheter som ska meddelas i legitimationen. Skolverket har som ett led i att effektivisera handläggningen under året arbetat med anpassning av it-stödet och utveckla handlägningsprocesserna. Skolverket har satt upp interna mål för

handläggningen. Dessa mål följs upp dagligen, utfallet analyseras och prioriteringar görs i syfte att optimera arbetsprocesserna. Skolverket har under året behövt begära förlängd tid för uppdraget, som en följd av att uppdraget har varit mer komplext än vad som förutsågs.

Implementering av skolreformerna

Många av de stora skolreformerna trädde i kraft 1 juli 2011 utom för vuxenutbildningen, där reformerna huvudsakligen började tillämpas den 1 juli 2012. Skolverkets regeringsuppdrag om implementeringsinsatser har pågått under tre år 2010–2012. Insatserna har avsett framtagande av nya styrdokument, genomförande av konferensserier samt produktion av en mängd skriftligt material, filmer och andra mer interaktivt utformade stödmaterial.

Tyngdpunkten under den första delen av implementeringsperioden låg på olika konferenser, riktade till alla berörda nivåer. Totalt har Skolverket mött närmare 100 000 personer i dessa konferenser och på konferenser som anordnats av andra.

Framtagandet av nya styrdokument har pågått under hela perioden och också bidragit till implementeringen av reformerna. Det gäller inte minst de föreskrifter och allmänna råd som fastställts. Hittills har sju nya eller reviderade allmänna råd beslutats och arbetet med ytterligare fem allmänna råd pågår. Under den senare delen av treårsperioden har tyngdpunkten alltmer förskjutits mot olika kommentarmaterial, stödmaterial i form av filmer, bedömningsstöd både skriftligt och som filmer, diskussionsunderlag och andra underlag för den fortsatta lokala implementeringen. Skolverkets implementeringsinsatser har utvärderats av externa utvärderare. Utvärderingar visar att de genomförda konferenserna bidragit till att styrdokumenten blivit kända och förankrade i betydelsen genomdiskuterade och accepterade. De hittillsvarande resultaten från utvärderingen av implementeringen av gymnasiereformen (Gy 2011) tyder på att Skolverket lyckats relativt väl med sina implementeringsinsatser utifrån de givna förutsättningarna. Flera utvärderingsstudier av implementeringen pågår.

Utvecklingsinsatser och fortbildning

Skolverkets utvecklingsinsatser bygger på ett systematiskt kvalitetsarbete med elevers målpuppfyllelse i centrum. Utifrån en behovsinventering har Skolverket tagit fram *Allmänna råd med kommentarer om Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*. De allmänna råden omfattar alla skolformer samt fritidshem. Syftet med de allmänna råden är att underlätta för och ge vägledning till huvudmän, skolor, förskolor och fritidshem att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som leder till bättre kvalitet och målpuppfyllelse.

Stora utvecklingsinsatser som genomförts under 2012 är Matematiklyftet, NT-uppdraget och arbetet med värdegrundsfrågor. Utvecklingsinsatser har också bedrivits för bl.a. förbättrad informations- och kommunikationsteknik i skolorna samt stöd för språk-, läs- och skrivutveckling.

Arbetet med fortbildning för rektorer, lärare och förskollärare har fortsatt under året. Under 2012 påbörjades också en satsning för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnen. Statsbidrag kan erhållas för att ge lärare i yrkesämnen möjlighet att delta i verksamhet på en arbetsplats utanför skolan. Satsningen

avser gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, den kommunala vuxenutbildningen och den särskilda utbildningen för vuxna.

Statsbidrag är en viktig del i flera utvecklingsinsatser. Myndighetens verksamhet har utvecklats ytterligare genom att exempelvis kvalitetssäkra utebetalning av statsbidrag. Samverkan med andra myndigheter och organisationer om skolutveckling har ökat och likaså har de internationella engagemangen inom detta område förstärkts. Sektorsansvaret för funktionshinder har under året fått en mer framträdande position i utvecklingsarbetet.

Omfattande uppföljning och bred utvärderingsverksamhet

Under året har en rad uppföljnings-, utvärderings- och utredningsstudier genomförts som ger kunskap om olika frågor inom sektorn. Nedan ges några exempel.

Deltagande, elevernas erfarenheter och studieresultat i den gymnasiala lärlingsutbildningen de tre första åren 2008–2011 har följts upp. Avvikelser mellan provbetyg och ämnesbetyg/kursbetyg i grundskolan och i gymnasieskolan har analyserats. En utvärdering av implementeringen av skolreformerna har inletts. Under 2012 har två mindre fallstudier om de fem nya introduktionsprogrammen och om hur kommunerna arbetar för att stödja ungdomar som varken studerar eller arbetar genomförts. Ungdomars uppfattningar om gymnasievalet liksom att börja om på nytt program i gymnasieskolan efter tidigare studieavbrott har analyserats i två olika studier. Det senare projektet inleddes därför att en tidigare Skolverksstudie från 2010 visade att konkurrensen om gymnasieelever lett till att fler elever byter utbildning och/eller skola.

Under 2012 har Skolverket deltagit i ett flertal olika internationella studier. Studierna är i olika faser – planering, datainsamling och rapportering. Under 2012 har ytterligare fördjupade analyser genomförts av tidigare datainsamlingar, t.ex. av ICCS, en internationell studie som studerar 14-åringars kunskaper, värderingar och attityder inom områdena demokrati och samhällskunskap. Resultaten från IEA-studierna PIRLS, som studerar läskunnigheten hos elever i årskurs 4 och TIMMS, som studerar matematik- och naturvetenskapskunskaper hos elever i årskurs 4 och 8, publicerades under 2012. Datainsamlingarna genomfördes under 2011. Vidare publicerades en nationell rapport som beskriver den svenska resultatbilden inom språken engelska och spanska från en EU-studie där datainsamlingen genomfördes 2011. Under våren 2012 har nya datainsamlingar genomförts inom PISA, en OECD-studie som studerar 15-åringars kompetens i läsning, matematik och naturvetenskap och där huvudämnet 2012 är matematik.

Som statistikansvarig myndighet för officiell statistik om skolväsendet förvaltar och vidareutvecklar Skolverket stora informationssystem. Reformeringen av skolan har inneburit att statistiken måste förändras för att kunna spegla det nya samtidigt som tidsserier i möjligaste mån måste upprätthållas. Ett stort förändringsarbete har därför pågått under 2012, vilket kommer att fortsätta under 2013.

Stort tryck på information

Trycket på information från Skolverket har varit fortsatt stort under 2012. Antalet frågor till Skolverkets upplysningsjänst var dock färre under 2012 än under 2011, då antalet samtal och andra förfrågningar var exceptionellt stort på

grund av alla nya reformer under detta år. Antalet inkommande frågott var 76 600 under 2012. Antalet besök på Skolverkets webbplats (Skolverket.se) var i stort sett oförändrat jämfört med under 2011, drygt 8 miljoner. Antalet nedladdade publikationer från publikationsdatabasen ökade med 34 procent jämfört med 2011 och uppgick till 2 595 000. Även Skolverkets närvaro i sociala medier ökade under året.

Exempel på skolformsvisa insatser

En stor del av Skolverkets insatser under 2012 har berört flera eller alla skolformer. Vissa av Skolverkets insatser är dock riktade till en specifik skolform. Nedan ges några exempel på sådana insatser.

Förskola och annan pedagogisk verksamhet

Skolverket har under året gett fortsatt stöd till kommuner och enskilda huvudmän för deras implementering av den reviderade läroplanen för förskolan och den nya skollagen. På grundval av bl.a. den Skolverksutvärdering som publicerades under 2012 utarbetade och fastställde Skolverket allmänna råd om pedagogisk omsorg, som implementerades genom en konferensserie riktad till anordnare.

Verkets insatser för fortbildning av förskolepersonal har fortsatt under 2012 liksom verksamheten med legitimation för förskollärare. Inom ramen för uppdraget Förskolelyftet II ska Skolverket bidra till att stärka förskollärares och förskolechefers kompetens och därmed främja förskolans måluppfyllelse. Utbildningen inriktas antingen på barn i behov av särskilt stöd eller på uppföljning och utvärdering av förskolans verksamhet. Skolverket har även haft i uppdrag att föreslå åtgärder för att öka andelen män som arbetar i förskolan. Myndigheten ser behov av ett långsiktigt, nationellt samlat arbete med insatser på flera samhällsnivåer samtidigt och Skolverket har redovisat ett antal angelägna åtgärder i förslag till regeringen.

Grundskolan och motsvarande skolformer

Skolverket har under året fortsatt med insatser för att implementera de aktuella reformerna inom obligatoriska skolan genom konferenser, allmänna råd, kompetensutveckling och andra aktiviteter. Skolverket har bl.a. gjort en särskild satsning på lärare i grundsärskolan som innefattat information och kompetensutveckling.

De nya nationella proven i årskurs 6 genomfördes under 2012. Nya nationella prov för årskurs 9 har utformats under 2012 utifrån de nya kursplanerna för att kunna genomföras under 2013. Olika bedömningsstöd i syfte att stärka lärares bedömarkompetens och likvärdigheten i betygssättningen har utarbetats och publicerats på Skolverkets webbplats.

När det gäller utvecklingsinsatser har Skolverket under 2009–2011 haft regeringens uppdrag att skapa förutsättningar för förnyelse av undervisningen i matematik i grundskolan och motsvarande utbildning. Utvärderingar har gjorts av denna verksamhet och uppmärksammas under 2012 bl.a. vid Matematikbiennalen i Umeå. Dessutom har utvärderingarnas resultat förts ut till pågående lokala projekt genom regionala utvecklingscentra.

Inom NT-uppdragen har nybörjar- respektive fortsättningskurser startats för kompetensutveckling av lärare i årskurserna F–3. Verksamheten fortsätter

under våren 2013. De fyra nationella resurscentrumen (NRC) inom naturvetenskap och teknik har på uppdrag av Skolverket tagit fram en webbplattform för lärare i förskolan samt i grundskolans år F–6.

Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Skolverket har under 2012 genomfört fortsatta insatser för implementering av den reformerade gymnasieskolan – Gy 2011. Vid Skolverkets konferenser och i möten med programreferensskolor har Skolverket tagit reda på vilket stöd som behövs för den lokala implementeringen. Utifrån detta har sju olika utvecklingspaket tagits fram som riktar sig till lärare, skolledare och studie- och yrkesvägledare. Skolverket har också genomfört konferenser om den nya gymnasiesärskolan.

Nationella prov har konstruerats utifrån de nya ämnesplanerna samtidigt som prov också erbjudits enligt den tidigare gymnasieskolan. Det innebär att antalet konstruerade prov har varit stort, som exempel kan nämnas att antalet publicerade kursprov i matematik var 21 under 2012. Utöver de nationella proven har Skolverket utvecklat bedömningsstöd för flera ämnen.

Under året har Skolverket samverkat med de nationella programråden för yrkesprogrammen. Olika utvecklingsinsatser har initierats för att utveckla kvaliteten i bl.a. den gymnasiala lärlingsutbildningen.

Fortbildnings- och utvecklingsinsatser kring sex- och samlevnadsundervisning har genomförts under 2012. I insatserna har även ingått stöd om hur sexualitet, relationer och jämställdhet kan integreras i de gymnasiegemensamma ämnena.

Skolverket utarbetar kontinuerligt nya ämnen och/eller kurser till den nya gymnasieskolan. Detta i sin tur innebär att de föreskrifter som berör legitimation för lärare i yrkesämnena eller s.k. vissa ämnen ständigt måste revideras. Under året har föreskrifter meddelats för 146 yrkeskunskaper. Skolverket meddelade tre föreskrifter under året som berör legitimationsförfarandet.

Vuxenutbildning

Även inom vuxenutbildningen har implementeringsinsatserna varit omfattande under 2012. Konferenser har genomförts t.ex. rörande betygskriterier och kunskapskrav samt bedömning och bedömningsstöd för kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå och utbildning i svenska för invandrare samt för att implementera ett nytt bedömningsstöd i yrkesämnena på gymnasial nivå.

Flera uppföljningar och utvärderingar under året har avsett vuxenutbildningen. Orsaker till avbrott bland elever och kursdeltagare i kommunal vuxenutbildning och svenska för invandrare analyserades genom en registerstudie. Orsaker till låg måluppfyllelse i matematik A och B i kommunal vuxenutbildning studerades liksom utbud, måluppfyllelse och genomströmning i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.

Verksamhetens kostnader och intäkter

Verksamhetens kostnader per huvudsaklig uppgift

Skolverket ska redovisa sina kostnader fördelade inom områdena uppföljning och utvärdering, styrning, utveckling samt hantering av statliga stöd och andra relevanta områden (Regleringsbrev 2012)

I tabell 3 nedan redovisas myndighetens verksamhetskostnader¹ inklusive overhead (OH) uppdelat på de sex huvudsakliga uppgifterna. Skolverket har i flera år använt en OH-modell som bygger på tidredovisningen. De redovisade timmarna omräknas till lönekostnader per prestationstyp som sedan används som nyckel för att fördela gemensamma kostnader på respektive prestationstyp.

Skolverkets verksamhetskostnader har ökat från 912 mnkr år 2011 till 1 025 mnkr år 2012, vilket är en ökning med 12 procent. Ökningen beror bl.a. på utökad verksamhet avseende lärarlegitimation, en utvidgad uppföljning, ökade utvärderingsinsatser, en mer omfattande verksamhet med nationella prov, nya satsningar på fortbildning och flera nya utvecklingsuppdrag, t.ex. för en förstärkt elevhälsa.

Utveckling och styrning utgör stora delar av verksamheten

Av tabell 3 och diagram 1 framgår att Skolverket lade två tredjedelar av sina verksamhetskostnader på nationell utveckling och styrning år 2012. Nationell utveckling var den största verksamheten. 36 procent av verksamhetskostnaderna avser nationell utveckling, 29 procent styrning. Uppföljning och utvärdering utgjorde 18 procent, lärarlegitimation 7 procent, hantering av statsbidrag 6 procent och utbildningsinformation 5 procent.

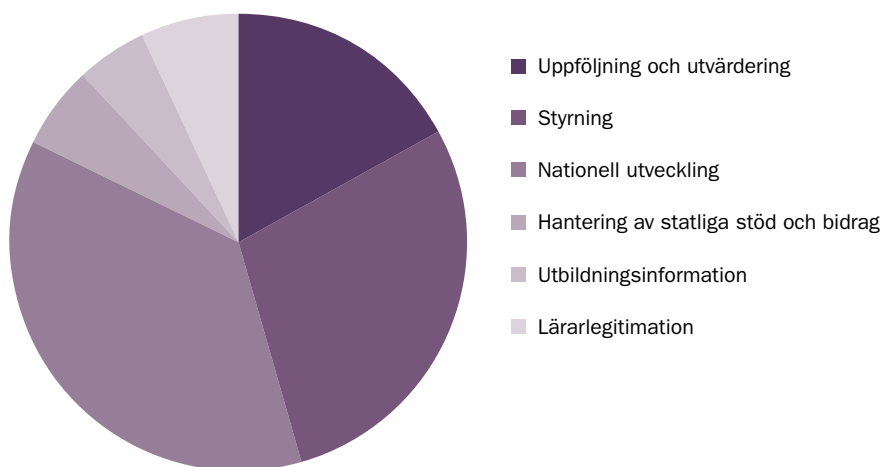
Tabell 3. Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift enligt instruktion

Huvudsaklig uppgift enligt instruktion (inkl OH)	2012		2011		2010	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
1. Uppföljning och utvärdering	181,1	18	129,0	14	117,9	15
2. Styrning	295,9	29	280,7	31	261,1	33
3. Nationell utveckling	369,6	36	306,3	34	357,9	45
4. Hantering av statliga stöd och bidrag	57,3	6	128,3	14	32,9	4
5. Utbildningsinformatin	51,0	5	38,6	4	22,4	3
6. Lärarlegitimation	70,4	7	29,3	3	-	-
Summa verksamhetskostnader	1 025,3	100	912,2	100	792,2	100
Överförd verksamhet	-	-	-	-	-	-
Totala verksamhetskostnader	1 025,3	100	912,2	100	792,2	100

¹ Med verksamhetskostnader menas alla kostnader som inte är transfereringar (statsbidrag), dvs. personalkostnader, lokalkostnader, avskrivningar och övriga kostnader.

Diagram 1. Verksamhetskostnader år 2012 per huvudsaklig uppgift

I tabell 4 redovisas verksamhetskostnaderna fördelade på prestationstyper. Som framgår av tabellen har flera prestationstyper ökat sina kostnader mellan 2011 och 2012 medan ett par har minskat. Lärarlegitimation är den prestationstyp som ökat mest, från 3 till 7 procent av de totala verksamhetskostnaderna. Även Nationell utvärdering och utredning, Nationell uppföljning, Fortbildning och Nationellt provsystem har ökat betydligt i verksamhetskostnader, med mellan 35 och 64 procent vardera. Statsbidragshantering och Styrdokument har minskade verksamhetskostnader. När det gäller Styrdokument förklaras minskningen till stor del av minskade kostnader för implementeringsinsatser under 2012 jämfört med under 2011. De minskade verksamhetskostnaderna för statsbidragshantering förklaras i huvudsak av att regeringsuppdragen om utbildning av förskollärare och förskolechefer respektive av lärare, fritidspedagoger och speciallärare (Förskolelyftet respektive Lärarlyftet II) har ett förändrat innehåll 2012 jämfört med 2011, på så sätt att statsbidragshantering har minskat. Under 2011 redovisades kostnaderna för Skolverkets arbete med dessa verksamheter dels under prestationstypen "statsbidrag", dels under prestationstypen "nationellt prioriterad fortbildning". Under 2012 däremot har ingen statsbidragshantering förekommit inom Skolverkets arbete med Förskolelyftet och alla verksamhetskostnader för denna verksamhet har därför redovisats under prestationstypen "nationellt prioriterad fortbildning". Kostnaderna för Skolverkets arbete med Lärarlyftet II har under 2012 till en mindre del än tidigare avsett statsbidragshantering, varför en mindre andel av kostnaderna för denna verksamhet har redovisats under prestationstypen "statsbidrag", och en större andel har redovisats under prestationstypen "nationellt prioriterad fortbildning", jämfört med 2011.

Tabell 4. Verksamhetskostnader per prestationstyp

	2012		2011		2010		2009	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Nationell uppföljning	82,1	8	57,1	6	53,0	7	43,9	8
Nationell utvärdering och utredning	62,2	6	38,0	4	31,5	4	27,7	5
Internationella studier	36,8	4	33,9	4	33,4	4	24,4	4
Styrdokument	130,2	13	157,7	17	166,4	21	126,5	22
Nationellt provsystem	165,7	16	123,0	13	94,7	12	99,4	18
Fortbildning	167,8	16	119,8	13	161,7	20	12,5	2
Rektorsutbildning	83,4	8	81,9	9	50,9	6	50,9	9
Forskningsspridning	8,7	1	7,9	1	11,5	1	6,3	1
Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser	109,7	11	96,7	11	133,8	17	117,6	21
Statsbidrag	57,3	6	128,3	14	32,9	4	31,8	6
Utbildningsinformatioin	51,0	5	38,6	4	22,4	3	24,2	4
Lärarlegitimation	70,4	7	29,3	3	-	-		0
Totala verksamhetskostnader	1 025,3	100	912,2	100	792,2	100	565,3	100

Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift och skolform

Skolverket ska lämna en redovisning av sin verksamhet och resursåtgång uppdelad på samtliga verksamhets- och utbildningsformer i den utsträckning som Skolverket bedömer lämplig (Regleringsbrev 2012).

Tabell 5. Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift och skolform

2012	Uppföljning och utvärdering		Styrning		Nationell utveckling		Statsbidrag		Utbildningsinformation		Lärarlegitimation		Totalt	
	mnr	%	mnr	%	mnr	%	mnr	%	mnr	%	mnr	%	mnr	%
Skolform														
Förskola	9,7	5%	11,0	4%	31,4	8%	3,3	6%	2,8	5%	21,6	31%	79,8	8%
Fritidshem	8,4	5%	1,1	0%	8,3	2%	0,0	0%	0,1	0%	0,6	1%	18,5	2%
Förskoleklass	2,7	1%	0,5	0%	10,3	3%	0,8	1%	0,8	2%	0,6	1%	15,7	2%
Grundskola	89,6	49%	97,5	33%	169,2	46%	28,4	50%	17,5	34%	29,0	41%	431,2	42%
Gymnasieskola	45,3	25%	97,4	33%	91,8	25%	19,7	34%	19,1	37%	14,4	20%	287,7	28%
Kommunal vuxenutbildning	19,5	11%	22,0	7%	23,8	6%	2,4	4%	4,9	10%	0,6	1%	73,2	7%
Särskild utb för vuxna	0,2	0%	7,5	3%	0,4	0%	0,4	1%	0,4	1%	0,6	1%	9,5	1%
Utb i svenska för invandrare	0,9	0%	19,0	6%	7,0	2%	0,0	0%	1,8	4%	0,6	1%	29,3	3%
Grundskola	2,0	1%	10,7	4%	10,3	3%	0,8	1%	0,8	2%	0,6	1%	25,2	2%
Specialskola	0,0	0%	5,8	2%	7,9	2%	0,7	1%	0,7	1%	0,6	1%	15,7	2%
Sameskola	0,0	0%	2,8	1%	3,1	1%	0,4	1%	0,7	1%	0,6	1%	7,6	1%
Gymnasie-särskola	2,0	1%	20,6	7%	6,1	2%	0,4	1%	1,4	3%	0,6	1%	31,0	3%
Kompletterande utbildning	0,9	0%		0%	0,0	0%		0%		0%		0%	0,9	0%
Totalt	181,1	100%	295,9	100%	369,6	100%	57,3	100%	51,0	100%	70,4	100%	1 025,3	100%

Av tabell 5 framgår att Skolverkets verksamhet till stor del avser grundskola och gymnasieskola. Två tredjedelar av verksamhetskostnaderna lades på dessa skolformer år 2012. Det gäller för de flesta av Skolverkets huvudsakliga uppgifter. Fördelningen på skolformer är i stort densamma med några få undantag. Lärarlegitimation har i stor utsträckning också avsett förskola, nästan en tredjedel av verksamhetskostnaderna avser förskolan. Nationell uppföljning och utvärdering och Statsbidrag har haft en ännu något större andel av sina verksamhetskostnader på grundskola jämfört med Styrning och Utbildningsinformation.

Verksamhetskostnadernas fördelning på olika huvudsakliga uppgifter och skolformer beror till största delen på vilka uppdrag regeringen har gett till myndigheten.

Verksamhetskostnader per uppdrags- och verksamhetstyp på förvaltningsanslaget

Skolverket ska redovisa hur stor del av utgifterna på anslaget 1:1 Statens skolverk som använts för uppdrag som getts i regleringsbrev respektive i särskild ordning och för egeninitierad verksamhet samt hur utgifterna på anslaget fördelas på uppföljning och utvärdering, styrning och utveckling och andra relevanta områden. (Regleringsbrev 2012).

Tabell 6. Verksamhetskostnader per uppdrags- /verksamhetstyp på 1:1

	2012		2011		2010	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Regeringsuppdrag regleringsbrev	238,3	55%	191,1	54%	183,1	53%
Regeringsuppdrag särskild ordning	116,9	27%	107,6	30%	105,4	31%
Egeninitierad verksamhet	75,0	17%	56,8	16%	56,9	16%
Totalt	430,2	100%	355,5	100%	345,4	100%

Av utgifterna på förvaltningsanslaget har 83 procent avsett regeringsuppdrag år 2012. Andelen medel som använts för egeninitierad verksamhet var 17 procent. Motsvarande andelar 2011 var 84 respektive 16 procent. Om man ser till de totala verksamhetskostnaderna så utgör andelen egeninitierad verksamhet 9 (7) procent 2012. Skolverkets utrymme för att starta egeninitierade projekt är således mycket begränsat.

Den verksamhet som redovisas som egeninitierad utgörs till stora delar av Skolverkets upplysningstjänst, databasen SIRIS (Skolverkets internetbaserade resultat- och kvalitetsinformationssystem) och olika utvärderingsstudier. Upplysningstjänsten och SIRIS ingår i verkets huvudsakliga uppgift Utbildningsinformation och är viktiga delar i Skolverkets instruktionsenliga informationsuppdrag. Utvärderingsstudierna ingår i den huvudsakliga uppgiften Uppföljning och utvärdering. Inom de huvudsakliga uppgifterna Styrning och Nationell utveckling är utrymmet för egeninitierad verksamhet mycket begränsat.

Tabell 7 visar att den huvudsakliga uppgiften Styrning, liksom 2011, är den största på förvaltningsanslaget. Hälften av anslaget har använts för denna uppgift. Det är en ökning med 9 procentenheter jämfört med 2011. Uppgiften lärarlegitimation, som var ny 2011, har minskat sin andel från 4 till 2 procent. Även andelen av anslaget till Nationell utveckling har minskat något.

Tabell 7. Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift på 1:1

	2012		2011		2010	
Fördelning per prestation	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Uppföljning/Utvärdering	128,6	30%	106,0	30%	102,6	30%
Styrning	217,3	51%	149,3	42%	161,4	47%
Nationell utveckling	44,9	10%	57,4	16%	59,1	17%
Statsbidrag	3,5	1%	5,3	1%	4,9	1%
Utbildningsinformation	27,0	6%	21,9	6%	17,4	5%
Lärarlegitimation	8,9	2%	15,6	4%	-	-
Totalt	430,2	100%	355,5	100%	345,4	100%

Tabellerna 6 och 7 ovan visar endast en del av Skolverkets kostnader eftersom vissa kostnader finansieras av andra anslag, t.ex. när det gäller statsbidrag och vissa utvecklingsinsatser. Tabellerna 3-5 visar verksamhetskostnaderna totalt, inklusive kostnaderna på dessa andra anslag.

Intäkter

Totalt uppgår andra intäkter än sådana av anslag till 55,7 mnkr år 2012 (2011: 41,2; 2010: 35,7 mnkr; 2009: 33,3 mnkr). Den största delen av intäkterna, 37,9 mnkr, avser försäljning av nationella prov. Dessa intäkter har ökat jämfört med tidigare år, vilket förklarar ökningen i myndighetens totala intäkter. Myndigheten har också haft övriga intäkter på 17,8 mnkr där den största posten är försäljning av publikationer (13,4 mnkr).

Transfereringar

Skolverkets transfereringar ingår inte i tabellerna ovan eftersom det inte skulle ge en rättvisande bild av fördelningen mellan de huvudsakliga uppgifterna. Under 2012 uppgick kostnaderna för transfereringar till 5 313 mnkr enligt resultaträkningen. Huvuddelen (98 %) av dessa fördelas inom ramen för myndighetens hantering av statliga stöd och bidrag, exempelvis maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet med 69 %.

Myndighetens totala kostnader för 2012, dvs. både verksamhetskostnader och transfereringar, har uppgått till 6 339 mnkr.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering

Skolverket har enligt skollagen och sin instruktion ansvar för att följa upp och utvärdera skolväsendet samt vissa övriga utbildningar och annan pedagogisk verksamhet. Vidare ansvarar myndigheten för officiell statistik enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Myndigheten har valt att dela in redovisningen i följande avsnitt: Nationell uppföljning, nationell utvärdering och utredning respektive internationella studier.

Tabell 8. Verksamhetskostnader för uppföljning och utvärdering

	2012	2011	2010	2009
Kostnader inklusive OH (mnkr)	181,1	129,0	117,9	96,0
varav:				
Nationell uppföljning	82,1	57,1	53,0	43,9
Nationell utvärdering och utredning	62,2	38,0	31,5	27,7
Internationella studier	36,8	33,9	33,4	24,4

Verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften uppföljning och utvärdering har ökat med 40 procent mellan 2011 och 2012 (från 129 till 181 mnkr). Ökningen beror bl.a. på utvidgningar och anpassningar av uppföljningssystemet och ett ökat antal regeringsuppdrag om uppföljning och utvärdering. Under 2012 har Skolverket exempelvis genomfört flera enkätundersökningar och andra studier vilkas resultat kommer att presenteras under 2013. Dessutom har utvärderingar ingått i flera uppdrag som rör nationell skolutveckling.

Antalet publicerade uppföljnings- och utvärderingsstudier 2010–2012 redovisas i tabellen nedan. Eftersom studierna är av mycket olika omfattning och komplexitet är det självfallet svårt att göra jämförelser av prestationer mellan åren genom att jämföra antalet olika studier. Tabellen ger dock en grov bild av hur många olika delar av sektorn som har varit föremål för fördjupade studier och analyser de olika åren.

Tabell 9. Antalet publicerade uppföljnings- och utvärderingsstudier 2010–2012

	2012	2011	2010
Uppföljningsstudier	7	7	12
Utvärderingar	13	8	12
Internationella studier	3	2	2
Totalt	23	17	26

Nationell uppföljning

Skolverkets nationella uppföljning kännetecknas av långsiktighet. Arbetet är inriktat på förvaltning och vidareutveckling av stora informationssystem som ska ge faktabaserat underlag för diskussion och beslut om förskola, fritidshem, skola och vuxenutbildning. Den nationella uppföljningen ska ge information om resurser, organisation och resultat och utvecklingen ska kunna följas över tid. Mot den bakgrunden är det väsentligt att uppföljningen är stabil och inriktningen tydlig, också i ett längre perspektiv.

Övervägande delen av Skolverkets statistikuppgifter om elever samlas in på individnivå vilket möjliggör redovisningar uppdelat på kön, socioekonomisk bakgrund och eventuell utländsk bakgrund. Uppgifter som samlas in aggregerat samlas alltid in uppdelat på kön.

För närvarande pågår en omfattande reformering av det svenska utbildningsväsendet. Hösten 2011 förändrades både den obligatoriska skolan och gymnasieskolan medan reformerna inom vuxenutbildningsområdet började tillämpas ett år senare. Ännu kvarstår reformeringen av gymnasiesärskolan som ska genomföras hösten 2013. Parallellt införs lärarlegitimation, nya nationella prov och en ny betygsskala för de skolformer där betyg sätts. Reformeringen innebär att uppföljningen måste förändras för att kunna spegla det nya. Skolverkets uppföljningssystem är omfattande och det utökas nu successivt i och med reformerna. Skolverket har också en bred målgrupp, där statistikanvändarna har många olika behov. Intresset för deltagande i enkätundersökningar minskar, vilket bidrar till ett ökat beroende av registerdata. Detta sammantaget medför att det ställs allt större krav på såväl statistikens innehåll som användarvänligheten. Att förändra uppföljningssystemet parallellt med den årliga uppföljningen har varit en stor utmaning under 2012 och kommer att utgöra en stor utmaning de närmaste åren.

Förändringar i uppföljningssystemet

Skolverket ska redovisa vilka förändringar av uppföljningssystemet som har genomförts (Regleringsbrev 2012).

Under 2012 har Skolverket fortsatt översynen av uppföljningssystemet med anledning av de aktuella reformerna på skolområdet. Översynen har resulterat i en ändrad föreskrift om uppgiftsinsamling från huvudmännen. Förändringar med anledning av reformeringen av vuxenutbildningen påverkar nu uppföljningen av kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare. Den ändrade föreskriften reglerar också insamling av resultat i fler ämnen från de nationella proven i årskurs 6 respektive 9 samt den kommande insamlingen av betyg i årskurs 6. Från och med läsåret 2012/13 samlar Skolverket även in uppgifter om resultaten på samtliga kursprov från de svenska utlandsskolor som bedriver gymnasieutbildning.

Under året har skolregistret, som utgör urvalsram för uppgiftsinsamlingar från skolor, anpassats till begreppet skolenhet, som introducerades i den nya skollagen (2010:800). Skolverket har också inlett ett utvecklingsarbete tillsammans med SCB i syfte att modernisera förvaltningen av skolregistret. Därutöver har Skolverket haft täta kontakter med CSN vad gäller matchning mellan skolregistret och CSNs utbildningsregister efter Skolverkets anpassning till begreppet skolenhet.

Insamlingen av uppgifter om förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet anpassades hösten 2011 till den nya skollagen och justerad officiell statistik har publicerats våren 2012. Under året har förslag kring publicering av måttet förskolechefstäthet samt fritidshemsstatistik på skolnivå diskuterats och det arbetet fortsätter under 2013.

Under våren 2012 genomfördes för första gången nationella prov i årskurs 6. De ämnen som prövades var matematik, engelska och svenska/svenska som andraspråk. Resultatmättet var denna gång om eleven uppnått kravnivån eller ej inom respektive delprov. Detta mått kommer att ersättas med provbetyg i kommande resultatinsamlingar då proven ska användas som stöd vid betygssättning.

Ett nytt resultatmått för de nationella proven i årskurs 3 och 6 har publicerats i den officiella statistiken och i SIRIS. Måttet är andelen elever som uppnått kravnivån på alla prov av de elever som gjort alla prov per ämne. På riksnivå finns även en procentuell fördelning över antalet delprov som eleverna uppnått kravnivån på. Måttet har varit efterfrågat av många kommuner och är därför inkluderat i den ordinarie publiceringen.

Information om stödåtgärder samlas in från grundskolor, grundsärskolor och specialskolor per skola på aggregerad nivå. I den insamling som genomfördes hösten 2012 har en del justeringar gjorts. Förutom att antal elever med åtgärdsprogram, anpassad studiegång samt antal elever med särskilt stöd samlas in har antal elever i särskild undervisningsgrupp och elever med handledning på modersmål inkluderats i insamlingen.

Grundskolornas planerade undervisningstid per ämne och årskurs samlades in för första gången läsåret 2011/12. Dessa uppgifter har analyserats under 2012 och de kommer i första hand att användas i Skolverkets regeringsuppdrag om att undersöka hur den garanterade undervisningstiden efterlevs. Motsvarande uppgiftsinsamling har genomförts igen hösten 2012.

I mars 2012 publicerades för första gången officiell statistik över elever i den reformerade gymnasieskolan. Nya tabeller har tagits fram för de elever som läser enligt Gy2011 och den nya programstrukturen. Parallellt finns tabeller över de gymnasieelever som läser enligt Lpf-94. En ny uppgift i elevstatistiken är antal elever per undervisningsgrupp, som beräknas utifrån uppgifter om klassbeteckning för respektive elev. Även uppgifter om sökande och antagna i gymnasieskolan publicerades i mars i nya tabeller som är anpassade till den reformerade gymnasieskolan. I och med de nya tabellerna redovisas uppgifterna nu också uppdelat på föräldrarnas högsta utbildningsnivå.

Höstterminen 2012 började den andra elevkullen i den reformerade gymnasieskolan. För att få en tidig nationell bild över de nya programmen publicerades i november 2012 preliminär riksstatistik över antal elever per program i årskurs 1. Den officiella statistiken över samtliga elever i gymnasieskolan läsåret 2012/13 kommer att publiceras i mars 2013.

Utbildningsdepartementet inkom i slutet av sommaren med en särskild förfrågan avseende uppgifter om elevers program vid läsårsslutet 2011/12. Frågeställningen hanterades genom att elevuppgifter per 15 oktober ställdes mot ett extra uttag av elevuppgifter från CSN per vårterminens slut. Statistiken redovisades i två steg under september och oktober. Behov av och möjligheter till tätare uppföljning av den reformerade gymnasieskolan kommer att ses över under kommande år.

Våren 2012 genomfördes nya insamlingar av studieresultat för eleverna på gymnasieskolans introduktionsprogram. Denna elevgrupp är den första som berörs av gymnasiereformens nya betygskodsystem. Insamlingen omfattade dels gymnasieintyg, dels nytt utfärdat slutbetyg från grundskolan för elever på introduktionsprogram. Därutöver har examensbevis och studiebevis samlats in för elever på försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan. Statistik baserad på dessa insamlingar kommer att publiceras första kvartalet 2013.

Under våren 2012 publicerades för första gången gymnasieskolans kursprovresultat som officiell statistik. Tidigare har denna statistik baserats på ett urval, men hösten 2011 inleddes en totalinsamling av samtliga kursprovresultat i gymnasieskolan.

Skolverket har för första gången publicerat uppgifter om slutbetyg från den gymnasiala vuxenutbildningen och förberett för insamling av gymnasieexamina. Förberedelser har också gjorts för insamling av dessa uppgifter enligt de nya kursplanerna och den nya betygsskalan. Därutöver kommer uppgifter om anordnare i vuxenutbildningen att samlas in från och med första halvåret 2013.

Presentationen av statistik avseende kostnader har under 2012 utvecklats i databasen SIRIS. Numera finns statistik över kostnader för samtliga verksamhetsformer med tidserier och jämförelser på riks-, län- och kommunnivå.

En förändring som gjorts under året är att statistikuppgifter på kommun- och länsnivå inte längre redovisas i exceltabeller på Skolverkets webbplats utan enbart i databasen Jämförelsetal.

Databasen Jämförelsetal, som innehåller kommunala nyckeltal, har under hösten 2012 uppdaterats vad gäller statistik om gymnasieelever. Syftet har varit att tydliggöra befintliga variabler och skapa nya variabler för att få enhetliga benämningar samt göra det enklare för användare att hitta informationen. Användare kan nu på ett mer lättillgängligt sätt skapa tabeller över elever, dels utifrån den gamla gymnasiestrukturen (Lpf 94) respektive den nya gymnasiestrukturen (Gy 2011), dels samtliga elever totalt sett i gymnasieskolan.

Sedan 1992 har Skolverket årligen publicerat rapporten Beskrivande data. De två senaste åren har rapporten utgjort den första delen av Lägesbedömningens två delrapporter. Eftersom publiceringen av Lägesbedömningen har flyttats från hösten till våren så kommer även Beskrivande data att hädanefter utkomma på våren. På så sätt kan all statistik som har publicerats under året inkluderas. I rapporten ingår även ett fördjupningskapitel, som 2012 kommer att fokusera på lärare och undervisningsämnen. Det mesta av arbetet har genomförts under 2012, men publiceringen sker i februari 2013.

En förkortad version av rapporten Beskrivande data 2011 har översatts till engelska. Den engelska rapporten publicerades i början av 2012 med titeln *Facts and figures 2011* (rapport 363).

Rapporten *Facts and figures 2011* har laddats ned som pdf-fil 1 825 gånger under 2012.

Skolverket presenterar den officiella statistiken i tre samlade rapporter varje år. Följande rapporter publicerades under 2012:

- *Utbildningsresultat – Riksnivå Del 1, 2012 (rapport 369)*
- *Barn, elever och personal – Riksnivå Del 2, 2012 (rapport 371)*
- *Kostnader – Riksnivå Del 3, 2012 (rapport 377)*

Publikationerna har laddats ner 846, 851 respektive 392 gånger under 2012.

Statistiska centralbyrån ansvarar för en publiceringskalender, som innehåller information om när och hos vilken myndighet officiell svensk statistik publiceras. De statistikansvariga myndigheterna är ålagda att i förväg lämna uppgifter om publicering för varje statistikprodukt som ingår i myndighetens statistikområde. Under året uppdateras publiceringskalendern så fort förändringar inträffar. SCB följer också upp om de statistikansvariga myndigheterna publicerar den officiella statistiken i enlighet med publiceringskalendern. Skolverkets statistikområde är omfattande och består av många statistikprodukter. Under 2012 har samtliga produkter publicerats enligt plan.

Tabell 10. Punktlighet enligt publiceringskalendern för Skolverkets officiella statistik

År	Antal publicerade statistikprodukter	Antal publicerade i tid	Andel publicerade i tid
2012	22	22	100 %
2011	20	19	95 %
2010	19	17	89 %

Under året har Skolverket även arbetat med utveckling av statistik som ännu inte har publicerats. Ett exempel är de insamlade uppgifterna om klassbeteckning i grundskolan. En analys av uppgifterna visar att kvaliteten fortfarande är osäker och att ytterligare utvecklingsarbete behövs innan statistik över den genomsnittliga gruppstorleken i grundskolan kan publicerats. Ett annat exempel är en översyn av om statistiken kan presenteras med fler uppgifter om enskilda huvudmän och om presentationen kan göras enhetlig för samtliga skolformer. Inom ramen för arbetet med regeringsuppdraget om förstärkt elevhälsa ingår också frågor om hur elevhälsan kan följas upp, så på sikt kommer den statistiken att förnyas.

Utveckling av lärarregistret

Skolverket ska utveckla registret över pedagogisk personal (lärarregistret) med syfte att få ett mer detaljerat underlag för prognoser när det gäller tillgång och behov av förskollärare och lärare fördelat på olika verksamhets- och skolformer, årskurser (i obligatoriska skolformer) samt undervisningsämnen. (Regleringsbrev 2012)

Målsättningen med det utvecklade lärarregistret ska vara att kunna följa hur stor del av undervisningen som bedrivs av förskollärare respektive lärare som är behöriga för skolformen, årskursen och ämnet samt att registret i högre utsträckning ska kunna utgöra ett underlag för dimensioneringen av förskollärare och lärarutbildningarnas olika inriktningar. Utvecklingsarbetet ska också ha till syfte att öka registrets användbarhet för forskning om skolan och elevers resultat. Den regionala aspekten ska beaktas i utvecklingsarbetet. Av årsredovisningen ska framgå hur registret har utvecklats så att andelen undervisning som bedrivs av förskollärare respektive lärare som är behöriga för skolformen, årskursen och ämnet kan följas och från vilken tidpunkt den nya statistiken kommer att finnas tillgänglig. Statistiken ska redovisas på skol-, huvudmanna- och riksnivå.

Inför insamlingen till lärarregistret hösten 2012 gjordes justeringar av hur lärarnas undervisningsämnen ska rapporteras. För gymnasieskolan ska de ämnen som inte specificeras i blanketten anges enligt den klassificering som

tillämpas i arbetet med lärarlegitimation: Gymnasiegemensamma ämnen/karaktärsämnena (som återfinns i bilaga 4 till högskoleförordningen), vissa andra ämnen respektive yrkesämnena. Insamlingen är ännu inte avslutad och rättelsearbete kvarstår, men enligt preliminära uppgifter från SCB så hade ungefär 90 procent av skolorna lämnat underlag till lärarregistret i slutet av december. Dessa skolor hade rapporterat undervisningsämnena för drygt 98 procent av lärarbefattningarna i grundskolan respektive drygt 99 procent i gymnasieskolan, vilket är en ökning jämfört med föregående års insamling.

För att förbättra kvaliteten på lärarstatistiken inom vuxenutbildningen ska kommunerna från och med hösten 2012 bara lämna detaljerade uppgifter om den av kommunen anställda personalen. När det gäller personal anställd av annan anordnare än kommun eller landsting så behöver kommunen endast lämna uppgifter om varje lärares personnummer per anordnare. Eftersom andelen köpt vuxenutbildning har ökat under senare år påverkas statistiken allt mer om uppgifterna avseende den köpta utbildningen är bristfälliga. Med ett begränsat krav ökas kommunernas möjlighet att begära in dessa uppgifter från sina anordnare.

Skolverket beställde 2011 en registerbearbetning av SCB, som innebär att man till registret över pedagogisk personal lägger på uppgifter om ämnesspecifik utbildning baserat på registren över examina, avklarade poäng i högskolan, befolkningens utbildning respektive kursdeltagare i lärarfortbildning. Bearbetningen bygger på kodning av nivå och inriktning på lärarexamen samt huvudämnen, kodning av ämnesgrupperingar och ackumulering av poäng på respektive ämnesgrupp, kodning av utländska utbildningar utomlands som validerats hos Högskoleverket samt kodning av ackumulerade poäng för respektive ämnesgrupp. För att få en korrekt bild av varje lärares ämneskompetens krävs en manuell hantering av utbildningsdokumentationen motsvarande den som görs vid handläggningen av legitimationsärendena. En registerbearbetning förutsätter att det är möjligt att göra generella antaganden när data ska kodas och grupperas. Det finns begränsningar när det gäller detta för äldre utbildningar, som inte ingår i ovan nämnda register. Det register som har tagits fram innehåller lärares undervisningsämnena tillsammans med en stark, svag eller osäker koppling till den ämnesspecifika utbildningen. Våren 2012 levererade SCB registerbearbetningen och Skolverket har under året analyserat data-materialet. Den statistik som har tagits fram kommer att ge en indikation på överensstämmelsen mellan lärarnas undervisningsämne och ämneskompetens. Resultaten kommer att presenteras i fördjupningskapitlet till Beskrivande data 2012 i början av 2013.

Inom den officiella statistiken kan den befintliga statistiken över lärarkategorier, som baseras på befattningskoder, kompletteras våren 2013 med statistik över lärarnas undervisningsämnena. Statistik över kombinationen undervisningsämne och lärarlegitimation kan tidigast publiceras våren 2014 baserat på uppgifter om de lärare som har legitimerats till och med 2013.

Utvecklingsarbetet runt lärarstatistiken fortsätter under 2013. En viktig fråga att lösa är hur uppgifterna om lärarlegitimation rent tekniskt kan samarbetas med lärarregistret. En exportfunktion måste byggas i Skolverkets system där legitimationsregistret förvaltas och lärarregistret kan fortsättningsvis inte vara avidentifierat på Skolverket som det är i nuläget. Förutom de tekniska

frågorna behöver förslag på ny statistik på olika nivåer tas fram inför kommande års publicering.

Under 2012 har ett utvecklingsarbete inletts med att ta fram ett personalomsättningsmått baserat på lärarregistret. Det finns många alternativa beräkningsätt och Skolverket har presenterat några förslag på ett möte med samrådsgruppen för den officiella statistiken. Om måttet ska kunna presenteras på skolnivå krävs fortsatta analyser.

Samverkan med andra myndigheter samt huvudmän och organisationer om statistiken

Samrådsgruppen för Skolverkets officiella statistik har sammanträtt vid tre tillfällen under 2012. Huvudfokus detta år har varit de enkätundersökningar som Skolverket har genomfört under 2012. Därutöver har förändringar i statistiken över gymnasieskolan, lärare samt kostnader presenterats och diskuterats.

Statistikansvariga myndigheter har liksom Skolverket användarråd, som träffas några gånger per år i syfte att diskutera den officiella statistiken. Skolverket deltar i Statistiska Centralbyråns användarråd för befolkning, demografi och utbildning samt i Centrala studiestödsnämndens användarråd. Skolverket medverkar också i två arbetsgrupper under Rådet för den Officiella Statistiken, Arbetsgruppen för Uppgiftslämnarfrågor respektive Arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor.

Skolverket har även under 2012 samverkat med Skolinspektionen i statistikfrågor. Särskilda bearbetningar baserade på uppföljningssystemet har genomförts till Skolinspektionens risksignalsystem. Skolverket har också samverkat med Specialpedagogiska skolmyndigheten i samband med EU-arbete om statistik över barn i behov av särskilt stöd.

Skolverket har under året tagit fram statistikunderlag till Folkhälsoinstitutet och samverkat med Socialstyrelsen om statistik om elevhälsan. Myndighets-samarbetet i det av Europeiska Socialfonden godkända projektet Theme group Youth har fortsatt under året. Skolverket bistod regeringskansliet under sommaren och hösten i ett projekt (Framtidens Sverige, under Framtidskommissionen) med ett urvalsförfarande avseende gymnasieskolor. Statistikunderlag har även tagits fram till flera statliga utredningar.

Under 2012 har arbetet fortsatt med Skolverkets informationsansvar om geodata enligt EU-direktivet Inspire med tillhörande svensk lagstiftning. Under våren färdigställdes den förstudierapport med förslag till handlingsplan som Metria tagit fram på uppdrag av Skolverket. Som ett tillägg till uppdraget med förstudien granskade och kommenterade också Metria för Skolverkets räkning en remiss om genomförandebestämmelser för harmonisering av datamängder. Löpande under året har arbetet med Inspire inneburit deltagande i arbetsgruppsmöten, workshops och seminarier tillsammans med andra berörda myndigheter. I oktober lämnades underlag till miljödepartementet avseende användning av anslag för Inspire-arbetet under 2012.

I syfte att förbättra statistikens kvalitet har Skolverket tagit initiativ till regelbundna möten med representanter för skolors systemleverantörer, samarbetsmyndigheter och i vissa fall antagningskanslier. Frågor som diskuteras är hur uppgiftslämnandet kan förenklas.

Samverkan med andra länder runt statistik

Skolverket har under 2012 medverkat i OECD-nätverket NESLI, som arbetar med utbildningsrelaterade indikatorer på systemnivå. Skolverket har under året lämnat underlag till indikatorerna och deltagit i nätverksmöten.

Skolverket deltar i ett nordiskt samarbete inom ramen för Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL) om att ta fram indikatorer för vuxenutbildning. Arbetet kommer att avslutas under våren 2013.

Vartannat år träffas alla nordiska myndigheter som arbetar med utbildningsstatistik. År 2012 arrangerades mötet i Sverige av Skolverket och SCB. På programmet fanns den stående punkten om aktuella frågor i utbildningspolitiken och i organisationen av utbildningsstatistiken i respektive land. Därutöver presenterades och diskuterades olika projekt och gemensamma frågor som t ex lärlingsutbildning och EU2020-indikatorer.

Målgruppernas inhämtande av uppföljningsinformationen

Skolverket publicerar officiell statistik och jämförelsetal på webbplatsens statistiksidor i Excel-tabeller, databaser, beskrivande webbtexter och promemorior. Statistiken publiceras löpande så snart den är klar, vilket medför att statistik publiceras vid ett flertal tillfällen under året.

Besöksstatistiken visar att webbsidan Statistik har haft en fördubbling av antalet sidvisningar under 2012 jämfört med föregående år. Besökarna på statistiksidorna har även detta år visat störst intresse för grundskolan och gymnasieskolan, speciellt statistik om betyg och provresultat. I genomsnitt har besökarna stannat i 3–5 minuter på sidorna med statistiktabeller, vilket indikerar att besökarna har hämtat uppgifter ur tabellerna. Detta kan jämföras med tiden på startsidorna, där besökarna stannar i några sekunder innan de klickar vidare.

Besökarna på Skolverkets webbplats har även under 2012 visat intresse för de beskrivande texter som publiceras i samband med statistiken. Sammanlagt tio promemorior om utbildningsstatistik har publicerats under 2012, vilket är sju färre än 2011. Det minskade antalet promemorior är ett resultat av att Skolverket har tvingats prioritera produktionen av den officiella statistiken trots att användarnas intresse för de beskrivande texterna är fortsatt stort. Sammanlagt har årets promemorior laddats ned 8 400 gånger. Flest nedladdningar har texten om barn och personal i förskolan haft. Även statistikpromemorior från tidigare år har ett fortsatt intresse hos användarna och sammanlagt var det 46 900 stycken nedladdningar under 2012.

Skolverkets databaser med statistik är välbesökta. Besöksstatistiken för databasen Jämförelsetal visar på en fördubblad användning jämfört med föregående år, i genomsnitt 730 besökta sidor per dag. Detta kan till en del förklaras av att statistik på kommunnivå endast publiceras i databasen från och med detta år. Nedladdningen av motsvarande Excel-tabeller tidigare år har inte kunnat mätas. En annan bidragande orsak till ökningen kan vara att databasen har blivit mer lättillgänglig och har fått några nya funktioner. Databasen SALSA har haft något färre besökare jämfört med tidigare år. I genomsnitt hade databasen 665 besökta sidor per dag under 2012. Antalet visade statistikrapporter om skolor är mer än dubbelt så många som motsvarande rapporter om kommuner.

Uppföljningsstudier

Skolverket ska redovisa vilka uppföljningsstudier som har genomförts. (Regleringsbrev 2012)

I detta avsnitt redovisas de uppföljningsstudier som har publicerats under 2012. Skolverket har under 2012 även genomfört flera enkätundersökningar, vars resultat kommer att presenteras under 2013. Merparten av undersökningarna är regeringsuppdrag, t.ex. en enkät om förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg riktad till ett stort urval vårdnadshavare. Under året har också Skolverkets attitydundersökning genomförts med frågor riktade till elever, lärare och skolbarnsföräldrar. Årets attitydundersökning har en experimentell design där en mindre del av urvalet fick besvara frågorna per enkät istället för telefonintervju. Förfarandet användes för att undersöka om det kan vara en framkomlig väg att övergå till en enkätundersökning av gruppen äldre elever.

Avbrott i vuxenutbildningen

I februari 2012 redovisades regeringsuppdraget om avbrott i vuxenutbildningen. Syftet med uppdraget var att i en registerstudie utreda orsaker till avbrott bland elever och kursdeltagare i kommunal vuxenutbildning och sfi.

Rapporten *Avbrott i vuxenutbildningen* har laddats ner 782 gånger som pdf-fil under 2012.

Uppföljning av ungas levnadsvillkor 2011

Under 2005 tog Skolverket i samråd med Ungdomsstyrelsen fram indikatorer för att följa upp utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor. Skolverket redovisar indikatorer inom fem olika politikområdesmål för ungdomspolitik. Indikatorerna bygger på data från Skolverkets uppföljningssystem samt från de internationella studier där Sverige har deltagit. I mars 2012 redovisade Skolverket den sjunde uppföljningen av indikatorerna. Redovisning av uppdrag att följa utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor. Redovisningen innehöll även kommentarer om utvecklingen av ungas levnadsvillkor inom området, om situationen internationellt samt en redogörelse av särskilda åtgärder som Skolverket har gjort i syfte att förbättra ungdomars levnadsvillkor.

Rapporten *Uppföljning om ungas levnadsvillkor 2011* har laddats ner 502 gånger som pdf-fil under 2012.

Avvikelser mellan provresultat och betyg i grundskolan

Regeringsuppdraget om avvikelser mellan provresultat och betyg i grundskolans årskurs 9 redovisades i mars 2012. Rapporten innehåller en analys av den statistik som Skolverket har tagit fram årligen sedan 2009 över jämförelsen mellan provresultat och betyg samt en analys av resultaten från Skolinspektionens kontrollrättning jämfört med nettoavvikelse mellan prov- och slutbetyg.

Rapporten *Avvikelser mellan provresultat och betyg, 2012* har laddats ner 1 529 gånger som pdf-fil under 2012.

Gymnasial lärlingsutbildning de tre första åren 2008–2011.

Deltagande, elevernas erfarenheter och studieresultat

I april 2012 publicerades en rapport om försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning. Rapporten är en första redovisning av försöksverksamheten med eleverna i fokus. Empirin utgörs av registerdata och enkätfrågor till eleverna.

Rapporten *Gymnasial lärlingsutbildning de tre första åren 2008–2011*. Deltagande, elevernas erfarenheter och studieresultat har laddats ner 1 124 gånger som pdf-fil under 2012.

Avvikelser mellan provbetyg och kursbetyg i gymnasieskolan

I juni 2012 redovisades uppdraget om avvikelser mellan provbetyg och kursbetyg i gymnasieskolan. I rapporten analyseras hur kursbetyg sätts i förhållande till provbetyg på de nationella kursproven i gymnasieskolan. De framtagna måtten visar om det finns avvikelser i hur skolorna betygsätter sina elever i förhållande till de betyg de erhållit på de nationella proven. Tillsammans med rapporten publicerades även statistik över avvikelserna på skolnivå för första gången i SIRIS.

Rapporten *Skilnader mellan provbetyg och kursbetyg 2011* har laddats ner 436 gånger som pdf-fil under 2012.

Totala kostnader för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning 2011

Regeringsuppdraget att göra en bedömning av sektorns totala kostnader för budgetåret 2011 samt en jämförelse med budgetåret 2010 redovisades i juli 2012. Rapporten bygger på uppgifter redovisade av 290 kommuner. Kostnadsuppgifterna för tidigare år räknas om till fasta priser med hjälp av konsumentprisindex.

Rapporten *Totala kostnader för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning 2011* har laddats ner 344 gånger som pdf-fil under 2012.

Orsaker till låg måluppfyllelse i Matematik A och B i den kommunala vuxenutbildningen

Skolverket ska genom en urvalsundersökning kartlägga och analysera orsakerna till den låga måluppfyllelsen i kurserna Matematik A och B i den kommunala vuxenutbildningen, samt föreslå åtgärder för att förbättra resultaten. Förslagen ska lämnas efter samråd med representanter för ett urval av kommuner. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 oktober 2012. (Regleringsbrev 2012)

Uppdraget redovisades i oktober 2012. Analysen bygger dels på uppgifter från ett urval kommuner som besvarat en enkät, dels från den nationella uppföljningsstatistiken för kalenderåret 2010.

Åtgärderna för att förbättra resultaten förankrades i samråd med de kommuner som besvarat enkäten.

Rapporten *Orsaker till låg måluppfyllelse i Matematik A och B i kommunal vuxenutbildning* har laddats ner 474 gånger som pdf-fil under 2012.

Nationell utvärdering och utredning

Utvärderingsstudier

Först redovisas de utvärderingsstudier som har slutförts och publicerats under 2012. Därefter redovisas de studier som publicerades under 2012 men där mycket av arbetet genomfördes under 2011 och som därför även redovisades i föregående års årsredovisning.

Uppföljning av gymnasiereformen

Skolverket ska löpande följa upp och analysera den reformerade gymnasieskolan som har startat hösten 2011. I redovisningen ska introduktionsprogrammen och det kommunala informationsansvaret särskilt belysas, liksom utvecklingen när det gäller arbetsplatsförlagt lärande och kvaliteten i gymnasial lärlingsutbildning. Uppdraget ska redovisas årligen till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 oktober. (Regleringsbrev 2012)

Under 2012 har Skolverket planerat och initierat ett flertal studier inom ramen för detta uppdrag. Skolverket har genomfört två mindre fallstudier om de fem nya introduktionsprogrammen och om hur kommunerna arbetar för att stödja ungdomar som varken studerar eller arbetar. Fallstudierna omfattar 11 respektive 24 kommuner. Delrapporterna kan inte ge en nationell bild av hur reformen införts men ger underlag inför Skolverkets kommande arbete. De första rapporterna angående det kommunala informationsansvaret och introduktionsprogrammen lämnades till utbildningsdepartementet i november 2012.

Rapporten *Introduktionsprogrammet – delrapport* har laddats ner 277 gånger som pdf-fil under 2012.

Rapporten *Det kommunala informationsansvaret – delrapport* har laddats ner 181 gånger som pdf-fil under 2012.

Syntes av skolmarknadsprojekten

Syftet med studien var att sammanfatta huvuddragen i de skolmarknadsprojekt som Skolverket har genomfört under senare år. I maj 2012 offentliggjordes analysen *En bild av skolmarknaden – En syntes av Skolverkets skolmarknadsprojekt*. Denna syntes av tidigare skolmarknadsstudier syftade både till kunskapsuppbyggnad och till att utgöra en plattform för vidare studier inom området. Ett gemensamt seminarium anordnades av Skolverket och Skolinspektionen för kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna gällande skolmarknadsfrågor. I december publicerades en engelsk version av rapporten.

Rapporten *Aktuella analyser En bild av skolmarknaden. En syntes av Skolverkets skolmarknadsprojekt* har laddats ner 1 778 gånger som pdf-fil under 2012.

Rapporten *Mapping the School Market. Synthesis of the Swedish National Agency for Education's school market projects* har laddats ner 119 gånger som pdf-fil under 2012.

Ungdomars uppfattningar om gymnasievalet

I maj 2012 offentliggjordes studien *Ungdomars uppfattningar om gymnasievalet*. Studien är en litteratursammanställning av avhandlingar, böcker, rapporter och undersökningar som på olika sätt behandlar ungdomars gymnasieval. Syftet är

att fördjupa kunskapen om hur ungdomar resonerar kring sitt gymnasieval och vilka faktorer som påverkar deras val.

Rapporten *Aktuella analyser Ungdomars uppfattningar om gymnasievalet* har laddats ner 1 553 gånger som pdf-fil under 2012.

Börja om på nytt program i gymnasieskolan

Projektet tog avstamp i en Skolverksstudie från 2010 som visade att konkurrensen om gymnasieelever enligt kommunernas erfarenheter lett till att fler elever byter utbildning och/eller skola. Under 2011 publicerades rapporten *Gymnasieelevers byten av program och skolor* vilken bygger på analys av uppföljningsstatistiken och en mindre intervjustudie. Rapporten visar att många gymnasieelever som byter program börjar om i årskurs 1 och således behöver mer än tre år för att slutföra sina gymnasiestudier. Under 2012 har rapporten *Börja om på nytt program i gymnasieskolan – statistik och elevröster* publicerats. Rapporten syftar till att öka kunskapen om omstarter i gymnasieskolan och bygger på analys av omfattningen av omstarter på nytt program samt intervjuer med elever som har startat om i gymnasieskolan efter ett programbyte. Även en kortversion av rapporten är publicerad.

Rapporten *Rapport 376 Börja om på nytt program i gymnasieskolan*. Statistik och röster har laddats ner 1 526 gånger som pdf-fil under 2012.

Rapporten *Kortversion Börja om på nytt program i gymnasieskolan* har laddats ner 830 gånger som pdf-fil under 2012.

Utvärderingsstudier redovisade även i Skolverkets årsredovisning avseende 2011

De studier som redovisas i det följande publicerades under 2012 men redovisades även i föregående års årsredovisning eftersom en stor del av arbetet genomfördes under 2011. Publiceringen ledde i många fall till deltagande i konferenser och möten för att presentera och diskutera resultaten.

Likvärdighetsanalyser

Under 2011 och 2012 har Skolverket genomfört omfattande analyser av likvärdighetens utveckling i det svenska skolsystemet. Analyserna beskriver trender från slutet av 90-talet. Studierna baseras på flera olika datamaterial, bl. a. data från de internationella studierna PISA, TIMSS och PIRLS samt betygsdata. Analyserna inkluderar vidare registerdata om elevers socioekonomiska bakgrund. Slutrapporten *Likvärdig utbildning i svensk grundskola?* publicerades i maj och har under 2012 fått mycket stort genomslag i debatten om skolan. Det har inneburit ett omfattande deltagande i olika konferenser och seminarier där Skolverket haft möjlighet att presentera resultaten, belysa utvecklingen från olika perspektiv samt ge underlag för fortsatta diskussioner. Mediarapporteringen har varit omfattande och under 2013 förväntas ytterligare insatser för att sprida resultaten, fördjupa analyserna och delta i konferenser och seminarier.

Rapporten *Rapport 374. Likvärdighet i svensk grundskola* har laddats ner 4 962 gånger som pdf-fil under 2012.

Uppföljning av insatser för opinionsbildande verksamhet

Skolverket ska följa upp resultatet av de insatser som har gjorts med anledning av det tidigare uppdraget att informera om förutsättningarna för opinionsbildande

verksamhet i skolan (U2010/1216/S). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 mars 2012.

Inför valet 2010 tog Skolverket fram ett stödmaterial till huvudmän och rektorer för att underlätta deras bedömning av om politiska partier skulle få komma och bedriva opinionsbildande verksamhet i skolorna.

I mars 2012 redovisade Skolverket uppdraget att följa upp resultatet av stödmaterialen ”Politisk information i skolan”, Uppföljning av Skolverkets stödmaterial ”Politisk information i skolan”. Under året reviderades stödmaterialen Politisk information i skolan.

Rapporten *Uppföljning av Skolverkets stödmaterial ”Politisk information i skolan”* har laddats ner 597 gånger som pdf-fil under 2012.

Stödmaterialen *Politisk information i skolan* har laddats ner 759 gånger som pdf-fil under 2012.

Huvudmannens ansvarstagande – situation och behov av stöd

I januari offentliggjordes rapporten *Kommunalt huvudmannaskap i praktiken*. Syftet med studien är att fånga huvudmannens perspektiv och visa på specifika grundproblem i skärningspunkten mellan nationell styrning och kommunal självstyrelse. Resultaten presenterades i en debattartikel i Dagens samhälle och diskuterades vid ett möte med Sveriges kommuner och landsting. Uppmärksamheten kring rapportens resultat och slutsatser medförde inbjudningar från kommuner, kommunala nätverk och kommunförbundet Norrland. Därtill har rapportens resultat diskuterats vid olika seminarier för skolchefer, rektorsutbildare respektive rektorer. Rapportens resultat har presenterats och diskuterats med deltagare från sammanlagt 72 kommuner, varav 39 har representerats på politikernivå.

Rapporten *Rapport 362. Kommunalt huvudmannaskap i praktiken* har laddats ner 3 754 gånger som pdf-fil under 2012.

Pedagogisk omsorg – kommunal praktik

I april publicerades rapporten *Pedagogisk omsorg – En nationell kartläggning av verksamhetsformens struktur och styrning i kommunerna*. Rapporten redovisar en nationell kartläggning av pedagogisk omsorg i landets kommuner, belyst utifrån de förändringar som skett inom denna del av utbildningssystemet under senare år. Rapporten redovisar bland annat vilka former av pedagogisk omsorg som finns i landets kommuner och hur kommunerna arbetar med att följa upp kvaliteten i verksamheterna. Kartläggningen har genomförts med fallstudier i fem kommuner och en enkät till landets samtliga kommuner. Resultatet från rapporten har bland annat utgjort ett viktigt underlag i Skolverkets arbete med att ta fram allmänna råd för pedagogisk omsorg. Under hösten höll Skolverket konferenser, riktade till ansvariga hos kommuner och enskilda huvudmän och till personal, där resultat från kartläggningen presenterades.

Rapporten *Rapport 370. Pedagogisk omsorg – En nationell kartläggning av verksamhetsformens struktur och styrning i kommunerna* har laddats ner 1 750 gånger som pdf-fil under 2012.

Vad är komvux? Utbud, måluppfyllelse och genomströmning på grundläggande nivå
Studien syftade till att generera allmän och fördjupad kunskap om kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå. Den baserades på dels en statistisk

analys på nationell nivå, dels fallstudier i sex kommuner. Den statistiska analysen gav en nationell bild av t.ex. hur utbildningen organiseras, elevers bakgrund, elevers kurser och genomströmning samt deras försörjning. Fallstudierna fokuserade på att ge en fördjupad förståelse för hur det kan fungera i praktiken i landets kommuner. Frågor som fokuserades var t.ex. hur kommuner arbetar med studie- och yrkesvägledning, individuella studieplaner och validering samt hur eleverna själva ser på sin studiesituation och vilka mål de har med sina studier. Rapporten *Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå – En studie av nationell statistik och kommunal praktik* offentliggjordes i augusti 2012. Rapportens resultat och slutsatser presenterades som en del av Skolverkets nationella konferensserie VUX2012.

Rapporten *Rapport 372. Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå – En studie av nationell statistik och kommunal praktik* har laddats ner 954 gånger som pdf-fil under 2012.

Högpresterande elevers resultatutveckling

Studien handlar om de högpresterande elevers resultatutveckling i de internationella studierna och om vad som har betydelse för det lärande som når höga nivåer. Projektet består i huvudsak av två delar. Den ena bygger på data från de internationella studierna, PIRLS, PISA och TIMSS, och utgörs av en utvecklad beskrivning av resultatbilden för gruppen högst presterande, samt en analys av vad som karakteriserar denna elevgrupp. I december offentliggjordes rapporten *Högpresterande elever, höga prestationer och undervisningen*.

Rapporten *Rapport 379. Högpresterande elever, höga prestationer och undervisningen* har laddats ner 2 342 som pdf-fil under 2012.

OECD Evaluation Framework

Skolverket ska bistå Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) när det gäller Sveriges deltagande i OECD-projektet Evaluation and Assessment Framework for Improving School Outcomes. (Regleringsbrev 2012)

Under 2012 har Skolverket bistått Utbildningsdepartementet när det gäller Sveriges deltagande i OECD-projektet Evaluation and Assessment Framework for Improving School Outcomes. Arbetet har bestått av deltagande i ett expertmöte och av arbete med den övergripande temarapporten och den övergripande rapporten med speciell inriktning på det svenska systemet.

Utveckling av nya resultatmätt

De internationella kunskapsmätningarna fokuserar i huvudsak på matematik, naturvetenskap och läsförståelse. I syfte att bredda bilden av skolans resultat planerar och genomför Skolverket nationella utvärderingar inom andra ämnesområden. Skolverket har också initierat ett arbete om s.k. icke-kognitiva kompetenser. Under mars 2012 hölls en konferens om detta frågeområde med brett internationellt deltagande. Arbetet kommer att fortsätta under andra former under 2013.

Internationella studier

Skolverket ska redovisa sitt pågående arbete med internationella studier och omfattningen av detta arbete. (Regleringsbrev 2012)

Under 2012 har Skolverket deltagit i ett flertal olika internationella studier. Studierna är i olika faser – planering, datainsamling och återrapportering.

ICCS 2009

ICCS är en internationell studie som studerar 14-åringars kunskaper, värderingar och attityder inom områdena demokrati och samhällskunskap. IEA ansvarar för den internationella samordningen. Under 2012 har ytterligare fördjupade analyser genomförts på 2009 års datamaterial. I en studie som publicerades 2012 belyses vilka specifika problem de svenska eleverna har när det gäller kunskapsfrågorna i studien. Under 2012 har Skolverket deltagit i den nordiska konferens där olika resultatbilder presenterades och diskuterades.

Rapporten *Medborgarkunskaper i sikte. Nordisk jämförelse och fördjupad analys av svenska elevers svårigheter i ICCS 2009* har laddats ner 666 gånger som pdf-fil under 2012.

TIMSS 2011

TIMSS är en internationell studie som studerar matematik- och naturvetenskapskunskaper hos elever i årskurs 4 och 8. IEA ansvarar för den internationella samordningen. Studien belyser förändring över tid. Under 2012 har analyser genomförts baserade på datainsamlingarna både i årskurs 4 och årskurs 8. En nationell rapport som beskriver den svenska resultatbilden och som också belyser undervisning och elevernas bakgrund presenterades i december 2012. Skolverket har vidare deltagit i det internationella analysarbetet. Resultaten har fått stort genomslag i debatten om skolan. Mediarapporteringen har varit omfattande.

Rapporten *Rapport 380. TIMSS 2011* har laddats ner 1 170 gånger som pdf-fil under 2012.

PIRLS 2011

PIRLS är en internationell studie som studerar läskunnigheten hos elever i årskurs 4. Studien belyser förändring över tid. IEA ansvarar för den internationella samordningen. Under 2012 har analyser gjorts baserade på datainsamlingarna 2011. En nationell rapport som beskriver den svenska resultatbilden och som också belyser undervisning och elevernas bakgrund presenterades i december 2012. Skolverket har vidare deltagit i det internationella analysarbetet. Resultaten har fått stort genomslag i debatten om skolan och mediarapporteringen har varit omfattande.

Rapporten *Rapport 381. PIRLS 2011* har laddats ner 1 175 gånger som pdf-fil under 2012.

Rapporten *Analys. Med fokus på läsande* har laddats ner 694 gånger som pdf-fil under 2012.

ESLC – Internationella språkstudien

Skolverket ska representera Sverige i det arbete som bedrivs av EU-kommissionen med en språkindikator för främmande språk. Verket ska också ansvara för genomförandet av språkstudien. (Regleringsbrev 2012)

ECLS (European Survey on Language Competences) är en internationell studie av moderna språk. Studien är ett EU-initierat resultatutvärderingsprojekt om kunskaperna i moderna språk hos elever i slutet av grundskolan. Sverige deltog

inom språkområdena spanska och engelska. Survey-Lang har ansvarat för den internationella samordningen. En rådgivande grupp med representanter från de deltagande länderna är kopplad till studien. Under 2012 har analyser gjorts baserade på datainsamlingarna 2011. En nationell rapport som beskriver den svenska resultatbilden inom språken engelska och spanska presenterades i juni 2012. Arbetet under 2012 har vidare inneburit deltagande i internationella möten.

Rapporten *Rapport 375. Internationella språkstudien 2011* har laddats ner 1 105 gånger som pdf-fil under 2012.

Rapporten *Analys. Bedömning av språklig kompetens* har laddats ner 694 gånger som pdf-fil under 2012.

PISA

Sverige deltar i OECD's PISA-program. PISA studerar 15-åringars kompetens inom områdena läskunnighet, matematik och naturvetenskap. I PISA 2009 deltog Sverige som ett av 67 länder. Huvudämnet var läskunnighet och studien omfattar också electronic reading assessment – ERA. I studien ingår cirka 5 100 15-åringar fördelade på 190 skolor. Under 2012 har en fördjupad analys inom området digital läskunnighet tagits fram med publicering i början på 2013. Under våren 2012 har nya datainsamlingar genomförts. Resultat från dessa datainsamlingar kommer att publiceras i december 2013. Vidare har Skolverket deltagit i den internationella samordningen som sker i PISA Governing Board.

I samband med att en fjärde Northern Lights rapport publicerades i början av 2012 arrangerade Skolverket en nordisk konferens i samarbete med Utbildningsdepartementet, Nordiska ministerrådet och forskargruppen i PISA 2009.

Rapporten *Northern Lights on PISA 2009 – focus on reading* har getts ut av Nordiska Ministerrådet.

TALIS 2013

Skolverket ska svara för genomförandet av OECD-studien TALIS 2013. Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) ska kontinuerligt hållas underrättat om processen. Beslut om studiens innehåll och inriktning ska fattas efter samråd med Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). (Regleringsbrev 2012)

OECD:s internationella studie Teaching and Learning International Survey (TALIS) har till syfte att beskriva effektiva undervisnings- och lärandemiljöer. TALIS är en enkätstudie som vänder sig till lärare och skolledare för årskurs 9. Undersökningen fokuserar på fyra huvudområden: skolledarskap, kompetensutveckling, lärares normer och praktik gällande undervisning, samt skol- och klassrumsklimat. Sverige deltog inte i den första omgång av TALIS som genomfördes år 2008. Däremot deltar Sverige i en andra omgång av TALIS med huvuddatainsamling år 2013. Under våren 2012 har en fältstudie genomförts. Under 2012 har Skolverket planerat för huvuddatainsamlingen 2013. Skolverket har också medverkat i arbetet och planeringen i TALIS Governing Board.

Styrning

Styrning

Skolverket har enligt sin instruktion ett ansvar för att se över kursplaner, ämnesplaner, betygskriterier och kunskapskrav samt ansvara för nationella prov och slutprov. Myndigheten har valt att dela in redovisningen i avsnitten Styr-dokument respektive Nationellt provsystem.

Skolverkets handläggande verksamhet avseende lokalt tillval i grundskolan samt särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan redovisas i ett särskilt avsnitt. Skolverkets arbete med dansarutbildningen redovisas också i ett särskilt avsnitt. (Kostnaderna för dessa verksamheter ingår under prestationstypen "Styrdokument" i tabellen nedan).

Information via Skolverkets webb och Upplysningstjänst har varit viktiga delar i myndighetens insatser för att implementera reformerna. Kostnaderna för dessa delar redovisas dock under kapitlet Utbildningsinformation.

Tabell 11. Verksamhetskostnader för styrning

	2012	2011	2010	2009
Kostnader inklusive OH (mnkr)	295,9	280,7	261,1	225,9
varav:				
Styrdokument	130,2	157,7	166,4	126,5
Nationellt provsystem	165,7	123,0	94,7	99,4

Verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften styrning har ökat med 5 procent mellan 2011 och 2012 (från 281 till 296 mnkr). Denna del av verksamheten har därmed ökat mindre än verksamheten som helhet. Prestationstypen styrdokument har minskat (med 17 procent) medan prestationstypen nationellt provsystem har ökat (med 35 procent). Ökningen av nationellt provsystem förklaras av att Skolverkets uppdrag att ta fram nationella prov för grundskolan och gymnasieskolan utökades under 2012.

Styrdokument

Nya styrdokument

Myndigheten ska se över kursplaner, ämnesplaner, betygskriterier och kunskapskrav samt ansvara för nationella prov och slutprov. Myndigheten ska rapportera till regeringen i de frågor som dessa uppgifter kan ge upphov till.

Myndigheten ska utforma styrdokument som är tydliga och kan förstås av berörda målgrupper för att bidra till en likvärdig bedömning och ökad måluppfyllelse. (Instruktion)

Skolverket ska särskilt redovisa vilka förändringar av styrdokumentet och det nationella provsystemet som genomförts (Regleringsbrev 2012)

Grundskolan

Kartlägga och analysera hur en ökning av den garanterade undervisningstiden i matematik i grundskolan och motsvarande skolformer med 120 timmar kan användas för att i så stor utsträckning som möjligt stärka elevernas matematik-kunskaper. (Regleringsbrev 2012)

Den 28 september 2012 redovisade Skolverket sin rapport till regeringen. Rapporten har distribuerats till huvudmän för grundskolor.

Gymnasieskolan

Utifrån Skolverkets beslut om avvikelser har Skolverket tagit fram examensmål för två nya utbildningar (tågteknik och samiska näringar) som beslutades i juni 2012 samt tagit fram nya ämnen till dessa utbildningar. Utöver detta har Skolverket, utifrån beslut om särskilda varianter, tagit fram nya ämnen samt nya kurser i befintliga ämnen.

Totalt har Skolverket beslutat om två nya examensmål, sex nya ämnen som tillsammans omfattar 23 kurser samt fyra nya kurser i befintliga ämnen. Efter yttranden från branscher och skolor har förändringar i programfördjupningen gjorts i några programstrukturer samt smärre justeringar i några ämnesplaner. Samtliga nya och reviderade styrdokument är publicerade i Skolverkets författningssamling (SKOLFS).

Utifrån de beslut om avvikelser som Skolverket fattade hösten 2012 har ett arbete påbörjats med att ta fram ytterligare examensmål och ämnesplaner. Dessa kommer att bli klara under våren 2013.

Gymnasiesärskolan

Skolverkets förslag till programmål och programstruktur för nio nationella program samt förslag till cirka 80 ämnes- och ämnesområdesplaner för gymnasiesärskolan har publicerats på Skolverkets webbplats.

I arbetet har Skolverket anlitat experter med erfarenhet från arbetet med gymnasieskolans ämnesplaner och experter med erfarenhet av gymnasiesärskolan. Dessutom har Skolverket samrått med arbetsmarknadens parter och de nationella programråden för yrkesprogrammen. Förslagen till programmål, programstrukturer samt ämnes- och ämnesområdesplaner har skickats på remiss till kommuner, landsting och organisationer.

Vuxenutbildningen

Reviderade kursplaner för kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och för särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå fastställdes av Skolverket under 2012. Kurskoder har tagits fram för kurser inom dessa skolformer samt för utbildning i svenska för invandrare, för orienteringskurser och för delkurser inom samtliga skolformer inom vuxenutbildningen.

Under hösten 2012 har kursplanen för utbildning i svenska för invandrare översatts till 24 språk inklusive två av minoritetsspråken, finska och romani chib. Samtliga översättningar finns tillgängliga på Skolverkets webbplats.

Inom Skolverket pågår ett arbete med nya ämnesplaner för särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå och gymnasiesärskolan, vilka träder i kraft den 1 juli 2013.

Rutiner för handläggning av inkomna förslag på nya ämnen/kurser inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial har utvecklats och börjat tillämpas.

Implementering

Skolverket ska särskilt redovisa vilka insatser som vidtagits för att implementera styrdokumentet och förändringar inom det nationella provsystemet samt omfattningen av insatserna. (Regleringsbrev 2012)

Vissa generella insatser

Implementeringsuppdraget har omfattat de tre åren 2010, 2011 och 2012. Skolverkets insatser har avsett framtagande av nya styrdokument, genomförande av konferensserier samt produktion av en mängd skriftligt material, filmer och andra mer interaktivt utformade stödmaterial. Det skriftliga materialet har främst publicerats på verkets webbplats men i många fall även skickats till huvudmän och verksamheter.

Tyngdpunkten under den första delen av implementeringsperioden låg på de olika konferenser som riktats till alla berörda nivåer: Myndigheter, huvudmän, förvaltningspersonal och olika grupper på verksamhetsnivå. Totalt har Skolverket mött närmare 100 000 personer i dessa konferenser och på konferenser som anordnats av andra.

Framtagandet av nya styrdokument har pågått under hela den aktuella perioden och också bidragit till implementeringen av reformerna. Det gäller inte minst de föreskrifter och allmänna råd som fastställts. Hittills har sju nya eller reviderade allmänna råd beslutats under perioden: Planering och genomförande av undervisningen, Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, Utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen, Arbetet med att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan, Bedömning och betygssättning i gymnasieskolan, Pedagogisk omsorg samt Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet. Framtagandet av nya eller reviderade allmänna råd fortsätter under 2013, främst under det första halvåret. Vid årsskiftet 2012/13 pågår arbetet med ytterligare fem allmänna råd. Skolverket har vidare publicerat en rad juridiska vägledningar och ett stort antal FAQ inom sådana områden där författningarna visat sig vara problematiska att tolka eller där det funnits ett starkt önskemål om ytterligare information. Signalerna har dels kommit på de olika konferenserna, dels till Skolverkets upplysningstjänst.

Under den senare delen av implementeringsperioden har tyngdpunkten alltmer förskjutits mot olika kommentarmaterial, stödmaterial i form av filmer, bedömningsstöd både skriftligt och som filmer, diskussionsunderlag och andra underlag för den fortsatta lokala implementeringen. Materialen har paketerats på skolformswebbsidor, programsidor inom gymnasieskolan och olika tematiska webbsidor inte minst för bedömning och betygssättning.

Implementeringen av skollagen har utgjort en grund för den övriga implementeringen. I början av perioden genomfördes ett antal insatser specifikt om skollagens innehåll och utformning, men senare under perioden har information om skollagen integrerats i de olika skolformsspecifika eller tematiska

insatser som genomförts. Skollagsimplementeringen har utvärderats av en extern utvärderare. Utvärderingen visar sammanfattningsvis på ett positivt mottagande till Skolverkets informationsinsatser om den nya skollagen. Bland annat har rektorer och förskolechefer tillskrivit Skolverkets olika informationsinsatser stor betydelse, både konferenserna och det material som finns tillgängligt på Skolverkets webbplats.

Under 2012 har Skolverket prövat en annan kanal för implementeringen av skollagen men också för andra teman som det lokalt eller regionalt funnits intresse och behov av. Skolverket har i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) genomfört träffar med tolv av SKL:s regioner där seminarier hållits med förvaltningschefer och i vissa fall politiker för att implementera och diskutera den nya skollagen och andra delar av reformeringen. Det har främst gällt systematiskt kvalitetsarbete, betygssättning i årskurs 6, gymnasiereformen, lärarlegitimation och kompetensutveckling. På motsvarande sätt har två konferenser hållits i samarbete med Friskolornas Riksförbund.

Det som också utmärkt 2012 är att många av reformerna på vuxenutbildningens område trätt i kraft och att implementeringsarbetet därmed också till stor del haft ett vuxenutbildningsfokus.

Pedagogisk omsorg och förskolan

Ny lagstiftning om pedagogisk omsorg, dvs. det som tidigare främst rörde familjedaghem, fanns redan före ikraftträdandet av den nya skollagen 2010. Skolverkets utvärderingsavdelning genomförde under 2011 en kartläggning av vilka verksamhetsformer som finns och vilka problem huvudmän och brukare har stött på. På grundval bland annat av detta fastställde Skolverket under 2012 allmänna råd om pedagogisk omsorg, som implementerades genom en konferensserie riktad till anordnare.

Förskolans läroplan Lpfö 98 reviderades och fastställdes 2010. Regeringen har gett Skolverket ett omfattande implementeringsuppdrag, som har genomförts under 2010–12. Konferenser har framför allt riktat sig till huvudmän och till förskolechefer vid både kommunala och fristående förskolor och föregåtts av en noggrann behovsinventering. Under 2010–2011 deltog drygt 2 550 företrädare för huvudmän och på förvaltningsnivå i dessa konferenser. Antalet deltagande förskolechefer var nästan 4 300. Skolverket har också anordnat uppföljande konferenser för förvaltningsnivån och deltagit i en konferens anordnad av Sveriges Fristående Förskolor.

Dessutom har Skolverket producerat en rad stödmaterial, bland annat filmer, som kunnat laddas ner från webben. Under 2012 publicerades ett stödmaterial om uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan (pedagogisk dokumentation), som fått mycket stor spridning. Förskolans läroplan har distribuerats till alla kommuner och förskolor.

Skolverkets implementeringsinsatser har utvärderats av en extern utvärderare. Utvärderingen visar att de genomförda konferenserna bidragit till att styrdokumenten blivit kända och förankrade i betydelsen genomdiskuterade och accepterade. Sammantaget visar utvärderingen på att Skolverkets insatser mottagits positivt.

Gemensamma insatser för förskolan och de obligatoriska skolformerna kommenteras nedan.

Grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

En strävan i Skolverkets arbete med att genomföra reformerna har varit att från början bedriva en öppen arbetsprocess som ger verksamma i skolan goda möjligheter att få insyn i och bidra till reformarbetet. Arbetssättet har också bidragit till att många redan var väl förtrogna med reformerna när Skolverket inledde olika informationsinsatser. Skolverkets information har riktats till alla nivåer i utbildningskedjan, från skolhuvudmän och rektorer till lärare och studie- och yrkesvägledare samt i viss utsträckning även till elever och föräldrar.

Skolverket har under främst 2010 och 2011 anordnat drygt tvåhundra konferenser runt om i landet för att förbereda förskollärare, lärare, studie- och yrkesvägledare, rektorer, förskolechefer och huvudmän för de förändringar som reformerna innebär. För grundskolans del genomfördes konferenserna i tre steg: Huvudmän, skolledare och nyckelpersoner. Dessa nyckelpersoner hade ett uppdrag från sin huvudman att leda implementeringsarbetet på hemmaplan. Totalt deltog cirka 14 300 personer i konferenserna.

Kursplanekonferenser genomfördes också för grundsärskolan under 2011, där alla lärare i grundsärskolan var inbjudna. Totalt kom cirka 5 100 personer till dessa konferenser, där nästan alla kommuner var representerade.

Vidare har konferenser genomförts för lärarutbildare, rektorsutbildare, utlandsskolorna, läromedelsförfattare samt för andra myndigheter som Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten. Skolverket har dessutom fått många förfrågningar om att medverka i konferenser och studiedagar regionalt och lokalt men har endast haft begränsade möjligheter att medverka.

I de konferensutvärderingar som gjorts är deltagarna överlag positiva. Många upplever att de fått ökad kunskap, att de har haft användning av informationen som presenterades samt att informationen presenterades på ett tydligt sätt.

På Skolverkets webbplats finns samlad information om reformerna. Där finns filmer från hela konferenser, intervjuer, korta filmer om specifika frågor och inspirationsfilmer. Ett omfattande stödmaterial till grund- och specialskolans kursplaner har tagits fram, där det till varje ämne finns ett diskussionsmaterial, ett kommentarmaterial och en film. Ett exempel är *Få syn på språket*, som förtydligar det språkliga perspektivet i styrdokumentet från förskola till vuxenutbildning. Materialet har laddats ned i över 2 000 exemplar. Ett särskilt stöd- och kommentarmaterial till grundsärskolans kursplaner har också producerats.

Allmänna råd och kommentarer om planering och genomförande av undervisning är ytterligare ett material till stöd för lärares arbete i de obligatoriska skolformerna. De allmänna råden har spridits till alla skolor och en stödjande informationsfilm har publicerats på webben. Informationsmaterial riktade direkt till elever och föräldrar finns också att tillgå. Skolverket har distribuerat läroplaner till samtliga grundskolor, grundsärskolor, sameskolor och specialskolor, så att varje lärare har fått ett eget exemplar.

Under 2011–2012 har högskolor och universitet genom regionala utvecklingscentra (RUC) på Skolverkets uppdrag genomfört kompetensutvecklingsinsatser för förskollärare, lärare samt förskolechefer och rektorer. Lärosätena har fått ekonomiskt stöd för denna fortbildning. Syftet med kompetensutvecklingsinsatserna har varit att ge huvudmän, förskolor och skolor stöd i implementeringen av de nya styrdokumentet utifrån lokala behov. Fortbildningen

har omfattat Skolans styrdokument, Planering av undervisning, Dokumentation, utvärdering, analys och uppföljning, Bedömning av elevernas kunskapsutveckling, IUP och skriftliga omdömen, Betygssättning samt Genomföra ett arbete i sin egen verksamhet utifrån innehållet i kompetensutvecklingsinsatsen. Under våren 2012 deltog cirka 4 700 lärare och förskollärare. Efterfrågan på platser var under 2011 så stor att lärosätena inte kunde ta emot alla, medan efterfrågan har varit betydligt mindre under 2012. Under 2011 deltog cirka 2 000 i programmet för förskollärare, 900 i programmet för rektorer och förskolechefer samt 1 500 personer i programmet för lärare.

Skolverkets implementeringsarbete har utvärderats av externa aktörer. Flera delutvärderingar från Mälardalens högskola har sammanställts under 2012 och slutrapporten beräknas bli klar i mars 2013. Skolverket bedömer att implementeringsinsatserna relativt väl har nått de kommunala och fristående skolorna samt de kommunala förskolorna. Utifrån de uppföljningar som hittills presenterats är det svårt att bedöma om det finns skillnader i deltagandet mellan kommunala och fristående förskolor och skolor.

Skolverket har gjort en särskild satsning på lärarna i grundsärskolan. Förutom information om den nya läroplanen och kunskapskraven har alla fått kompetensutveckling om hur skollagen reglerar verksamheten, liksom om kunskapsbedömning. Även införandet av ett nytt ämne, teknik, har varit tema för ett antal konferenser. Under 2012 har Skolverket också medverkat i ett tiotal konferenser av externa anordnare om bedömning i grundsärskolan.

Skolverket har publicerat en rad stödmaterial för ökad förståelse av kursplanerna och kunskapskraven. Bland annat finns nedladdningsbara kommentarmaterial som utgår från verk samma lärares bedömningar av autentiska elevexempel och beskriver hur lärare kan gå till väga för att identifiera bedömningsaspekter utifrån värdeorden. Under våren publicerades detta för fem ämnen. Dessutom togs ett övergripande material, Diskutera kunskapskraven, fram. Materialet riktar sig till lärare i alla ämnen och årskurser i grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan, och är tänkt att inspirera till samtal kring hur kunskapskraven kan konkretiseras och användas.

Under 2012 har arbete pågått med revidering av allmänna råd om åtgärdsprogram, mottagande i grundsär- och gymnasiesärskolan samt förskolan. Samtliga kommer att publiceras under våren 2013 och följas av implementeringsinsatser.

Gymnasieskolan

Skolverket har under hösten 2010 genomfört ett stort antal konferenser för rektorer i de frivilliga skolformerna för att informera om nyheter i skollagen och uppbyggnaden av examensmål, ämnes- och kursplaner samt kunskapskrav.

Under 2010 och 2011 har Skolverket även genomfört en konferensserie för samtliga lärare i gymnasieskolan. Skolverket har dessutom genomfört konferenser om introduktionsprogrammen, gymnasial lärlingsutbildning, gymnasiegemensamma ämnen, modersmål, humanistiska programmet och om de nya ämnena pedagogik, sociologi och människans språk. Skolverket har i konferenserna under 2010 och 2011 nått ut till cirka 38 000 lärare.

Skolverket har givit ut ett kommenterande material där gymnasiereformen övergripande kommenterats bland annat avseende de nya ämnesplanernas struktur samt hur kunskapskrav hänger ihop med mål och centralt innehåll.

Vidare har examensmål och programstruktur för varje yrkesprogram respektive högskoleförberedande program kommenterats liksom de olika progressionsorden i kunskapskraven. Dessa kommentarer har publicerats i en bok Gymnasieskola 2011 som distribuerats till samtliga gymnasielärare via deras skolor. Boken har också skickats ut till samtliga studie- och yrkesvägledare i grund- och gymnasieskolan.

Skolverket har dessutom utarbetat ett material som kommenterar ämnesplanerna för de gymnasiegemensamma ämnena samt ett urval av karaktärsämnena på varje program. Detta material är webbaserat och har publicerats på Skolverkets webbplats.

I januari 2011 fick alla landets elever i årskurs 9 och studie- och yrkesvägledare ett magasin med information om alla program och inriktningar i gymnasieskolan.

Skolverket har under 2012 fortsatt implementeringen av Gy 2011. Under Skolverkets olika konferensserier och möten med programreferensskolor har Skolverket tagit reda på vilket stöd som behövs för den lokala implementeringen. Utifrån detta har Skolverket tagit fram sju utvecklingspaket. Paketerna riktar sig till skolledare, lärare och studie- och yrkesvägledare. De är tänkta att kunna användas som underlag för ett eller flera tillfällen för kollegial fördjupning i ett område. Materialets olika delar går att anpassa efter lokala behov och förutsättningar.

Utvecklingspaket finns för följande områden: Ämnesplanen i undervisningen, Bedömning och betygssättning, Examensmålet, Skoljuridik för lärare, Gymnasiearbetet, Språk i alla ämnen samt Studie- och yrkesvägledning.

För att uppmuntra nätverk har Skolverket bland annat aktivt deltagit på ett antal nätverkskonferenser. Skolverket har dessutom genomfört en kartläggning av befintliga program-, inriktnings-, perspektiv- och ämnesnätverk.

För att följa skolornas implementering har Skolverket utvecklat samverkan med ett drygt hundratal programreferensskolor. Syftet med att utveckla samverkan med programreferensskolor är att följa de enskilda programmens utveckling i förhållande till reformens syften och att tillsammans med skolornas rektorer, studie- och yrkesvägledare, lärare och elever få synpunkter på till exempel gymnasiearbetets utformning, kommentarmaterial till ämnesplaner och övrigt stödmaterial. Med programreferensskolorna vill Skolverket också utbyta tankar och idéer kring fortsatt stöd i implementeringsarbetet, följa arbetet med de lokala programråden för yrkesprogrammen och följa en grupp elever från programmens start.

Skolverket har under året genomfört en förstudie i syfte att utveckla en eller flera applikationer som i första hand vänder sig till elever i årskurs 9 och deras föräldrar med information inför gymnasievalet. Förstudien har lett vidare till ett nu pågående utvecklingsarbete.

Skolverket har aktivt deltagit i ett drygt femtiotal externa konferenser för att informera om Gy 2011. Dessutom har Skolverket tagit emot ett antal internationella besök.

Skolverket har tagit fram ett stödmaterial riktat mot språkinträdning som kommer att publiceras under vintern 2013.

Skolverket har tagit fram 16 exempel på gymnasiearbeten för de högskoleförberedande programmen samt 8 exempel på gymnasiearbeten för yrkesprogrammen.

Skolverket har låtit göra en utvärdering för att ta reda på hur verket har lyckats i sitt uppdrag att implementera Gy 2011. Hur förankrad är reformen hos lärare, rektorer och skolhuvudmän? De hittillsvarande resultaten från utvärderingen tyder på att Skolverket lyckats relativt väl med sina implementeringsinsatser utifrån de givna förutsättningarna. En övergripande utvärdering av samtliga implementeringsinsatser för gymnasieskolan beräknas bli färdig i början av 2013.

Skolverket har översatt broschyren Kort om gymnasieskolan till 18 invandrar- och minoritetsspråk och till lättläst svenska. Dessutom har Skolverket översatt boken Gymnasieskola 2011 och de gymnasiegemensamma ämnena till engelska. Läroplanerna och de programgemensamma ämnena är också översatta till engelska och kommer att publiceras under 2013.

Skolverket har utarbetat ett material som kommenterar ämnesplanerna för 38 av de programgemensamma ämnena. Ämneskommentarerna behandlar ämnesplanernas struktur och vissa begrepp i framför allt syfte och centralt innehåll. Detta material är webbaserat och har publicerats på Skolverkets webbplats.

Skolverket har dessutom tagit fram sju webbaserade nyhetsbrev.

Gymnasiesärskolan

Skolverkets förslag till program mål och programstruktur för de nationella programmen och förslag till ämnes- och ämnesområdesplaner för gymnasiesärskolan har publicerats på Skolverkets webbplats.

Skolverket har också genomfört nio konferenser om den nya gymnasiesärskolan och om förändringarna inom särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå. Konferenserna har varit riktade till huvudmän, rektorer och lärare inom gymnasiesärskolan. Dessutom har studie- och yrkesvägledare inom grundsärskolan och gymnasieskolan samt från elevhälsan varit inbjudna. Skolverket har genom sina konferenser nått 2 500 personer.

Vuxenutbildningen

Implementering av vuxenutbildningens reformer har genomförts i form av konferenser, regionala träffar samt framtagande och spridning av kommentar- och stödmaterial. Uppdaterad information på webbportalen samt nyhetsbrev är en viktig del. Internt inom Skolverket har en samverkan ägt rum mellan olika projekt i syfte att uppnå synergier och effektivisera implementeringsarbetet.

Konferenser

Under 2010 genomförde Skolverket tre konferenser som behandlade skollagen och aktuella frågor inom vuxenutbildningsområdet med sammanlagt cirka 1 000 deltagare. Under hösten 2011 genomfördes tolv konferenser med totalt cirka 3 400 personer. Konferenserna behandlade skollagen, ämnesplaner på gymnasial nivå samt vägledning, validering och individuella studieplaner.

Under våren 2012 genomförde Skolverket 16 konferenser med 4 500 deltagare med syfte att informera om aktuella reformer inom vuxenutbildningsområdet. Konferenserna gav bland annat fördjupade kunskaper om betygskriterier och kunskapskrav för kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå enligt den nya betygsskalan samt information om bedömning och bedömningsstöd.

De implementeringskonferenser som Skolverket har genomfört under de tre åren har riktat sig till skolledare, rektorer, lärare, studie- och yrkesvägledare samt utvecklingsansvariga. Vid konferenserna har även företrädare för enskilda vuxenutbildningsanordnare deltagit. Totalt har således cirka 9 000 personer deltagit i Skolverkets konferensserier om vuxenutbildningen. Skolverket har också medverkat i externa konferenser med fokus på reformerna inom vuxenutbildning.

Skolverket har även genomfört/medverkat vid reformkonferenser för personal vid Kriminalvårdens klientutbildning, personal vid Specialpedagogiska skolmyndigheten samt vid konferensen Mötesplats Skola i Göteborg.

Skolverket har även genomfört en konferensserie om fyra konferenser i syfte att implementera ett nytt bedömningsstöd i yrkesämnena på gymnasial nivå. Målgrupp var yrkeslärare. Vid de nio konferenser som anordnades om den nya gymnasiesärskolan och förändringarna inom särskild utbildning för vuxna deltog cirka 200 personer från vuxenutbildningen. Förutom den muntliga informationen om de nya ämnesplanerna, skollagen, vuxenutbildningsförordningen och aktuella frågor inom särskild utbildning för vuxna delades viss riktad skriftlig information ut.

Dialogträffar på regional nivå

Under 2010–2012 har Skolverket årligen genomfört regionala träffar. Under 2012 har 24 träffar genomförts och samtliga regioner i landet har täckts in. Med regioner avses här funktionella regioner för vuxenutbildningen. I flera fall samarbetar kommunerna i en region i genomförandet av vuxenutbildningen.

Syfte med träffarna har varit att föra en dialog med kommuner och regionerna om förändringar som är på gång inom vuxenutbildningsområdet och få en bild av aktuella utmaningar. Målgrupp för dialogträffarna har varit tjänstemän inom vuxenutbildningens olika skolformer, ansvariga politiker, representanter från arbetsförmedlingen i regionen samt företrädare för kommunförbund och regionala kompetensplattformar.

Skriftligt material

Skolverket har under 2012 publicerat kursplaner med kommentarer för kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå samt utbildning i svenska för invandrare. Materialet finns tillgängligt som pdf på Skolverkets webbplats och finns även att beställa i tryckt form. De tryckta versionerna har, tillsammans med den nya läroplanen för vuxenutbildningen, i begränsad upplaga skickats ut till kommunerna. Skolverket har även tagit fram stödmaterial bland annat för arbetet med individuella studieplaner. Ytterligare stödmaterial är under utarbetande. Kommentaro- och stödmaterial vänder sig till verksamhetsnivån inom vuxenutbildningen, det vill säga rektorer, lärare, studie- och yrkesvägledare och administratörer samt politiker.

En stor del av de stödmaterial och utvecklingspaket som tas fram för gymnasieskolan fungerar även för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Det gäller särskilt material riktat till lärare, bland annat exempel för gymnasiearbete och stödmaterial om skoljuridik för lärare, ämnesplanen i undervisningen m.m.

Samråd

Under hösten 2012 har två samråd genomförts. Det ena samrådet genomfördes med representanter för fem nationella resurscentra där syftet var att gemensamt diskutera de implementeringsbehov som kunde urskiljas samt möjligheter till samarbete kring dessa. Det andra samrådet ägde rum under hösten 2012 med ett trettio totalt representanter, huvudsakligen rektorer. Syftet var att Skolverket, utifrån de reformer som trädde i kraft 1 juli 2012, ville fånga nuläget i verksamheterna samt få idéer till arbetet med att stödja verksamheternas fortsatta implementering.

Övriga uppdrag

Gymnasieskolan

Myndigheten ska ansvara för de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. (Regleringsbrev 2012)

Skolverket ska redovisa myndighetens samverkan med de nationella programråden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Redovisningen ska omfatta resultatet av analyser av följande områden: kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet, elevernas etablering på arbetsmarknaden efter avslutad yrkesutbildning, utvecklingsbehov inom yrkesutbildningen mot bakgrund av utvecklingen inom respektive yrkesområde och behov av utbildning inom nya områden. Skolverket ska, när det är möjligt, göra jämförelser mellan lärlingsutbildning och yrkesutbildning som huvudsakligen är skolförlagd. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) årligen senast den 1 juni. (Regleringsbrev 2012)

Under året har Skolverket samverkat med de nationella programråden för yrkesprogrammen. En konferens för samtliga ledamöter har genomförts och därutöver har varje programråd genomfört fyra möten. Förutom det i regleringsbrevet givna uppdraget har de 12 nationella programråden bistått Skolverket i det fortsatta arbetet med gymnasiereformen samt med de uppgifter som angavs i det ursprungliga regeringsuppdraget. Uppdraget har redovisats till regeringen den 1 juli 2012.

De ärenden som har behandlats i programråden har framför allt varit bedömning av ansökningar av särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nya kurser. Dessutom har frågor om kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet och den gymnasiala lärlingsutbildningen behandlats samt en analys av elevernas etablering på arbetsmarknaden. De nationella programråden har också deltagit i processen med att ta fram exempel på gymnasiearbeten för yrkesprogrammen samt stödmaterial till lokala programråd. Utöver detta har frågor om yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning, lärarlegitimation och kompetensutveckling för yrkeslärare behandlats. De nationella programråden har även diskuterat och lämnat synpunkter på reformeringen av gymnasiesärskolan. Utöver detta har frågor, som tagits upp av ledamöter, behandlats i programråden.

Under hösten 2012 har en av Skolverket initierad utvärdering av arbetet med de nationella programråden genomförts av en extern utvärderare. Utvärderingen ska slutredovisas den 1 februari 2013.

Skolverket ska redovisa verksamheten vid Nationellt referenscentrum för yrkesutbildning. Redovisningen ska avse hur och i vilken omfattning Skolverket arbetat

med information om yrkesutbildning och yrkeskvalifikationer i Sverige och Europa. Vidare ska framgå verkets deltagande internationellt samarbete om yrkesutbildningens utveckling med avseende på mobilitet och kvalitet samt europeiskt samarbete om dokumentation och analys av svensk yrkesutbildning. Samverkan med berörda aktörer i Sverige ska beskrivas. Av beskrivningen ska särskilt framgå vilket informations- och erfarenhetsutbyte som Skolverket har initierat i enlighet med det uppdrag som finns redovisat som nummer 26 under rubriken Uppdrag givna i regleringsbrev i detta regleringsbrev. Skolverket ska också särskilt redovisa vilka insatser som med utgångspunkt i den reformerade gymnasieskolans nya yrkesprogram har vidtagits för att ta fram tillägg till slutbetyg, s.k. certificate supplement. Utöver en årlig redovisning ska Skolverket informera Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) löpande när så bedöms lämpligt. (Regleringsbrev 2012)

Myndigheten ska informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige. I denna uppgift ingår att fungera som ett nationellt referenscentrum för information om yrkesutbildning i Sverige och i övriga EU-länder samt länder inom EES-området. (Instruktionen)

Skolverket ska regelbundet ta initiativ till informations- och erfarenhetsutbyte mellan de myndigheter som ansvarar för olika EU-verktyg för utveckling av yrkesutbildning och mobilitet (EQAVET, ECVET, EQF och Europass). Dessa myndigheter är, förutom Skolverket, Skolinspektionen, Myndigheten för yrkeshögskolan och Internationella programkontoret för utbildningsområdet. (Regleringsbrev 2012)

Arbetet inom Nationellt referenscentrum för yrkesutbildning (NRP) leds av Skolverket. Till NRP finns knuten en extern referensgrupp där Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolinspektionen och Internationella programkontoret ingår. Gruppen har under året haft fyra möten där nationella och internationella yrkesutbildningsfrågor, NRP:s verksamhet samt lanseringen av de ”fyra europeiska verktygen” Europass, EQAVET (European Quality Assurance in VET (Vocational Education and Training)), ECVET (European credit transfer for VET) och EQF/NQF (European/National Qualifications Framework) funnits på dagordningen.

Arbetet med betygsbilagan/examenbilagan för europass pågår. Riktlinjer har skrivits fram för hur bilagan bör formuleras. Under året har provskrivning utförts för fyra gymnasieprogram.

Arbetet med NRP:s egen webbplats, som ska informera om svensk och europeisk yrkesutbildning fortsätter. Via webbplatsen, som nås via Skolverkets webbplats, når man CEDEFOPS:s (European Centre for the Development of Vocational Training) informationsnätverk, ReferNet och annan information som tidigare fanns på, den nu släckta sidan, SE-NRP.

Till CEDEFOP har NRP sänt en policyrapport, som består av en bedömning av Sveriges utveckling i förhållande till Bryggekommunikéns kortfristiga mål för 2011–2014. Även detta år har Skolverket skrivit den svenska delen av rapporten VET in Europe. Årets version är skriven på engelska och svenska för att öka användningen av den i Sverige. Vidare har NRP bidragit med två korta artiklar för publicering via ReferNet samt arbetat fram underlag till en svensk version av CEDEFOPS broschyrserie, Spotlight on VET.

NRP har under året ingått i en arbetsgrupp inom CEDEFOP som tagit fram en ny visuell strategi för ReferNet.

Skolverket har i uppdrag att initiera samarbete mellan de myndigheter som ansvarar för implementeringen av de fyra EU-verktygen, ECVET, EQAVET, EQF/NQF samt Europass. Då de berörda myndigheterna är medlemmar i yttre referensgruppen för NRP, så har samarbetet om EU-verktygen blivit en naturlig del av NRP-arbetet.

Skolverket ska samverka med Myndigheten för yrkeshögskolan och andra berörda myndigheter i frågor som rör validering och den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, European Qualifications Framework (EQF). (Regleringsbrev 2012)

Skolverket är representerat i Nationellt forum för validering som Myndigheten för yrkeshögskolan (YH) bildat inom ramen för uppdraget att utveckla en nationell struktur för validering. Skolverket är representerat både som nationell myndighet och genom uppdraget inom NVL (Nordiskt nätverk för vuxnas lärande). Den myndighetsövergripande arbetsgrupp som bildades förra året har fortsatt sitt arbete under 2012 och tillsammans genomfört ett expertseminarium om validering. Syftet med dagen var att beskriva de utvecklingsområden på kort och lång sikt som deltagarna tillsammans identifierat. Resultatet redovisas i en rapport som YH sammanställt.

Skolverket har utarbetat ett utkast till stödmaterial om validering för vuxenutbildningen. Materialet har testats under december av ett antal utbildningsanordnare.

Den svenska koordinatör för NVL ansvarar för Nordiskt expertnätverk för validering och har inom det uppdraget bland annat medverkat i en nordisk valideringskonferens i Oslo samt vid en valideringskonferens på Island.

Skolverket har också, genom detta uppdrag, haft möjlighet att diskutera och lämna synpunkter på EUs "guidelines" för validering, som är under revidering.

Regeringsbeslut den 9 februari 2012 (U2010/2145, 5767/GV, U2011/1694, 5439, 6237/GV, U2012/757/GV) med uppdrag om utveckling av kvalitet i gymnasial lärlingsutbildning. Deluppdrag 1–8. Insatser för att underlätta planering, genomförande och uppföljning av gymnasial lärlingsutbildning, ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 mars 2013. Deluppdrag 2 Insatser för att höja kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet ska delredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i anslutning till årsredovisningen för 2012 och slutredovisas i anslutning till årsredovisningen för 2013. Deluppdrag 3 Informationsinsatser i fråga om arbetsmiljö och riskfyllda arbetsuppgifter ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i anslutning till årsredovisningen för 2012. Deluppdrag 4 Uppföljning av försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning ska delredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i anslutning till årsredovisningen för 2012 samt slutredovisas senast den 1 maj 2014. Deluppdrag 5 Insatser för att kunna bedöma yrkesutbildningens relevans för arbetsmarknaden ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 oktober 2012. Deluppdrag 6 Utveckling av yrkestävlingar på skolenivå ska delredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i anslutning till årsredovisningen för 2012 och slutredovisas i anslutning till årsredovisningen för 2013. Deluppdrag 7. Insatser för att stödja och utbilda handledare ska delredovisas i anslutning till årsredovisningen för 2012 och slutredovisas i anslutning till årsredovisningen för 2013. Deluppdrag 8 Kunskapsuppbyggnad och kompetensförsörjning avseende yrkesutbildning ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 april 2012. Uppdraget ändras på så sätt att deluppdrag 5 Insatser

för att kunna bedöma yrkesutbildningens relevans för arbetsmarknaden ska redovisas först i anslutning till årsredovisningen för 2012.” (2012-06-20) Deluppdrag 5 ändras vidare på så sätt att redovisningen även ska omfatta förslag angående hur ungdomars etablering på arbetsmarknaden ska kunna presenteras på skolenivå. Tiden för denna redovisning ändras till senast den 1 mars 2013 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). (2012-10-25) (Regleringsbrev 2012)

Deluppdrag 1. Insatser för att underlätta planering, genomförande och uppföljning av gymnasial lärlingsutbildning.

Skolverket ska lämna förslag på omfattning och typ av innehåll för ämnesplaner som huvudmännen kan använda som alternativ eller komplement till nu gällande ämnesplaner. Skolverket har med hjälp av expertgrupper arbetat fram tre modeller av alternativa ämnesplaner, samt en modell som kan ses som ett hjälpmedel för att strukturera de nu gällande ämnesplanerna. Inför expertuppdraget genomfördes en pilotstudie för att ta tillvara huvudmäns och arbetsplatsers erfarenheter av att tillämpa ämnesplanen ALF1201 inom försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning.

Deluppdrag 2. Insatser för att höja kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet.

Skolverket har i samverkan med Malmö högskola tagit fram en webbplattform i syfte att stödja skolor och huvudmän i sitt arbete med det systematiska kvalitetsarbetet. Plattformen kommer dessutom att innehålla stödmaterial från nationella lärlingskommitténs webbplats som återförts till Skolverket. Webbplattformen beräknas finnas tillgänglig under våren 2013. Under hösten 2012 genomfördes en konferensserie vars syfte var att få in förslag på strategier och verktyg som kan underlätta samverkan mellan arbetsliv och skola. En informationsbroschyr om yrkesutbildning och lärlingsutbildning har tagits fram.

Deluppdrag 3. Informationsinsatser i fråga om arbetsmiljö och riskfyllda arbetsuppgifter.

Skolverket har i samråd med Arbetsmiljöverket utformat informationsmaterial om förutsättningarna för att lärlingar ska kunna utföra riskfyllda arbetsuppgifter samt information gällande arbetsgivarnas ansvar för lärlingarnas arbetsmiljö.

Deluppdrag 4. Uppföljning av försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning.

Skolverket har följt upp och analyserat försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning fram till 2011. Detta har gjorts i två rapporter, dels Stockholms Universitets studie Pedagogiskt och didaktiskt arbete i försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning under åren 2009–2011, dels Skolverkets rapport Gymnasial lärlingsutbildning de tre första åren 2008–2011. Deltagande, elevernas erfarenheter och studieresultat. Rapporterna kommer att ligga till grund för en slutlig uppföljning och analys av hela försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning.

I försöksverksamheten med gymnasial lärling (2007:1349), som inleddes hösten 2008, går nu den sista årskullen lärlingar i årskurs 3. Under 2012 har Skolverket gett i uppdrag till Stockholms universitet att sammanställa och delvis komplettera resultat av tidigare redovisat uppdrag Pedagogiskt och didaktiskt arbete i försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning

under åren 2009 – 2011. I anslutning till denna har förlaget Ord och Vetande AB haft i uppdrag att utforma ett lässtöd till forskarrapporten.

Skolverket har genomfört en studie om elevers deltagande i, erfarenheter av och studieresultat inom försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning. Rapporten omfattar den andra antagningsomgången dvs. elever som lämnade gymnasieskolan våren 2012. Resultatet av denna studie kommer att ingå i den slutliga uppföljningen och analysen av försöksverksamheten som kommer att göras under 2013.

Deluppdrag 5. Insatser för att kunna bedöma yrkesutbildningens relevans för arbetsmarknaden.

Skolverket har i samråd med Statistiska Centralbyrån och Arbetsförmedlingen utarbetat förslag till verktyg för systematisk och långsiktig uppföljning av ungdomars etablering på arbetsmarknaden.

Deluppdrag 6. Utveckling av yrkestävlingar på skolnivå.

Skolverket har, i samråd med kontaktskolor från ett tidigare regeringsuppdrag och de nationella programråden, beslutat att ta fram ett stödmaterial med förslag på hur yrkestävlingar på skolnivå kan genomföras på den enskilda skolan och skolor inom en region.

Deluppdrag 7. Insatser för att stödja och utbilda handledare.

Skolverket har genomfört en kartläggning av förekommande handledarutbildningar för att identifiera utmaningar, framgångsfaktorer och stödbehov samt för att ta del av intressanta exempel.

Deluppdrag 8. Kunskapsuppbyggnad och kompetensförsörjning avseende yrkesutbildning.

Skolverket har analyserat och lämnat förslag på hur myndigheten kan bidra till att kunskapen om yrkesutbildningens särskilda förutsättningar ökar. Denna del av uppdraget slutredovisades till Regeringskansliet den 15 april 2012. Av redovisningen framgår på vilket sätt myndigheten tar till vara erfarenheter från det europeiska samarbetet om yrkesutbildning. Skolverket har även redovisat på vilket sätt yrkesutbildningens särskilda förutsättningar genomsyrar myndighetens arbete.

Skolverket ska ha samordningsansvaret för införandet av det europeiska stödsystemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (European Credit Transfer System for Vocational Education and Training, ECVET) i Sverige. Myndighetens arbete ska inriktas mot ECVET:s huvudsyfte att underlätta meritöverföring. Skolverket ska utreda hur ECVET ska regleras rättsligt i Sverige och lämna nödvändiga författningsförslag, utarbeta informationsmaterial och konkreta exempel på tillämpningen av ECVET, inhämta internationella erfarenheter av ECVET samt utveckla ett verktyg för att omvandla gymnasiepoäng inom gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen till ECVET-poäng. Skolverket ska i sitt arbete samråda med Myndigheten för yrkeshögskolan och Internationella programkontoret för utbildningsområdet. Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för införandet av ECVET inom sitt verksamhetsområde. Skolverket ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 5 september 2012.”

Skolverket har utrett behovet av och lämnat förslag till rättslig reglering av ECVET inom gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen på gymnasial nivå. Skolverket har även tagit fram ett förslag till modell för omvandling av gymnasiepoäng till ECVET-poäng. Skolverket har samrått med Myndigheten för yrkeshögskolan (YH) och Internationella programkontoret (IPK). Uppdraget har redovisats till regeringen den 5 september 2012.

ECVET och andra verktyg för mobilitet presenterades under konferensen ”Sverige i Europa – Europa i världen” om det europeiska arbetet med yrkesutbildning, mobilitet och livslångt lärande. Konferensen samlade över 200 deltagare och arrangerades tillsammans med YH, IPK och Skolinspektionen. Skolverket har även ingått i det team av ECVET-expert som leds av Internationella programkontoret och som syftar till att informera och bygga upp kunskapen om ECVET i Sverige.

Skolverket har under 2012 varit svensk representant i europeiska kommissionens ECVET-användargrupp samt tagit del av internationella erfarenheter genom olika seminarier och workshops, till exempel ett nordiskt-baltiskt seminarium.

Skolverket ska utveckla ett stödmaterial om hur den individuella studieplanen kan användas som verktyg för att i högre grad individualisera utbildningen inom gymnasieskola och vuxenutbildning enligt skollagen (2010:800). Verket ska vid utformandet av materialet särskilt beakta de behov som finns hos elever i utbildning i svenska för invandrare, gymnasieskolans introduktionsprogram och gymnasiesärskolan. Materialet ska finnas tillgängligt för målgrupperna från och med den 15 augusti 2012. (Regleringsbrev 2012)

För gymnasieskolans del publicerades ett stödmaterial – Den individuella studieplanen i gymnasieskolan – på Skolverkets webbplats den 15 augusti 2012. Stöd materialet riktar sig till de som arbetar med individuella studieplaner i gymnasieskolan. Det berör yrkesprogram, såväl skolförlagt yrkesutbildning som lärlingsutbildning, högskoleförberedande program och introduktionsprogram. Materialet består av en kommenterande text och ett antal exempel på individuella studieplaner.

Skolverket har även utarbetat ett stödmaterial om individuella studieplaner inom vuxenutbildningens samtliga skolformer. Materialet består av en kommenterande text samt i en bilaga ett exempel på hur en individuell studieplan kan utformas. Stöd materialet var färdigt för redovisning enligt uppdraget, men eftersom en läroplan för vuxna väntades har Skolverket, efter kontakter med utbildningsdepartementet, avvaktat med publicering. Publicering av material på Skolverkets webbplats har skett efter att den nya läroplanen kungjorts i december.

Skolverket ska informera om gymnasial yrkesutbildning. Informationen ska ge en allsidig bild av gymnasieskolan med särskild betoning på yrkesutbildningen. Den ska visa på karriärvägar och möjligheter inom arbetslivet efter genomförd yrkesutbildning och tydliggöra olika yrken och yrkesområden. Informationen ska inriktas mot elever, föräldrar och lärare samt studie- och yrkesvägledare i den obligatoriska skolan och utgöra underlag inför gymnasievalet för läsåret 2013/14. (Regleringsbrev 2012)

Skolverket har tagit fram ett magasin med information om alla program och inriktningar i gymnasieskolan. Magasinet innehåller förutom en presentation av alla program även artiklar och reportage. Betoningen i magasinet ligger på

yrkesprogrammen. Informationen ger en allsidig bild av gymnasieskolan och visar på karriärvägar och möjligheter inom eftergymnasial utbildning, arbetslivet samt tydliggör olika yrken och yrkesområden. Informationen utgör underlag för gymnasievalet inför läsåret 2013/14.

Magasinet skickas ut till alla landets elever i årskurs 9 och deras vårdnadshavare samt till studie- och yrkesvägledare på grundskolan och gymnasieskolan. Studie- och yrkesvägledarna får också en affisch som visar hur gymnasieskolan är uppbyggd.

Skolverket har också tagit fram en kort skrift: "Kort om den svenska gymnasieskolan" som skickas ut till skolorna.

Gymnasiesärskolan

Regeringsbeslut den 15 december 2011 (U2011/7077/GV) med uppdrag att förbereda inrättandet av den nya gymnasiesärskolan. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 oktober 2013. (Regleringsbrev 2012)

Skolverket har till regeringen redovisat förslag till program mål och programgemensamma ämnen för de nationella programmen i gymnasiesärskolan. Vidare har Skolverket föreslagit hur de nationella programmen i gymnasiesärskolan kan integreras i de nationella programråden för gymnasieskolan och analyserat förutsättningarna för att dela upp riksprislistan i kategorier av program.

Skolverkets förslag till programstruktur för de nationella programmen och förslag till ämnes- och ämnesområdesplaner har publicerats på Skolverkets webbplats. Skolverket har genomfört nio konferenser om den nya gymnasiesärskolan och om förändringarna inom särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

Skolverket har samrått med arbetsmarknadens parter, myndigheter, kommuner och relevanta organisationer i arbetet med den nya gymnasiesärskolan.

Vuxenutbildningen

Skolverket ska vara Sveriges representant i det europeiska nätverket för livslång vägledning (ELGPN). I arbetet ingår att delta i två arbetsgrupper, en om karriärkompetens och en om validering. Skolverket ska utföra arbetet tillsammans med Arbetsförmedlingen. (Regleringsbrev 2012)

Skolverket har representerat Sverige i det europeiska nätverket för livslång vägledning (ELGPN). Skolverket har deltagit i två arbetsgrupper, en om valkompetens och en om kvalitetssäkring av studie- och yrkesvägledning. Arbetet har skett i samverkan med Arbetsförmedlingen. Skolverket har under året deltagit i tre arbetsmöten i Dublin, Köpenhamn och Larnaca. Under 2012 har ett forum för myndighetssamverkan etablerats. Forumet har träffats vid fem tillfällen och inlett utvecklingsarbeten inom kvalitetssäkring och studie- och yrkesvägledningens begrepp, med utgångspunkt i ELGPN. Under året har 13 myndigheter ingått i samverkan.

Övrigt

Skolverket ska, liksom ett flertal andra myndigheter, medverka till genomförandet av den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013 och dess prioriteringar (N2006/1184/RUT) med de tydliggöranden som redovisas i skr. 2009/10:221. Skolverket ska senast den

16 mars 2012 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) redovisa vilka av den nationella strategins prioriteringar som myndigheten har utgått från under 2009–2011 och vilka av myndighetens verksamheter som har berörts eller kommer att beröras av insatserna. Verket ska också redovisa insatser som planeras eller som har genomförts tillsammans med andra myndigheter och med de organ som har det regionala tillväxtansvaret i länen. Arbetet under 2012 och 2013 ska återspeglas i årsredovisningen. (Regleringsbrev 2012)

Skolverket redovisade den 16 mars till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) vilka insatser som genomförts under perioden 2009–2011 som har bäring på den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013. Skolverket deltog också tillsammans med andra statliga myndigheter i arbetet med regeringsuppdraget om myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet, som slutrapporterades av Myndigheten för yrkeshögskolan den 30 april (Näringsdepartementet (2010) Uppdrag om myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet (N2010/2405/RT)).

Med syftet att stärka det regionala samarbetet i vuxenutbildningsfrågor samverkade Skolverket med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och deltog i två möten som anordnades av SKL, där vuxenutbildningens roll i det regionala tillväxtarbetet diskuterades. Det var möten med referensgruppen vuxnas lärande respektive inom nätverket REGKOMP (nätverket för samordnare av kompetensförsörjningsfrågor inom Regionförbund och Regionala Kommunförbund). Skolverket tar även upp dessa frågor vid 25 regionala träffar som genomförs under hösten 2012 inom yrkesvuxensatsningen.

Skolverket har inom ramen för Nationellt referenscentrum för yrkesutbildning etablerat kontakter med de 21 kompetensplattformar som arbetar regionalt i riket. En endags dialogkonferens ägde rum i november med representanter från 15 plattformar, Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Tillväxtverket och Näringsdepartementet. Skolverket medverkade därefter i en konferens arrangerad av Tillväxtverket för att ytterligare etablera kontakter mellan myndigheterna.

Regeringsbeslut den 10 maj 2012 (U2012/2890/S) med uppdrag att föreslå hur skolor kan stödjas i att kartlägga och följa upp nyanlända elevers kunskaper. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 8 november 2012. (Regleringsbrev 2012)

Skolverket har på uppdrag av regeringen utrett och föreslagit hur ett kartläggningsmaterial och ett särskilt bedömningsmaterial i svenska kan utformas för att stödja och följa upp nyanlända elevers kunskaper. Uppdraget har avrapporterats till regeringen den 8 november 2012.

Utredningen belyser vikten av att alla skolans ämnen ingår i materialet för att möjliggöra en allsidig kartläggning av elevens kunskaper för att kunna säkerställa alla elevers rätt till undervisning så att de kan utvecklas så långt som möjligt utifrån sina individuella förutsättningar. Dock kan det kartläggningsmaterial som tas fram inte ensamt utgöra underlag för att placera en elev i en viss årskurs eftersom även hänsyn behöver tas till bland annat elevens sociala mognad och tidigare skolerfarenhet när elevens skolgång planeras. Skolverket föreslår att kartläggningsmaterialet används i ett tidigt skede av elevens utbildning och resulterar i en kunskapsprofil som kan ligga till grund för den fortsatta planeringen av elevens skolgång. Förslagsvis påbörjas arbetet med att

utveckla materialet för grundskolans ämnen eftersom ett sådant material i valda delar även skulle kunna användas i gymnasial utbildning. Det bedömningsmaterial i svenska som Skolverket har föreslagit i uppdraget är dels tänkt att följa elevernas språkliga utveckling, dels relatera till kunskapskraven för årskurs 3, 6 och 9 i grundskolan samt kurs 1, 2, och 3 i gymnasial utbildning.

Skolverket ska samråda med Myndigheten för yrkeshögskolan, Arbetsförmedlingen, Tillväxtverket och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser med anledning av uppdrag om myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet enligt regeringsbeslut den 25 mars 2010 (N2010/2405/RT). (Regleringsbrev 2012)

Uppdraget om myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet redovisades till Näringsdepartementet i juni och skrevs av Myndigheten för yrkeshögskolan med aktivt deltagande av bland annat Skolverket. I rapporten har de erfarenheter som gjorts under cirka två års myndighetssamarbete sammanställts. Arbetet med uppdraget har lett till många värdefulla kontakter för Skolverkets framtida deltagande inom kompetensförsörjningsområdet.

Det nationella provsystemet

Omfattning

Ämnesprov

I grundskolan genomförs nationella prov i årskurs 3, 6 och 9. Antalet prov och beställda elevmaterial läsåren 2010/11 och 2011/12 framgår av tabellen nedan. (Skolorna beställer alltid något fler provmaterial än antalet elever som ska genomföra provet.)

Tabell 12. Nationella prov i grundskolan läsåren 2010/2011 och 2011/12

Grundskolan*	Ämne/Kurs	Antal beställda elevmaterial 2011/2012	Antal beställda elevmaterial 2010/2011
Ämnesprov årskurs 3	Matematik	108 000	103 500
	Svenska och svenska som andraspråk	108 100	103 700
Ämnesprov årskurs 6	Matematik	101 000	Erbjöds ej
	Svenska och svenska som andraspråk	101 000	Erbjöds ej
	Engelska	101 100	Erbjöds ej
Ämnesprov årskurs 9 **	Engelska	123 600	129 600
	Matematik	120 200	126 900
	Svenska och svenska som andraspråk	126 800	134 100
	Biologi/Fysik/Kemi***	108 400	114 400
Totalt antal ämnesprov		998 200	712 100

* Sameskolan genomför samma nationella prov som grundskolan i årskurs 3 och 6. Specialskolan genomför grundskolans nationella prov i årskurs 4, 7 och 10.

** Gymnasieskolan har möjlighet att beställa nationella ämnesprov för årskurs 9 för elever som följer grundskolans kursplaner. I antalet beställda elevmaterial i årskurs 9 ingår därför även gymnasieskolan beställningar.

*** Skolan genomför det nationella provet i ett av ämnena biologi, fysik eller kemi.

Läsåret 2012/2013 tillkommer nya ämnesprov i årskurs 6 och 9 i ämnena geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap samt i årskurs 6 i biologi, fysik och kemi. Skolan kommer att genomföra det nationella provet i ett av ämnena biologi, fysik eller kemi och i ett av ämnena geografi, historia, religionskunskap eller samhällskunskap.

Kursprov

Läsåret 2011/2012 var första året som kursprov enligt de nya kursplanerna genomfördes i gymnasieskolan (för elever som påbörjade gymnasiestudier efter 1 juli 2011). I kommunal vuxenutbildning började de nya kursplanerna användas först hösten 2012. I kom vux genomfördes därför endast kursprov för de gamla kursplanerna läsåret 2011/2012.

Antalet kursprov och beställda elevmaterial läsåren 2010/11 och 2011/12 framgår av tabellen nedan. (Skolorna beställer alltid något fler provmaterial än antalet elever som ska genomföra provet.)

Tabell 13. Nationella prov i gymnasieskolan och komvux läsåren 2010/2011 och 2011/12

Gymnasieskolan/Komvux	Antal beställda elevmaterial			
	Vt 2012	Ht 2011	Vt 2011	Ht 2010
Engelska A	16 200	16 400	117 300	21 700
Engelska B	85 500	13 800	85 100	14 600
Engelska 5*	103 500	5 400	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Engelska 6*	2 400	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik A	10 300	10 100	88 800	26 700
Matematik B	42 700	14 900	58 600	14 300
Matematik C	23 600	13 900	25 100	12 800
Matematik D	11 100	9 900	10 600	9 200
Matematik 1a*	36 200	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 1b*	39 000	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 1c*	7 400	15 900	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 2b*	900	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 2c*	13 400	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Svenska B och svenska som andraspråk B	82 800	55 700	86 400	59 000
Svenska 1 och svenska som andraspråk 1*	117 600	6 100	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Totalt antal kursprov	592 600	162 000	472 000	158 300

Förändringar av de nationella proven

Skolverket ska särskilt redovisa vilka förändringar av styrdokumentet och det nationella provsystemet som genomförts (Regleringsbrev 2012)

Logistik och distribution av nationella prov har under 2012 varit mycket omfattande. Sedan hösten 2011 har gymnasieskolor och kommunal vuxenutbildning haft tillgång till nationella prov både utifrån tidigare och nya kursplaner. Samtidigt införs nya nationella prov i årskurs 9 i geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap och i årskurs 6 i biologi, fysik och kemi samt geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap. Det har varit svårt att förutse när gymnasieskolor läser olika kurser och planerat in nationella prov. Från och med hösten 2012 omorganiseras skolor kontinuerligt till skolenheter,

vilket inneburit att det har varit svårt att avgöra vilken skola som beställt prov samt om alla skolor har beställt och fått de nationella prov de ska genomföra. De uppgifter som SCB kontinuerligt rapporterat till Skolverket under hösten har behandlats manuellt för att säkerställa leveranserna till skolorna.

De nationella proven i årskurs 6 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 7 i specialskolan, som genomfördes 2012, har utvecklats och konstruerats utifrån de nya kursplanerna. Erfarenheter från tidigare nationella prov i årskurs 5 har tagits tillvara vid provkonstruktionen, främst i utformning av uppgifter och i tilltal till elever i denna åldersgrupp. Då proven i årskurs 6 i fortsättningen även kommer att vara stöd vid betygssättning är proven fr.o.m hösten 2012 mer omfattande än tidigare prov i årskurs 5.

Under 2012 har nya prov för årskurs 9 utifrån de nya kursplanerna utformats inför att de ska användas första gången under 2013. Samtliga nationella prov för de årskurser där betyg sätts ger stöd för hela betygsskalan. Inför utprovningssomgången av nationella ämnesprov i de samhällsorienterande ämnena i årskurs 6 och 9 och de naturorienterande ämnena i årskurs 6 har exempeluppgifter publicerats på Skolverkets webbplats.

Skolverket ska med start 2012 årligen i årsredovisningen redovisa till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) hur arbetet med slutproven i sfi fortlöper. (Regleringsbrevet 2012)

Under 2012 har två prov per kurs B, C och D utkommit samt ett bedömningsstöd för bedömning av muntlig produktion och interaktion på kurs D. Ett arbete har påbörjats för att utöka bedömningsstödet även för kurs B och C. Under hösten 2012 har nya slutprov enligt den nya kursplanen utkommit med underlag för bedömning av de olika förmågorna i kursplanen.

Skolverket har påbörjat avvecklingen av de it-baserade prov som funnits tidigare.

Regeringsbeslut den 1 juli 2010 (U2010/4021/G) med uppdrag att ansvara för nationella kursprov för gymnasieskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen i ämnena svenska och svenska som andraspråk, matematik samt engelska. För prov som ges under perioden höstterminen 2011– vårterminen 2013 ska prov utvecklas såväl för kurser i dagens gymnasieskola som för kurser i den reformerade gymnasieskolan. Skolverket ska i årsredovisningen årligen redovisa hur arbetet fortlöper. (Regleringsbrev 2012)

I och med gymnasiereformen konstrueras nu de nationella proven utifrån de nya ämnesplanerna. Under 2012 har även prov erbjudits till de lärare som har elever i den tidigare gymnasieskolan. Detta har inneburit att två parallella system har funnits under hela året. Sammanlagt har t.ex. 21 nationella kursprov i matematik publicerats under 2012.

Proven för de olika matematikkurserna 1 A–C genomfördes av knappt 64 000 elever vårterminen 2012. En särskild utmaning har varit att utforma kursprov för de olika kurserna i matematik 1 så att de prövar förmågorna på ett likvärdigt sätt samtidigt som kurserna skiljer sig åt. Den utökade betygsskalan ställer särskilda krav på de nationella proven. När antalet möjliga utfall ökar så ökar också osäkerheten i om utfallen är korrekta. Det blir med andra ord fler fall där det är nödvändigt att separera en god prestation från en bättre prestation. Av den anledningen ger de nya nationella kursproven i matematik fler poäng än tidigare kursprov. En annan nyhet är att de nationella kursproven

i matematik nu även innehåller ett muntligt delprov där bedömningen är fokuserad på elevens kommunikativa förmåga.

Kursprov i svenska 1 och svenska som andraspråk 1 har erbjudits sedan hösten 2011. Våren 2012 genomfördes kursprovet i svenska 1 och svenska som andraspråk 1 av drygt 77 000 elever. Den lärarenkät som medföljer proven har besvarats av drygt 800 lärare. Av dessa ansåg 77 procent att provet som helhet var bra och de är nöjda med det stöd för bedömning som provet ger. Ökningen av antalet prov, särskilt när lärarna undervisar både enligt den reformerade gymnasieskolan och gymnasieskolan före 2011, har påverkat lärarnas arbetsbelastning. De synpunkter som framkommit i enkäterna rör framför allt den arbetsbelastning som provet medför. Hösten 2012 genomfördes kursprovet i svenska och svenska som andraspråk, kurs 3, första gången.

Parallellt med de nya kursproven har prov i Svenska B och Svenska som andraspråk B genomförts enligt de tidigare ämnesplanerna under våren 2012 och hösten 2012.

Kursprov i engelska 5 har erbjudits från höstterminen 2011 och i engelska 6 från vårterminen 2012 parallellt med proven i engelska A och engelska B. Kursproven i engelska har konstruerats för att passa för såväl kursplaner 2000 som för den reformerade gymnasieskolan. Då färdighetsnivåerna i de olika kurserna inte väsentligt skiljer kurs/ämnesplanerna åt har förändringar av provens format undvikits där så varit möjligt. På så sätt möjliggörs jämförelser före och efter reformen.

Kvalitetssäkring av de nationella proven

Regeringsbeslut den 24 november 2011 (U2011/6543/S) med uppdrag att kvalitetssäkra de nationella proven i grundskolan, sameskolan och specialskolan samt i gymnasieskolan och vuxenutbildningen för att säkerställa att syftet med de nationella proven uppfylls. Vid genomförandet av uppdraget ska Skolverket samråda med Skolinspektionen. Skolverket ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om arbetet. Skolverket ska redovisa vissa delar av uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 oktober 2012. Skolverket ska sedan i årsredovisningen årligen redovisa hur uppdraget i sin helhet fortlöper. En slutlig redovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 16 juni 2014. (Regleringsbrev 2012)

Anvisningar för proven ses kontinuerligt över. En viktig del i detta arbete är den återkoppling som inkommer i form av lärarenkäter.

Skolverket har genomfört informationsinsatser som vänder sig till Specialpedagogiska skolmyndigheten och lärare i flera olika regionala nätverk om betygssättning och nationella prov för elever med funktionsnedsättningar. Kontakter har också tagits med ämnesföreningar i samhällsorienterande ämnen.

Skolverket håller tillsammans med Högskolan i Kristianstad på att utarbeta stödmaterial kring sambedömning. Materialet kommer att bestå av en skrift och en film. Det ska beskriva nationella och internationella modeller för sambedömning i skolan med fokus på sådana modeller som kan sägas vara föredömliga ur ett likvärdighetsperspektiv. Vidare ska materialet presentera en eller flera modeller för hur sambedömning kan bedrivas som bygger på de bästa, kända exemplen från forskning och/eller nationella eller internationella

förebilder. Materialet ska också sprida rön kring vad god sambedömning är och ge råd om hur lärare och skolledare kan arbeta med sambedömning. Ett material förväntas vara klart till mitten av 2013.

Ramverken

Utifrån Skolverkets riktlinjer har de lärosäten som konstruerar de nationella ämnesproven i årskurs 9 i svenska, matematik, engelska och no-ämnen under 2012 publicerat särskilda ramverk. Ramverken ska i förlängningen bidra till att kvalitetssäkra de nationella proven. Ramverken ska dock ses som mer än ett verktyg för stabilisering och syftar ytterst till att stärka validiteten av provresultaten i alla aspekter genom att synliggöra de teoretiska utgångspunkter och praktiska överväganden som provutvecklingen har. I ramverken beskrivs till exempel vilka förändringar i resultatnivå från ett år till ett annat som är rimliga att förvänta sig utifrån provens beskaffenhet och lämpliga metoder för att bestämma dessa förändringar.

Vid utgången av 2012 finns ramverk för proven i årskurs 9.

Skolverket ska kontinuerligt bedöma behov av och utveckla prov och bedömningsmaterial inom provbankerna, diagnostiska material och nationella ämnes-, kurs- och slutprov samt anpassa dessa till olika elevgruppers behov. Detta uppdrag ersätter tidigare uppdrag om det nationella provsystemet (U2004/5293/S) och om nationella prov och diagnostiska stödmaterial (U2005/8381/G). (Regleringsbrev 2012)

Den utökning av antalet ämnen och kurser där nationella prov erbjuds utgör ett väsentligt stärkt stöd för lärares bedömning. Utöver de nationella proven har Skolverket under 2012 kontinuerligt utvecklat bedömningsstöd för ett flertal ämnen inom grundskolan och gymnasieskolan. Nedan ges några exempel.

Bedömarträning

Skolverket tagit fram ett material om bedömarträning i syfte att stärka lärares bedömarkompetens och öka likvärdigheten inför ämnesproven i årskurs 6. Inför att ämnesproven också ska vara stöd vid betygssättning har materialet under året utökats med bedömda elevsvar som även visar kvaliteter i de olika betygstegen. Materialet är publicerat på Skolverkets webbplats och innehåller föreläsningar och filmade kollegiala samtal om bedömning, bedömda elevuppgifter och uppgifter att genomföra med elever för att lärare tillsammans med kollegor ska kunna bedöma elevsvaren.

Bedömningsstöd Nya Språket lyfter!

Under året har bedömningsstödet Nya Språket lyfter! i svenska och svenska som andraspråk tagits fram och publicerats på Skolverkets webbplats. Materialet följer elevens språkutveckling och stöder bedömning i årskurs 1–6 i grundskolan.

Bedömningsstöd i grundsärskolan

Skolverket har påbörjat arbetet med att ta fram ett bedömningsstöd för grundsärskolans lärare i ämnet svenska och svenska som andraspråk för årskurs 1–6. Materialet ska stödja lärares bedömning av elevens förmåga att läsa, förstå och reflektera över olika texter och skriva texter för olika syften och mottagare. Materialet ska också kunna användas i samarbete med modersmålslärare.

Bedömningsstöd i engelska och moderna språk

Diagnosmaterial för engelska årskurs 7–9 har reviderats liksom bedömningsstöd för kursen engelska 7. Provbanken i moderna språk har setts över och en revidering av samtliga ännu aktuella prov i franska, spanska och tyska har påbörjats och till viss del slutförts och publicerats.

Bedömningsstöd i praktisk-estetiska ämnen samt teckenspråk för döva

Bedömningsstöd i musik, bild, slöjd, idrott och hälsa samt teckenspråk för döva för årskurs 9 har utvecklats.

Skolverkets bedömningsportal som gör prov och uppgifter tillgängliga via nätet har i en första omgång lanserats för några län. Samtidigt provas en delegerad behörighetsgivning för åtkomst till material.

Under året har bedömningsstödet Diamant, diagnoser i matematik, tagits fram utifrån Lgr 11 så att det omfattar årskurserna 1–9. Materialet har tidigare omfattat de tidigare årskurserna.

Övriga insatser

Skolverket ska genomföra fortbildningsinsatser med anledning av införandet av betyg i årskurs 6. Verket ska vid behov samverka med övriga berörda skolmyndigheter. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen. (Regleringsbrev 2012)

Skolverket har genomfört fortbildningsinsatser för lärare och rektorer med ansvar för årskurs 6. De insatser som skett är tjugo konferenser för målgrupperna samt kurser i betyg och bedömning i samverkan med lärosäten. Ett antal olika stödmaterial har tagits fram, bland annat litteratur, diskussionsmaterial och filmer. Vidare har Skolverket framställt informationsplanscher för elever samt en broschyr med information till vårdnadshavare om betyg i årskurs 6.

Under året har två delutvärderingar redovisats. Dessa utvärderingar visar att Skolverkets konferenser har varit väl besökta och fått goda omdömen i bägge målgrupperna, rektorer och lärare. Intervjuer i första utvärderingen visar att de lärare, där rektorn varit initiativtagare till kompetensutvecklingen, känner en större säkerhet inför betygssättningen än de lärare där rektorn inte planerat och deltagit i implementeringsarbetet. Skolverkets stödmaterial har fått gott betyg. Det finns dock synpunkter som anger att lärarna har svårt att få tiden att räcka till för att kunna använda allt material.

Inför kommande år planeras bland annat konferenser för rektorer och huvudmän, webbaserade kurser i betyg och bedömning samt ytterligare stödmaterial och en avslutande utvärdering.

Skolverket ska utarbeta olika former av stödmaterial för att underlätta lärarnas arbete med bedömning och betygssättning enligt den nya betygsskalan, bl.a. med hänsyn till betygssstegen B och D. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen. (Regleringsbrev 2012)

Skolverkets stöd till betygssättningen enligt den nya betygsskalan är omfattande. Stödet för betygssättning har aldrig varit större. Dels har allmänna råd som klargör frågor om betygsskalan tagits fram, dels finns ett omfattande och högkvalitativt stöd för betygssättningen inom ramen för det nationella provsystemet och övriga bedömningsstöd. Skolverket har dessutom tagit fram ett riktat stödmaterial som vänder sig till lärarna i de skolformer där betyg sätts. I detta stödmaterial får lärarna en praktisk handledning där bestämmelserna för betygen B och D konkretiseras och illustreras.

Uppdrag att erbjuda utbildningsinsatser för lärare samt vid behov utveckla material för att stödja utvecklingen av ämnet idrott och hälsa i de obligatoriska skolorna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. (Regleringsbrev 2012)

Uppdraget ska slutredovisas senast den 12 mars 2014. En utvärdering av utbildningsinsatserna ska ingå i slutredovisningen. Enligt uppdraget ska också Skolverket lämna en rapport om hur uppdraget genomförs i samband med årsredovisningen 2012.

Kurser för idrottslärare har upphandlats och kommer att genomföras i tre omgångar. De första kurserna startade under hösten 2012 och de resterande genomförs under 2013. Kurserna anordnas av Umeå universitet, Lärarfortbildning AB (Stockholm) och Malmö högskola. Till den första kursen sökte drygt 200 idrottslärare och av dessa antogs 118. Till nästa kurs finns ett hundratal sökande. De flesta deltagarna har också ett utvecklingsuppdrag från sin huvudman att stödja utvecklingen av ämnet idrott och hälsa. Tre halvdagsseminarier med inriktning på bedömning i idrott och hälsa har anordnats med deltagande av 220 idrottslärare.

Skolverket har medverkat i träffar med idrottslärare och rektorer i ett femtontal kommuner. Syftet med träffarna har varit att fånga upp och diskutera frågeställningar som idrottslärarna har kring de nya styrdokumenterna. Det ger också information om målgruppens behov av ytterligare stödinsatser.

Ett bedömningsstöd för idrott och hälsa i årskurserna 7–9 har utarbetats och publicerats på Skolverkets webb. Arbetet med ett motsvarande bedömningsstöd för gymnasieskolan har påbörjats och beräknas bli färdigt under hösten 2013.

Skolverket har bjudit in myndigheter och organisationer till ett samråd om ”problembilden” och om behov av insatser för att förbättra förutsättningarna för deltagande i undervisningen för elever med funktionsnedsättning. Ett första steg har tagits för att ta fram ett stödmaterial som belyser denna fråga. Skolverket har även medverkat vid konferenser om anpassad fysisk aktivitet för barn och ungdomar med funktionsnedsättningar samt friluftsliv och fjällsäkerhet.

Av uppdragets medel, 2 mkr för 2012, har nästan 1,5 mkr använts. En förklaring till att inte alla medel disponerats är ett överklagande av upphandlingen av utbildningsinsatserna som medförde att kurserna inte kunde komma igång som planerat.

Handläggning

Ansökningar om godkännande av lokala tillval och judiska studier i grundskolan.

Inga ansökningar om judiska studier har inkommit under 2012 och endast en om lokalt tillval.

Skolverket ska redovisa en analys av resultatet av verkets handläggning av ansökningar om godkännande av särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan. Grunden för Skolverkets beslut ska redovisas liksom beslutade ersättningsbelopp för interkommunal ersättning. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) årligen senast den 15 december. (Regleringsbrev 2012)

Skolverket har den 15 december 2012 redovisat uppdraget om återrapportering av beslut om särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar givet i regleringsbrevet för Statens skolverk budgetåret 2012.

I rapporten redovisas en analys av resultatet av Skolverkets handläggning av ansökningar om avvikelser inom ramen för gymnasieskolan samt en lägesbeskrivning av ansökningar för gymnasiesärskolan. Rapporten innehåller även en beskrivning av grunderna för Skolverkets beslut och beslutade ersättningsbelopp för interkommunal ersättning och grundbelopp. Även statistik över antal ansökningar och godkända utbildningar redovisas för antagningsomgångarna 2010–2012. Rapporten omfattar i övrigt 2012 års ansökningsomgång avseende utbildningar med start hösten 2013.

Dansarutbildningen

Skolverket ska redovisa kostnaderna för Rådet för dansarutbildnings verksamhet. Av redovisningen ska framgå kostnaderna för rådets ledamöter, antagningsprocessen, informationsinsatser och stöd till rådet. (Regleringsbrev 2012)

Skolverket ska lämna en redovisning av Rådet för dansarutbildnings verksamhet läsåret 2011/12. Av redovisningen ska framgå hur antagningen inför läsåret 2012/13 har organiserats och genomförts, resultatet av antagningen samt hur rådet har bidragit till uppföljningen och utvecklingen av kvaliteten i dansarutbildningen. En analys av kvaliteten i dansarutbildningen ska ingå i redovisningen. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 oktober 2012. (Regleringsbrev 2012)

Rådet för dansarutbildning har under året haft sju möten. Under våren har rådet planerat och genomfört ansökningsprocessen, färdighetsproven och antagningsförfarandet samt utsett juryer för de 21 provomgångar som genomförts. En planeringskonferens för juryer, pedagoger och rådsmedlemmar genomfördes i februari 2012 inför antagningarna.

Under hösten 2012 har Rådet för dansarutbildning påbörjat planeringen inför antagningarna våren 2013. Rådet har också bidragit till uppföljningen av kvaliteten i dansarutbildningen genom att ta del av Skolverkets redovisningar och analyser och genom att inhämta övrig information om dansarutbildningen. Detta har sedan kontinuerligt diskuterats under rådets sammanträden.

Skolverket har genomfört flera informationsinsatser för dansarutbildningen. Den viktigaste informationskanalen är Skolverkets webbplats, där också ansökan görs. En implementeringskonferens genomfördes i december 2012. Konferensen syftade till att initiera en ökad kontakt mellan skolorna och att skapa fördjupad förståelse för de nya styrdokumenterna och deras påverkan på skolornas undervisning. Vidare diskuterades hur arbetet ska gå vidare i respektive skola för att utveckla en samsyn på genomförandet av en dansarutbildning med hög kvalitet.

Skolverket lämnade den 15 oktober 2012 en redovisning av Rådet för dansarutbildnings verksamhet för läsåret 2011/12. En analys av kvaliteten i utbildningen ingick i redovisningen liksom en beskrivning av hur rådet bidragit till uppföljning och utveckling av kvaliteten i dansarutbildningen.

Rådet för dansarutbildnings verksamhet hade för 2012 ett särskilt verksamhetsstöd som uppgick till 3 mnkr. Av det särskilda verksamhetsstödet har cirka en tredjedel använts till rådets ledamöter och för antagningsprocessen. Två tredjedelar har använts för stöd till rådet i form av löner samt informations- och implementeringsinsatser.

Nationell skolutveckling

Nationell skolutveckling

Skolverket ska enligt instruktionen stödja kommuner och andra huvudmän i deras utbildningsverksamhet och andra pedagogiska verksamheter samt bidra till att förbättra deras förutsättningar att arbeta med utveckling av verksamheten för ökad måluppfyllelse. Detta görs bl.a. genom att stödja och svara för nationellt prioriterad fortbildning och annan kompetensutveckling för personal, sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning och svara för andra nationella utvecklingsinsatser inom prioriterade områden. Därtill ansvarar Skolverket för den statliga befattningsutbildningen (Rektorsprogrammet) och det s.k. Rektorslyftet.

Myndigheten har valt att dela in redovisningen i följande avsnitt: Nationellt prioriterad fortbildning, Rektorsutbildning, Forskningsspridning och Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser.

Tabell 14. Verksamhetskostnader för nationell skolutveckling

	2012	2011	2010	2009
Kostnader inklusive OH (mnkr)	369,6	306,3	357,9	187,4
varav:				
Nationell prioriterad fortbildning	167,8	119,8	161,7	12,5
Rektorsutbildning	83,4	81,9	50,9	50,9
Forskningspridning	8,7	7,9	11,5	6,3
Nationell prioriterade utvecklingsinsatser	109,7	96,7	133,8	117,6

Ökningen beror huvudsakligen på fler och utökade regeringsuppdrag som rör nationell skolutveckling. Prestationstypen ”nationellt prioriterad fortbildning” har ökat med 40 procent och prestationstypen ”nationellt prioriterade utvecklingsinsatser” med 13 procent.

Nationellt prioriterad fortbildning

Redovisningen under detta avsnitt innefattar regeringens satsningar på fortbildning av lärare och fritidspedagoger samt av förskollärare och förskolechefer. Här redovisas också speciallärarutbildningen för lärare och förskollärare anställda inom särskolan.

Fortbildning av lärare och fritidspedagoger samt speciallärarutbildning – Lärarlyftet II

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/5531/S) att svara för Lärarlyftet II. Uppdraget löper från 2012 till 2015 och syftar till att lärare ska bli behöriga i alla skolformer, ämnen och årskurser där de undervisar. Satsningen omfattar även utbildning i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen för fritidspedagoger

eller motsvarande så att dessa kan bli behöriga lärare och därmed ges möjlighet att meddelas legitimation som lärare.

Redovisningen ska omfatta antal kurser och typ av kurser per lärosäte, antal och andel lärare hos offentliga respektive fristående huvudmän samt lärare som tjänstgör på entreprenad som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II, geografisk spridning när det gäller antal anordnade kurser och deltagare i utbildning, ämnen och årskurser inom vilka lärarna har fått utökad behörighet, antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande hos offentliga respektive fristående huvudmän som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II, samt kostnaderna i samband med satsningen. Regeringen har även givit Skolverket tilläggsuppdrag om speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II (U2012/1181/S) som syftar till att ge behörighet inom särskolan.

Redovisningen ska omfatta antal kurser och kursernas längd per lärosäte, antal och andel lärare hos offentliga respektive enskilda huvudmän som deltar i en speciallärarutbildning eller har fått en speciallärarexamen, geografisk spridning när det gäller antal anordnade kurser och deltagare i utbildning samt kostnader i samband med tilläggsuppdraget.

Antal kurser och typ av kurser per lärosäte för lärare, fritidspedagoger och speciallärare

Skolverket har inom Lärarlyftet II köpt ämneskurser för lärare, ämneskurser inom praktiska och estetiska ämnen för fritidspedagoger eller motsvarande samt speciallärarutbildning för lärare och förskollärare som är anställda inom särskolan. Totalt har under året köpts 273 ämneskurser för lärare vid 22 lärosäten och 14 kurser har köpts för fritidspedagoger eller motsvarande och erbjudits vid åtta lärosäten. Under 2012 har speciallärarutbildning med inriktning mot utvecklingsstörning köpts vid sju lärosäten.

Av det totala antalet deltagande lärare undervisade 70 procent i grundskolan, åtta procent i gymnasieskolan, sju procent i särskolan, en procent i svenskundervisning för invandrare, en procent i vuxenutbildningen och åtta procent på fritidshem. Resterande fem procent undervisar i övriga skolformer.

I följande tabell redovisas den geografiska spridningen när det gäller utbildning för lärare, fritidspedagoger och speciallärarutbildningen.

Tabell 15. Kurser/utbildning som köptes 2012. Antal, typ och geografisk spridning

Lärosäte/termin	Antal kurser för lärare		Antal kurser för fritidspedagoger	Speciallärarutbildning (antal platser)
	VT12	HT12	HT12	HT12
GIH		1		
Göteborgs universitet	8	18		45
Högskolan Borås	3	5		
Högskolan Dalarna	12 (15)	19 (26)		
Högskolan i Halmstad	4	4		
Högskolan i Gävle	5	6		
Högskolan i Jönköping	6	7	2	
Högskolan Kristianstad	12	6	2	30
Högskolan Väst	2	1	1	
Karlstads universitet	8	11		30
Linköpings universitet	2	3	2	10
Linnéuniversitetet	7	12 (14)		45
Luleå universitet	1	3		
Lunds universitet	2	2		
Malmö högskola	10	14	2	45
Mittuniversitetet	6	5	1	
Mälardalens högskola		2		55
Södertörns högskola		2		
Stockholms universitet	14	18	2	
Umeå universitet	5	7	2	
Uppsala universitet	5	11		
Örebro universitet	1	3		
Summa kurser/platser²	113 (116)	160 (169)	14	260

Ämneskurser för lärare samt fritidspedagoger eller motsvarande

Under 2012 köpte Skolverket 273 kurser för lärare inom Läraryftet II, vilket motsvarar 285 kurstillfällen. Sammanlagt sökte 5 278 personer till något av årets olika kurstillfällen: 1 707 sökte kurs med start våren 2012 och höstens kurser söktes av 3 571 personer. Av dessa antogs 3 070 personer till 199 kurser, motsvarande 211 kurstillfällen³. På grund av för få sökanden som uppfyllde kraven för att få delta ställdes 74 av totalt 285 kurstillfällen in. Av de antagna lärarna var 82 procent kvinnor. Medelåldern för kvinnor var 41 år och för män 42 år. 2 785 personer beräknas ha påbörjat en ämneskurs som riktar sig mot lärare⁴.

Inför hösten 2012, som innebar första kursstart för fritidspedagoger eller motsvarande, köpte Skolverket 14 kurser för denna målgrupp inom Läraryftet II. Av dessa kurser startade 13. Skolverket köpte kurser från åtta lärosäten. Hösten 2012 antogs 323 fritidspedagoger eller motsvarande till någon

² Vissa kurser ges i olika varianter, exempelvis som både hel- och halvfart, därför fler kurstillfällen än kurser. Siffrorna inom parentes avser samtliga kurstillfällen.

³ 1 085 antogs till våren 2012, 1 985 till hösten.

⁴ 1 018 personer våren 2012 och 1 767 personer hösten 2012. Beräknat utifrån delatagarförteckningar inkomna i samband med lärosätenas fakturering.

kurs. 76 procent av dessa var kvinnor. Medelåldern för kvinnor var 43 år och för män 42 år. Av de antagna beräknas 282 personer ha påbörjat en kurs⁵.

Lärare inom Lärarlyftet II – antal, geografisk spridning m.m.

Antal och andel lärare hos offentliga respektive enskilda huvudmän⁶

Fördelningen mellan kursdeltagare hos offentliga respektive enskilda huvudmän ligger på ungefär samma nivå som den tidigare Lärarfortbildningen uppvisade. Under 2012 var 88 procent av deltagarna i fortbildningen från offentliga huvudmän och 12 procent av deltagarna från enskilda huvudmän. Antalet kursdeltagare som huvudmännen erhöll statsbidrag för steg mellan våren 2012 och hösten 2012 från 536 till 2 221. Från våren 2012 till hösten 2012 ökade antalet huvudmän markant för såväl kommunala som enskilda huvudmän, eller från 181 (varav 127 offentliga och 54 enskilda) till 324 (varav 207 offentliga och 117 enskilda).

Lärare som tjänstgör på entreprenad som deltar i eller har fullföljt en utbildning

För hösten 2012 har åtta huvudmän uppgett att de har lärare som tjänstgör på entreprenad som har deltagit i en utbildning inom Lärarlyftet II. För våren 2012 finns ingen information att tillgå gällande detta p.g.a. felaktig rapportering från huvudmännen.

Geografisk spridning för deltagande lärare

Gällande offentliga huvudmän kommer det största antalet deltagande lärare för hösten 2012 från följande kommuner: Göteborg som har 85 deltagare, Linköping som har 81 deltagare och Stockholm som har 75 deltagare. Länsvis var största antalet deltagare från Västra Götalands län (390 deltagare), följt av Skåne (276 deltagare) och Stockholms län (264 deltagare).

Gällande uppdelningen länsvis för enskilda huvudmän var största antalet deltagare från Stockholms län (82 deltagare), följt av Västra Götalands län (51 deltagare) och Skåne län (31 deltagare).⁷

⁵ Beräknat utifrån deltagarförteckningar inkomna i samband med lärosätenas fakturering.

⁶ Statistiken under denna rubrik kommer från antalet lärare som huvudmän har ansökt om statsbidrag för. Då inte alla huvudmän ansöker om statsbidrag skiljer sig det totala antalet deltagare här jämfört med hur många som verkligen har deltagit på kurserna.

⁷ Då Skolverket inte har någon information om vilken kommun varje lärare kommer ifrån vad gäller enskilda huvudmän redovisas i i statistiken gällande dessa huvudmän den kommun där den enskilda huvudmannen har sitt säte.

Tabell 16. Antal lärare som deltog i Lärarlyftet II under 2012 uppdelat per län och skolhuvudman

	Offentliga huvudmän	Enskilda huvudmän
Blekinge län	36	3
Dalarnas län	61	8
Gotlands län	15	6
Gävleborgs län	95	9
Hallands län	99	2
Jämtlands län	52	2
Jönköpings län	75	5
Kalmar län	42	4
Kronobergs län	48	1
Norrbottnens län	30	2
Skåne län	276	31
Stockholms län	264	82
Södermanlands län	52	2
Uppsala län	82	8
Värmlands län	50	3
Västerbottens län	19	3
Västernorrlands län	11	2
Västmanlands län	25	4
Västra Götalands län	390	51
Örebro län	76	2
Östergötlands län	154	11
Totalt	1952	241

Ämnen och årskurser inom vilka lärare har fått utökad behörighet
Skolverket fick uppdraget om Lärarlyftet II i oktober 2011. Första kursstarten för utbildning för lärare inom Lärarlyftet II skedde vid månadsskiftet mars/april 2012. Eftersom utbildningarna för lärare inom Lärarlyftet II i de flesta fall ännu inte är avslutade finns relevanta uppgifter för återrapportering ännu inte tillgängliga. I de få fall utbildningen är avslutad har lärarna inte hunnit ansöka om/få beslut om legitimation eller beslut om utökad behörighet.

Antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande hos offentliga respektive enskilda huvudmän som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II

För fritidspedagoger som deltog i en utbildning inom Lärarlyftet II under hösten 2012 kom 220 deltagare (95 procent) från offentliga huvudmän. Elva deltagare (närmare 5 procent) hade enskild huvudman. En deltagare kom från en svensk utlandsskola. På grund av problematik kring konstruktionen av utbildningen och förordningsändring för fritidspedagoger eller motsvarande inom Lärarlyftet II blev kursstarten framskjuten till hösten 2012 och utbildningarna har ännu inte avslutats. Därför finns ännu inte relevanta uppgifter för återrapportering att tillgå beträffande antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande som har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II.

Speciallärarutbildningen

Speciallärarutbildning för lärare eller förskollärare – antal utbildningar och lärosäten

Inför hösten 2012, vilket är utbildningsstarten för denna målgrupp, tecknade Skolverket överenskommelser med sju lärosäten om att starta speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II. Det motsvarar 260 studieplatser. Sammanlagt beräknas 222 personer ha påbörjat speciallärarutbildningen hösten 2012.⁸

Utgångspunkten är att omfattningen på speciallärarutbildningen inom Lärarlyftet II ska vara 90 högskolepoäng och genomföras med en studietakt på halvfart, vilket innebär en total studietid om tre år. Längden på utbildningen kan dock variera mot bakgrund av respektive deltagares tidigare utbildning och/eller yrkeserfarenhet. Enligt Skolverkets överenskommelse med respektive anordnande lärosäte ska en valideringsprocess genomföras för varje deltagare.⁹ Valideringsprocessen kan sedan ligga till grund för eventuella beslut om tillgodoräknande av tidigare utbildning och/eller yrkeserfarenhet inom speciallärarutbildningen i Lärarlyftet II. Effekten blir att kursernas längd kan variera i lika hög grad som det finns deltagare, det vill säga från tre år (90 högskolepoäng) och nedåt.

Antal och andel lärare hos offentliga respektive enskilda huvudmän som deltar i en speciallärarutbildning eller har fått en speciallärarexamen
Den övervägande majoriteten kursdeltagare (94 procent) har offentliga huvudmän medan övriga kursdeltagare har enskilda huvudmän. Sammanlagt har 81 skolhuvudmän (varav 77 offentliga och fyra enskilda huvudmän) erhållit statsbidrag för 175 kursdeltagare hösten 2012.

Beträffande antal och andel lärare eller förskollärare som har fått speciallärarexamen genom Lärarlyftet II saknas ännu relevanta uppgifter för återrapportering. Orsaken är att det inte finns någon deltagare i speciallärarutbildningen inom Lärarlyftet II som har avslutat utbildningen. Skolverket fick tilläggsuppdraget om speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II i februari 2012 och den första kursstarten för speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II var därför hösten 2012.

Geografisk spridning vad gäller deltagare i speciallärarutbildningen

Gällande offentliga huvudmän kommer det största antalet deltagare i speciallärarutbildningen för hösten 2012 från följande kommuner: Hässleholm med åtta deltagare, Malmö och Karlstad med sju deltagare vardera.

⁸ Beräknat utifrån deltagarförteckningar inkomna i samband med lärosätenas fakturering.

⁹ Regeringsuppdrag (U2012/1181/S): Det är viktigt att validering av tidigare kunskaper möjliggörs. Syftet är att validering, i de fall där de tidigare tillägnade kunskaperna eller erfarenheterna bedöms som tillräckliga, kan leda till att en person kan ansöka om examen och därmed bli behörig och efter ansökan också få den nya behörigheten inskriven i legitimationen. Tidigare kunskaper kan ha förvärvats dels genom tidigare utbildning, dels genom yrkeserfarenhet.

Ekonomisk sammanställning för Lärarlyftet II

Statbidrag utgår till huvudmannen som ersättning för alla deltagare som är registrerade på en kurs inom Lärarlyftet II. Statsbidraget baseras på antalet högskolepoäng. Matematikkurser ger 1 000 kr per högskolepoäng och övriga ämnen 500 kr per högskolepoäng.¹⁰

Tabell 17. Ekonomisk sammanställning för Lärarlyftet II¹¹

Utgiftsslag (tkr)	2012
Statsbidrag till skolhuvudmän	56 806
Betalningar till lärosäten	190 351
Administration	6 549
Summa	253 706

Fortbildning av förskollärare och förskolechefer

Skolverket ska redovisa sitt arbete med att svara för fortbildning av förskollärare och förskolechefer i förskolan (U2011/6674/S). Redovisningen ska omfatta antal kurser och typ av kurser per lärosäte, antal och andel förskollärare respektive förskolechefer hos kommunala respektive fristående huvudmän som deltar i eller har fullföljt fortbildning, geografisk spridning när det gäller anordnande av kurser och deltagare i fortbildning samt kostnaderna med anledning av fortbildningssatsningen.

För att kunna leva upp till skollagens och läroplanens krav behöver förskolechefer och förskollärare i förskolan ytterligare möjligheter att utveckla sin kompetens. Uppdraget, som kallas Förskolelyftet, ska bidra till att stärka förskollärares och förskolechefers kompetens och därmed främja förskolans målpuppfyllelse. Skolverkets insatser omfattar köp av fortbildningskurser samt information om satsningen. Fortbildningen ska omfatta högst 7,5 högskolepoäng och inriktas antingen på barn i behov av särskilt stöd när det gäller deras språkliga och kommunikativa samt matematiska utveckling eller på uppföljning och utvärdering av förskolans verksamhet.

¹⁰ Kostnader för kursköp baseras på en för varje enskild kurs fast kostnad per högskolepoäng multiplicerad med kursens antal högskolepoäng samt med ett överenskommet antal deltagare. Alternativt baseras kostanderna på antalet deltagare vid kursstart om antalet överstiger tidigare överenskommen ersättningsnivå.

¹¹ Exklusive OH-kostnader

Fortbildningens omfattning

Antal kurser och typ av kurser per lärosäte

Tre ramkurser har tagits fram i samråd mellan Skolverket och representanter från lärosätena:

- *Dokumentera, följa upp, utvärdera och utveckla förskolans kvalitet – systematiskt kvalitetsarbete. Målgruppen är förskollärare och förskolechefer.*
- *Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för förskolans kvalitet. Målgruppen är förskolechefer.*
- *Utmana och stödja varje barns utveckling och lärande i förskolan. Målgruppen är förskollärare.*

Kursen *Dokumentera, följa upp, utvärdera och utveckla förskolans kvalitet – systematiskt kvalitetsarbete* har getts vid 17 lärosäten för kurser som startade i september och vid 13 lärosäten för kurser med startade i december. Kursen *Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för förskolans kvalitet* gavs i september vid nio lärosäten och startade i december vid fem lärosäten. Den tredje kursen *Utmana och stödja varje barns utveckling och lärande i förskolan* ges från september på 16 lärosäten och för kurser med start i december på nio lärosäten. Kursen är inriktad mot att utveckla förskollärares specialpedagogiska kompetens samt att utveckla förskollärares kunskaper inom språk-, matematik- och kommunikationsutveckling i förskolan.

Av lärosäten med rätt att utfärda förskollärarexamen offererade 18 av 19 lärosäten kurser. Av dessa lärosäten genomförde 17 stycken kurserna under höstterminen 2012 med start i september. Nästa kursomgång avser våren 2013 och startade i december 2012. Till denna kursomgång har söktrycket varit betydligt lägre, vilket redovisas nedan. Behöriga sökanden har hänvisats till andra lärosäten i de fall kurser ställts in pga. för lågt deltagarantal.

Vid ett lärosäte har två parallella kurser erbjudits samtidigt då deltagarantalet har varit för stort för en kurs. Göteborgs universitet har under höstterminen gett kurserna i två versioner, en på grundläggande nivå och en på avancerad nivå. Uppsala universitet har under höstterminen haft en kurs förlagd till Gotland.

Tabell 18. Lärosäten som gett kurser i Förskolelyftet under 2012

Lärosäte	HT-12 Doku- ment	HT Leda och org	HT Utm o stödja	VT-13 Doku- ment	VT Leda och org	VT Utm o stödja
Borås högskola	X		X			
Dalarna högskola	X	X	X	X	X	X
Gävle högskola	X	X	X	X		
Göteborgs universitet	XX	XX	XX	X	X	X
Högskolan Halmstad						
Högskolan Kristianstad	X	X	X	X		
Högskolan Väst	X		X	X		X
Karlstads universitet	X		X	X		X
Linköpings universitet	X	X	X	X	X	
Linnéuniversitetet	X	X	X			
Luleå tekniska universitet	X		X	X		X
Malmö högskola	X	X	X	X	X	X
Mittuniversitetet						
Mälardalens högskola	X	X	X			
Stockholms universitet	XX		X	X		X
Södertörns högskola	X		X	X		X
Umeå universitet	X		X			
Uppsala universitet	X	XX	X	X	X	X
Örebro Universitet	X			X		

Antal och andel förskollärare respektive förskolechefer

Till kurser som startade i september fanns behöriga sökanden till 876 platser. I några fall har personer sökt och antagits till mer än en kurs. Sammantaget har 599 förskollärare antagits till någon av de två kurserna som hade förskollärare som målgrupp. Motsvarande siffra för de två kurser som riktade sig till förskolechefer var 277 behöriga sökanden. Detta innebär att 68 procent av de antagna har sökt som förskollärare och 32 procent har sökt som förskolechefer.

För kurser som startade i december 2012 har 398 behöriga antagits. Även här har ett antal sökande blivit antagna till mer än en kurs. Av dessa 398 personer hade 284 sökt som förskollärare och 114 sökt som förskolechefer. Det innebär att förskolechefernas andel av antalet deltagande var 29 procent vid decemberstarten medan 71 procent uppgett att de sökt i egenskap av förskollärare. 70 av de 398 deltagarna är efterantagningar gjorda så sent som under november och december.¹² Skolverkets kampanj om sen anmälning pågår även över årsskiftet 2012/13 då inga kurser har haft mer än en kursdag under december.

Det totala antalet sökanden till de två kursomgångarna var drygt 2 000 personer, men många saknade förskollärexamen eller huvudmannens godkännande att gå kursen och var därmed obehöriga.¹³

Andel kursdeltagare med offentlig respektive enskild huvudman

Av deltagarna i årets kursomgångar har 77 procent offentlig huvudman och 23 procent har enskild huvudman. Fördelningen mellan offentlig och enskild huvudman skiljer sig inte åt mellan kursomgångarna. Fördelningen inom

¹² Ordinarie samt förlängd ansökningsperiod t o m 24 september

¹³ 1 386 personer sökte till HT 2012 och 642 personer sökte till kurserna för VT 2013

personalkategorierna visar att 84 procent av alla deltagande förskollärare har offentlig huvudman medan 16 procent har en enskild huvudman. Från offentliga huvudmän är det alltså främst förskollärare som deltar, dock är endast en av fyra deltagare förskolechef. Av samtliga deltagande förskolechefer har 59 procent offentlig huvudman och 41 procent har en enskild huvudman. När det gäller deltagare med enskild huvudman är det i absoluta tal fler förskolechefer än förskollärare som deltagit i kurserna.

Redovisningen avser endast deltagande i fortbildningen. Hur många som fullföljt fortbildningen går inte att uppge då ingen kurs är avslutad vid årsskiftet.

Geografisk spridning

Då det inte längre utgår statsbidrag för Förskolelyftet finns ingen sammanställning över vilka huvudmän som låter sina anställda delta i fortbildningen. En genomgång av antagningarna inför 2012 års båda kursstarter visar att 161 kommuner av 290 har haft deltagare i Förskolelyftet under året. Mellan kommunerna skiljer det sig åt hur många som deltar i fortbildningssatsningen. Ett trettio-tal kommuner har skickat en deltagare medan andra kommuner finns representerade med upp till 60 deltagare.

Den geografiska spridningen av anordnandet av kurser är så jämnt fördelad som möjligt, eftersom de flesta utbildningsanordnare med examensrätt för förskollärare har gett kurser under året.

Ekonomisk sammanställning för Förskolelyftet

Av tilldelade medel har Skolverket använt 13,7 mnkr kronor enligt tabellen nedan.

Tabell 19. Ekonomisk sammanställning 2012 – förskollärare och förskolechefer¹⁴

Utgiftsslag	(Tkr)
Ersättning till lärosäten för kurser	12 593
Kostnader för administration och uppföljning av fortbildningssatsningen	1 058
Totalt	13 651

Skolverket har även initierat ett samarbete inom regeringens uppdrag om fortbildning av förskollärare och förskolechefer i förskolan. Samarbetet avser Skolinspektionens regelbundna tillsyn för förskoleverksamhet.

Rektorsutbildning

Rektorsprogrammet

Skolverket ska enligt regleringsbrev 2012 redovisa omfattningen av befattningsutbildningen för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem. Redovisningen ska bl.a. avse hur många rektorer och andra med motsvarande ledningsfunktion som under budgetåret har deltagit i den statliga befattningsutbildningen. Även utbildningsresultat i form av fullföljda kurser och en ekonomisk sammanställning ska redovisas. Det ska vidare framgå om samtliga anmälda till utbildningen har kunnat beredas plats. Om inte samtliga har kunnat beredas plats, ska det framgå hur många som inte kunnat påbörja

¹⁴ Exklusive OH-kostnader.

utbildningen vid önskad tidpunkt. Redovisningen ska göras per lärosäte som anordnar utbildningen och per skol- och verksamhetsform samt vara könsuppdelad.

Skolverket ansvarar för den statliga befattningsutbildningen för rektorer, förskolechefer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion som arbetar i läroplanstyrd verksamhet. Det s.k. Rektorsprogrammet startade hösten 2009 och genomförs av sex lärosäten på uppdrag av Skolverket.

Obligatoriet för rektorer, som infördes 15 mars 2010, innebär att samtliga huvudmän är skyldiga att se till att nyanställda rektorer går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska påbörjas snarast möjligt efter det att anställningen har tillträtts och vara genomförd inom fyra år efter tillträdesdagen.

Rektorsprogrammets omfattning

Lärosätena har antagit samtliga rektorer som omfattas av obligatoriet vilka är 569 till antalet. Detta motsvarar 85 procent av antagna rektorer under 2012. Intresset för att delta har under 2012 varit fortsatt stort och drygt 1 100 rektorer, förskolechefer och biträdande rektorer har antagits till utbildning. Detta är en minskning med 100 personer jämfört med 2011.

Nedan redovisas antalet rektorer och skolledare som har deltagit i rektorsprogrammet, fördelat på lärosäten, kön och skolform. Som framgår av tabellen är ca 50 procent av Sveriges skolledare i utbildningen under 2012. I likhet med tidigare år har förskola och grundskola varit de mest representerade skolformerna. Att skolledare från grundskolan dominerar hänger samman med att av de ca 8 000 verksamma skolledarna i Sverige är dryga 5 000 verksamma i grundskolan.

Tabell 20. Rektorsprogrammet. Antalet deltagare 2012 fördelade på lärosäten, kön och skolformer

	Totalt antal kvinn.	Totalt antal män	Totalt antal delt.	Kö	Förskola ¹			Förskola Grundskola ²			Grundskola ³			Gymnasie- skola ⁴			Vuxenutb. ⁵			Särskola ⁶			Special skola ⁷			Skolform saknas ⁸	
					K	M		K	M		K	M		K	M		K	M		K	M		K	M		K	M
Karlstads universitet	235	111	346	0	52	5		67	24		59	35		43	40		8	3		5	4		1				
Karlstads universitet (Göteborg)	387	171	558	0	111	11		111	53		78	44		48	53		27	7		11	3		1				
Linnéuniversitetet	326	153	479	0	84	7		114	39		66	51		43	44		11	8		8	3		1				
Linnéuniversitetet (Skåne)	145	80	225	0	50	3		35	17		28	28		20	22		9	5		3	5						
Stockholms universitet	478	217	695	0	115	11		149	49		87	59		84	80		31	15		8	3		3			1	
Umeå universitet	199	128	327	0	42	2		72	42		40	36		28	38		11	5		4	4		1			1	
Umeå universitet (Skåne)	209	110	319	0	37	11		89	28		39	35		35	29		4	5		4	2						
Umeå universitet (Stockholm)	69	19	88	0	14	0		21	3		15	1		16	13		2	2		1							
Uppsala universitet	427	186	613	0	107	4		127	49		86	55		73	64		16	9		16	3		2			1	
Örebro universitet																											
Mälardalens högskola	335	155	490	0	67	6		107	31		73	49		57	49		16	13		15	5		1			1	
Dalarnas högskola																											
Totalt	2810	1330	4140	0	679	60		892	335		571	393		447	432		135	72		75	32		8		4	3	2

¹ Kategorin omfattar skolläda som ansvarar för Förskola och Förskoleklass.

² Kategorin omfattar skolläda som ansvarar för Grundskola, Förskola och Förskoleklass.

³ Av skolläda som ingår i kategorin Grundskola är det 93 som ansvarar även för Särskola, fyra som ansvarar även för Specialskola och en som ansvarar även för Särskola.

⁴ Av skolläda som ingår i kategorin Gymnasieskola är det 82 som ansvarar även för Särskola och Särskola.

⁵ Kategorin Vuxenutbildning omfattar enbart denna skolform.

⁶ I kategorin Särskola ansvarar tre rektorer även för Särskola.

⁷ Kategorin Specialskola omfattar enbart denna skolform.

⁸ Har inte svarat vid genomförd komplettering

Samtliga skolläda­re som anmäls till utbildningen av sina huvudmän har antagits av lärosätena. Av deltagarna kommer 65 procent från offentliga huvudmän och 35 procent från enskilda huvudmän. Andelen kvinnor i utbildning är närmare 70 procent och andelen män något över 30 procent. I utbildningen är 52 procent rektorer, 20 procent biträdande rektorer och 20 procent förskolechefer. Av deltagarna har 8 procent en befattning som kan jämföras med biträdande rektor.

Utvärdering av rektorsprogrammet

Genom en egeninitierad utvärdering studerar Skolverket vid tre tillfällen under utbildningen hur deltagarna uppfattar värdet av utbildningen och eventuella förändringar i ledarskapet på verksamhetsnivå och i skolans vardagliga praktik. En viktig utgångspunkt är att sätta in utvärderingarna i ett sammanhang. Därför studeras även kvantitativa data som skolans storlek, organisation och elevsammansättning liksom förekomsten av hur stödfunktioner på huvudmannivå påverkar rektorernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Utvärderingen ger även möjligheter till jämförelser över tid mellan deltagare som genomgått utbildningen vid olika tidpunkter.

Under 2012 har resultaten från fyra mättillfällen sammanställts. Resultaten visar en påtaglig förbättring från det ena året till det andra av skolläda­rarnas förutsättningar att delta i utbildningen inom följande områden.

Vid första mättillfället svarade ca 20 procent att de ansåg att *"Arbetsgivaren har bidragit till dina möjligheter att avsätta tid för utbildningen"*. Vid fjärde mättillfället var motsvarande resultat 32 procent. Påståendet *"Arbetsgivaren har visat intresse för ditt deltagande i utbildning"* har ökat i andel positiva svar från 41 procent till 53 procent. Samma ökning gäller *"Arbetsgivaren är tillräckligt informerad om vad som krävs för att klara utbildningen"*. Hela 90 procent anser att de från högskolan får det stöd de behöver för att genomföra utbildningen i mycket hög utsträckning eller i ganska hög utsträckning, en ökning från 71 procent vid första mättillfället. Fortfarande anser dock ca 80 procent av skolläda­rarna att de inte får tillräckligt utrymme för utbildningen inom sin tjänst.

I enkäten från hösten 2012 bedömde 85 procent av deltagarna att utbildningens svårighetsgrad stämde mycket väl för dem. Detta är en ökning från första mättillfället (75 procent). En majoritet (90 procent) anser också i mycket hög eller ganska hög grad att *"utbildningen känns tillräckligt anpassad för just rollen som rektor, förskolechef eller biträdande rektor"*. Även här har en ökning av andelen positiva svar skett sedan första mättillfället – från 77 till 90 procent. När det gäller de olika kursmomenten har många deltagare kommenterat att de har nytta av samtliga delkurser.

Avbruten utbildning

Sedan rektorsprogrammet startade höstterminen 2009 har ca 5 procent av deltagarna avbrutit sin utbildning och ytterligare knappt 3 procent begärt studieuppehåll. Av de 4 600 skolläda­re som antagits av lärosätena har 4 procent aldrig startat sin utbildning.

Sedan utbildningen startade har Skolverket undersökt orsakerna till att skolläda­re avbrutit sin utbildning. Utredningen har genomförts dels genom telefonintervjuer, dels genom uppgifter från lärosäten. Den vanligaste orsaken till att en skolläda­re lämnar eller aldrig påbörjar rektorsprogrammet är att hon

eller han bytt jobb. Därefter uppges arbetssituation och/eller en för hög arbetsbelastning vara orsaken till avbrottet då de upplever att de fått teoretiska möjligheter men inte en reell avlastning i sin tjänst för att kunna klara av studierna. En något mindre grupp av respondenterna i undersökningen har avbrutit rektorsprogrammet på grund av personliga skäl. Endast tolv personer (av 250) uppger missnöje med utbildningen som den övervägande anledningen att lämna programmet.

Resultatredovisning för skolläda som genomgått sex terminer

Hösten 2009 startade den första kursgruppen i rektorsprogrammet. Det var 931 skolläda som antogs till utbildningen. Majoriteten var rektorer (77 procent). Andelen biträdande rektorer uppgick till 16 procent och 7 procent var förskolechefer. 86 procent har genomfört utbildningen på avsedd tid. Andelen som fortfarande är aktiva i annan kursgrupp eller har beviljats studieuppehåll uppgår till 4 procent. Cirka 5 procent kom aldrig till utbildningen och 5 procent har avbrutit sin utbildning.

Nedan redovisas resultat i rektorsprogrammet 2012. Av samtliga som genomgått sex terminers utbildning har 86 procent godkänt resultat på samtliga kurser motsvarande 30 högskolepoäng på avancerad akademisk nivå. Resterande del har möjlighet att inom ett år slutföra sina resterande uppgifter. En utvärdering har gjorts av utbildningen. På frågan *"Hur bedömer du utbildningen som helhet"* svarade 93 procent att utbildningen var *mycket bra/ganska bra*.

Riktade informationsinsatser

Skolverket har under året deltagit i tre rikstäckande konferenser, Rektorn och lagen, som ges av rektorsutbildningen i Jönköpings kommun samt av rektorsutbildningarna vid Linnéuniversitetet och Umeå universitet. Förutom rektorer deltar även förskolechefer och förvaltningschefer. Antalet deltagare har uppgått till totalt ca 700 personer.

Skolverket har bl.a. informerat om myndighetens arbete med de allmänna råden, kvalitetsarbete i skola och förskola samt om aktuella utredningar som kommer att påverka verksamheterna.

Ekonomisk sammanställning för Rektorsprogrammet

Tabell 22. Ekonomisk sammanställning för Rektorsprogrammet 2012¹⁵

Utgiftsslag (mnkr)	
Ersättning till lärosäten	80,6
Kostnader för administration	5,0
Totalt	85,6

Rektorslyftet

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/1198/S) att genom överenskommelse med i första hand de lärosäten¹⁶ som anordnar befattningsutbildningen¹⁷ svara för en fortbildningsinsats för rektorer.

Skolverket ska årligen rapportera antal lärosäten som anordnat fortbildningen, antal och andel rektorer hos offentliga respektive enskilda huvudmän, fördelat på olika skolformer, som gått respektive med tillfredsställande resultat har fullföljt fortbildningen, i förekommande fall antal och andel rektorer som inte har erbjudits plats på grund av för många sökande, deltagande rektorer uppfattning om utbildningens effekter samt kostnaderna i samband med satsningen fördelade på utbildning och administration. Den 1 oktober 2012 rapporterade Skolverket årets prestationer och resultat till regeringen.

Fortbildningens syfte är att bidra till att rektorer får kunskaper och kompetens som ökar förutsättningarna att utöva ett pedagogiskt ledarskap utifrån tydliga krav i skollag (2010:800) och nya eller reviderade läroplaner samt utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Skolverkets ansvar består i att utforma övergripande mål för fortbildningen samt dimensionera och uppdra åt utvalda lärosäten att anordna uppdragsutbildning i form av fortbildning inriktad mot pedagogiskt ledarskap. Fortbildningen motsvarar 7,5 högskolepoäng på avancerad akademisk nivå och är frivillig för huvudmannen.

Rektorslyftets omfattning

Den första kursomgången av Rektorslyftet avslutade sin fortbildning under sen vår och tidig höst 2012. Av de rektorer som slutförde sin fortbildning 2012 har 90 procent gjort det med tillfredsställande resultat, dvs. med godkänt betyg. Antalet rektorer som fullföljt fortbildningen med tillfredsställande resultat redovisas nedan.

¹⁵ Exklusive OH-kostnader.

¹⁶ Karlstads universitet, Linnéuniversitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Uppsala universitet och Örebro universitet, Mälardalens högskola och Dalarnas Högskola i samverkan (ÖMD)

¹⁷ SFS 2011:183 Förordning om befattningsutbildning för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem samt fortbildning för rektorer

Tabell 23. Rektorslyftet. Antal rektorer som fullföljt fortbildningen med godkänt resultat efter två terminer fördelade på huvudman, skolformer och lärosäten, antal ej godkända resultat samt avbrott/studieuppehåll¹⁸

Lärosäten	Startat		G		Godkända/Offentlig huvudman Skolformer				Godkända/Enskild huvudman Skolformer				Ej G	G %	Avbrott/ uppehåll
	För		Gr	Gy	Vux	För	Gr	Gy	Vux						
Karlstads universitet	95		74	0	52	11	1	0	7	3	0		8	90 %	8/5
Stockholms universitet	94		68	2	38	8	2	0	13	4	1(sär)		14	83 %	11/1
Umeå universitet	73		55*	1	42	9	1	0	2	0	0		6	90 %	11/1
Uppsala universitet	64		57	1	43	7	2	0	4**	0	0		3	95 %	1/3
Örebro universitet								0							
Mälardalens högskola															
Dalarnas högskola (ÖMD)	18		15	2***	9	1	1		2****	0	0		1	94 %	2/0
Linné-universitetet	76		66	2	47	6	1	0	7	3	0		7	90 %	2/1
Total	420		335	(8)	(231)	(42)	(8)	(0)	(35)	(10)	(1)		39	90 %	35/11
						(289)					(46)				

* 2 av rektorerne med offentlig huvudman har enbart ansvar för grundskola samt sörvux

** 1 av rektorerne har endast ansvar för grundskola. 2 rektorer ansvarar för grundskola och förskola

*** Rektorer tillika förskolechefer med ansvar även för grundskola

**** Ansvarar även för grundskola samt förskola

¹⁸ De deltagare som ännu inte är godkända eller har studieuppehåll alternativt avbrutit sina studier finns redovisade i antal. Ingår inte i fördelningen på huvud-man och skolform.

Utvärdering av Rektorslyftet

I utvärdering av Rektorslyftet som presenterades i en rapport i oktober 2012 i enlighet med regeringsuppdraget framkom att rektorslyftet kan beskrivas som en lyckad satsning utifrån rektorernas perspektiv. Deltagarna ger fortbildningen mycket positiva omdömen och hela 97 procent har svarat att utbildningen är mycket (68 procent) eller ganska bra (29 procent). En majoritet (85 procent) anser att utbildningens svårighetsgrad har stämt mycket väl för dem. Enligt rektorerna har andelen av den totala arbetstid som ägnas åt pedagogiskt ledarskap ökat. En slutsats är att rektorslyftet har gett positiva effekter på individnivå – deltagarna är nöjda med fortbildningen, känner sig stärkta i sin yrkesroll och anser att de förbättrat sitt pedagogiska ledarskap i relation till rektorslyftets mål.

Rektorernas positiva bild av att det pedagogiska ledarskapet har fått större utrymme bekräftas dock inte av berörda lärare. Utifrån berörda lärares perspektiv har man inte sett motsvarande förändringar i rektors pedagogiska ledarskap som rektorerna själva upplever. Resultaten tyder på att i ett kort tidsperspektiv är eventuella effekter på verksamhetsnivå mer osynliga och svåra att identifiera.

Andra kursomgången av Rektorslyftet – hösten 2012

Antalet anmälda till Rektorslyftet med start hösten 2012 var 250 personer. Till kursstart kom 237 deltagare varav åtta har valt att avbryta sin fortbildning. Tre deltagare har beviljats studieuppehåll.

Detta visar att antalet anmälningar har minskat med ca 50 procent sedan 2011 trots att insatsen har mycket positiva utvärderingar från tidigare deltagare. Skolverket anser att rekryteringsbasen i enlighet med förordningen är för liten och har därför föreslagit regeringen att målgruppen breddas så att även övriga skolledare och skolchefer som genomgått befattningsutbildningen ska ha möjlighet att delta i fortbildningen. En närmare redovisning av antalet rektorer som har påbörjat fortbildningen lämnas nedan.

Tabell 24. Rektorslyftet. Antal rektorer som påbörjat fortbildningen 2012 fördelade på huvudman, skolformer och lärosäten samt antal rektorer som avbrutit påbörjad fortbildning eller beviljats studieuppehåll

Lärosäten	Startat	Offentlig huvudman Skolformer				Enskild huvudman Skolformer				Avbrott	Studieup- pehåll
		För- skola	Grund	Gy	Vux	Annan*	För- skola	Grund	Gy		
Karlstads universitet	56	1	45	2	1	2		3	2		
Stockholms universitet	29		8	3	1		1	6	4	6	
Umeå Universitet	32		21	6				3	1	1	
Uppsala universitet	51		36	8		1		2	3	1	
Örebro universitet											
Mälardalens högskola											
Dalarnas högskola (ÖMD)	8		5	2				1			
Linné-universitetet	61	1	47	2		2		4	2		3
Total	237	2	162	23	2	5	1	19	12	8	3

*Annan skolform avser grundskola eller särskild.

Ekonomisk sammanställning för Rektorslyftet

Tabell 25. Ekonomisk sammanställning för Rektorslyftet 2012¹⁹

Utgiftsslag (mnkr)	
Ersättning till lärosäten	7,7
Kostnader för administration	1,6
Totalt	9,3

¹⁹ Exklusive OH-kostnader.

Forskningsspridning

Myndigheten ska sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning. (Skolverkets instruktion)

Inom verksamheten behandlas frågor kring evidens, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ett aktivt deltagande i nationella och internationella nätverk är en viktig del i forskningsspridningen. Portalsidan, www.Skolverket.se/forskning, har förstärkts och följande områden har nu en forskningsbevakning: didaktik, bedömning och betyg, naturorienterande ämnen, matematik och svenska med läs- och skrivutveckling, samhällsorienterande ämnen, IT i skolan, entreprenörskap, specialpedagogik och förskolan. Dessa områden bevakas av olika lärosäten för att erhålla en så hög kvalitet som möjligt. Intervjuer, rapporter och fördjupningar inom dessa utvalda områden finns också på hemsidan som även rymmer information kring vilka aktörer som agerar inom forskning och utbildning samt hänvisning till internationella jämförande studier och databaser. Antalet besök under november 2012 var 33 656. Under september–november hade portalen drygt 100 000 besökare. Detta kan jämföras med 88 000 besökare under samma period förra året.

I pocketserien *Forskning för skolan* har kunskapsöversikten *Att se helheter i undervisningen. Naturvetenskapligt perspektiv* getts ut 2012. Den har sålts i 3 161 exemplar och laddats ned 930 gånger. Valet av översikter som tas fram inom ramen för forskningsspridning görs med utgångspunkt i målgruppernas behov. Kunskapsöversikterna *Kunskapsbedömningar. Vad, hur och varför?* och *Möten för lärande. Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan* som utkom 2011 har sålts och laddats ned i 18 436 respektive 11 703 exemplar under 2012.

Fördjupningar och teman på webbplatserna Forskning.se och sidorna *För dig i skolan* har under året rört naturvetenskap, samhällsvetenskap, läromedel samt hjärnan och lärande. Det sistnämnda temat är det mest besökta med 14 246 besökare. Antalet besök på skolsidorna på Forskning.se är fortsatt högt med drygt 300 000 besökare under året. Skolsidorna är de mest välbesökta på hela webbplatsen.

Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser

Enligt regleringsbrevet ska Skolverket särskilt redovisa vilka utvecklingsinsatser som genomförts och deras omfattning.

Skolverkets nationella utvecklingsinsatser syftar till att skolhuvudmän och skolor och förskolor bedriver ett medvetet, ändamålsenligt och långsiktigt utvecklingsarbete inom nationellt prioriterade områden i syfte att uppnå ökad måluppfyllelse och ökad likvärdighet. Målgrupper för Skolverkets utvecklingsarbete är i första hand förvaltningschefer, skolledare och pedagoger, men kan i vissa fall även omfatta politiker och föräldrar.

Utvecklingsinsatser i matematik

Matematiksatsningen 2009–2011

Skolverket har under 2009–2011 haft regeringens uppdrag (U2009/914/G) att skapa förutsättningar för förnyelse av undervisningen i matematik. Uppdraget innebar huvudsakligen att fördela projektmedel efter ansökan från kommunala och fristående skolhuvudmän för utvecklingsprojekt i grundskolan och mot-

svarande utbildning samt att i samverkan med Nationellt centrum för matematik-utbildning (NCM) stödjade skolors utvecklingsarbete genom att bl.a. ta fram och tillhandahålla stöd- och intresseskapande material för lärares undervisning.

Uppdraget redovisades till regeringen den 31 december 2011, men arbetet med att stödja de lokala projekten – som pågår fram till 30 juni 2013 – har fortsatt även under 2012.

Spridning av resultat och erfarenheter från Matematiksatsningen

Matematiksatsningen 2009–2011 dokumenterades genom fyra utvärderingar. Två rapporter beskriver några av de vanligaste metoderna och arbetssätten som de lokala matematikprojekten beviljades medel för: learning study, laborativ och konkretiserande matematikundervisning samt informations- och kommunikationsteknik (IKT) med inriktning på datorer och interaktiva skrivtavlor. En ytterligare rapport redovisade grundsärskolans erfarenheter av Matematiksatsningen. Slutligen utvärderades Matematiksatsningen i sin helhet som skol-utvecklingsprojekt i en egen studie. Skolverket har sammanställt de mest centrala resultaten och erfarenheterna från Matematiksatsningen i boken *Tid för matematik* som publicerades i januari 2012.

Under 2012 har utvärderingarna uppmärksammats vid Matematikbiennalen i Umeå, vid fem konferenser för sammanlagt 411 matematikutvecklare samt vid fem konferenser för 175 rektorer. Dessutom har utvärderingarnas resultat förts ut till de pågående lokala projekten genom de 19 regionala utvecklingscentra som fram till sommaren 2013 arbetar med stöd till satsningen. Under de besök vid ett tiotal regionala utvecklingscentra (RUC) som Skolverket genomfört under året har erfarenheterna från utvärderingarna lyfts fram och diskuterats. Vid dessa tillfällen har matematikutvecklare i regionen och lärare från de lokala projekten deltagit.

Uppföljning av statsbidrag

Vid uppföljningen av det bidrag som tilldelats tvååriga projekt inom Matematiksatsningen 2010 har 191 projekt från 128 huvudmän följts upp. Totalt tilldelades projekten på två år bidrag motsvarande 96,2 mnkr. Av dessa medel har 8 mnkr återkrävts av 77 huvudmän och 109 projekt. Vid uppföljningen av det bidrag som tilldelats ettåriga projekt inom Matematiksatsningen 2011 har 126 projekt från 105 huvudmän följts upp. Totalt tilldelades projekten på ett år bidrag motsvarande 33,5 mnkr. Av dessa medel har 3,6 mnkr återkrävts av 47 huvudmän och 55 projekt. De projekt som inom ramen för Matematiksatsningen 2011 tilldelades bidrag för ett tvåårigt utvecklingsarbete kommer att följas upp hösten 2013.

Matematiklyftet

Skolverket har i uppdrag (2011/4343/S) att svara för en didaktisk fortbildning av matematiklärare och för att ge dem professionellt stöd genom matematikhandledare. För fortbildningen ska en särskild webbplats utvecklas innehållande relevant stödmaterial. Skolverket ska också svara för utbildning av matematikhandledare och rektorer. Enligt uppdraget ska huvudmannen kunna söka bidrag för matematikhandledare och för lärare som deltar i fortbildningen. Regeringen reglerar dessa bidrag i SFS 2012:161 Förordning om statsbidrag för fortbildning av matematiklärare och för matematikhandledare.

Skolverket samverkar med Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM) vid fullgörandet av uppdraget.

Inom ramen för samverkan med NCM har en särskild programbeskrivning tagits fram där riktlinjer och förhållningssätt för Matematiklyftet beskrivs. I den preciseras ett antal mål för Matematiklyftet som gäller undervisnings- och fortbildningskulturen i matematik. I programbeskrivningen beskrivs också beslutet att inleda Matematiklyftet med en utprövningsomgång i mindre skala.

Skolverket har den 31 oktober 2012 lämnat en delredovisning till regeringen om hur arbetet med Matematiklyftet fortskrider.

Utprövningsomgång i mindre skala

I oktober startade den första omgången av Matematiklyftet med ett urval av grundskolor runtom i landet, den s.k. *utprövningsomgången*. Utprövningsomgången av fortbildningen pågår mellan 1 oktober 2012–31 mars 2013. Fortbildningen genomförs lokalt på skolorna och ett viktigt inslag är att lärarna kontinuerligt genomför aktiviteter inom den ordinarie undervisningen, i syfte att utveckla sin egen undervisning. Fortbildningens utgångspunkt är det kollegiala lärandet, dvs. att lärare lär tillsammans med sina kollegor.

Skolverket erbjöd ett mindre antal huvudmän²⁰ möjlighet att delta i Matematiklyftet varpå 26 kommunala och tre fristående huvudmän har ansökt om och beviljats statsbidrag med stöd av förordningen. Totalt deltar således 29 huvudmän med 33 grundskolor och 316 lärare. Baserat på antalet lärare har samtliga huvudmän haft möjlighet att under utprövningsomgången utse minst en matematikhandledare. Totalt har 31 matematikhandledare²¹ utsetts.

Tabell 26. Statsbidrag under utprövningsomgången

	Matematiklärare	Matematikhandledare
Antal schablonbelopp	315,5	32
Fastställt belopp (kr)	7 500	48 200
Totalt (kr)	2 366 250	1 542 400

Totalt avser Skolverket således att under utprövningsomgången betala ut 3,9 mnkr i statsbidrag till huvudmännen. Enligt förordningen ska statsbidrag betalas ut per kalenderår vilket medför att utbetalningen sker i två omgångar. Under 2012 har 2 mnkr utbetalats.

Under utprövningsomgången genomgår matematikhandledarna fem dagars utbildning, fördelat på tre tillfällen. Fokus i utbildningen är handledarskapet och hur handledaren ska kunna utgöra ett stöd till lärarnas kollegiala lärande. Utbildningarna är centralt sammanhållna med Skolverket som ansvarig och NCM som utförare. Rektorer, vars lärare deltar i utprövningsomgången, genomgår fyra dagars utbildning, fördelat på tre tillfällen. Fokus i utbildningen är det pedagogiska ledarskapet och betydelsen av ett tydligt stöd från rektor för att skolutvecklingsinsatser ska bli långsiktigt uthålliga. Utbildningarna är centralt sammanhållna med Skolverket som ansvarig och NCM som utförare. Totalt deltar 38 rektorer i utbildningen under utprövningsomgången.

²⁰ Urvalet skedde genom ett stratifierat slumpmässigt urval av 50 grundskolor

²¹ En handledare är anställd hos två olika huvudmän och genererar således dubbla statsbidrag

Skolverket har tagit fram en särskild webbplats för Matematiklyftet – den s.k. lärportalen för matematik. Webbadressen till lärportalen är <http://matematiklyftet.Skolverket.se>. På lärportalen finns didaktiskt stödmaterial för matematiklärare och särskilt stöd för matematikhandledare och rektorer. Det didaktiska stöd materialet tas fram av olika lärosäten. Stöd materialet är fritt tillgängligt för alla lärare att ta del av, även lärare som inte deltar i Matematiklyftet.

Till utprövningsomgången finns ett begränsat didaktiskt stödmaterial för lärare i grundskolan tillgängligt på lärportalen. NCM har varit ansvarig för att ta fram detta stödmaterial. Det handlar om stöd för lärare som undervisar i grundskolans årskurser 1–3, 4–6 samt 7–9 kring *taluppfattning och tals användning*, ett av de centrala innehållen i grundskolans kursplan i matematik. Vid framtagandet av stöd materialet till utprövningsomgången har NCM och Skolverket haft kontinuerlig dialog om innehållet. Materialet har kvalitetsgranskats av Skolverket och av forskare och lärarutbildare i matematikdidaktik vid fem lärosäten. I takt med att lärportalen byggs ut kommer det att finnas stödmaterial tillgängligt för fler kunskapsområden och fler skolformer.

En processutvärdering genomförs under utprövningsomgången. Målen i den fastställda programbeskrivningen kommer att ligga till grund för vad utvärderingen av fortbildningen särskilt ska riktas mot. Syftet med utvärderingen är också preciserade i ytterligare tio frågeställningar.

Huvudomgången

Från och med läsåret 2013/14 och ytterligare två läsår framåt kommer lärare som undervisar i matematik ha möjlighet att delta i Matematiklyftet, den s.k. *huvudomgången*. Vid årsskiftet 2012/13 går Skolverket ut med information till huvudmännen om satsningens utformning samt ett erbjudande om att ansöka om statsbidrag för att delta.

NT-uppdragen

Skolverket har haft regeringens uppdrag (U2009/914/G) att genomföra utvecklingsinsatser inom ämnesområdena naturvetenskap och teknik som en del av satsningarna inom MNT-området. I augusti 2012 fick Skolverket nytt uppdrag (U2012/4111/GV) som innebär att planera och genomföra systematiska utvecklingsinsatser inom ämnesområdena naturvetenskap och teknik. Insatserna ska öka elevernas måluppfyllelse samt öka deras intresse för vidare studier inom dessa ämnesområden. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 december 2016.

Tidiga åldrar

Kompetensutveckling

Skolverket genomförde under hösten 2011 tillsammans med 15 lärosäten en kurs om 7,5 högskolepoäng i naturvetenskap och teknik där 376 lärare F–3 deltog från 116 kommuner. Utvärderingen visade att kursdeltagarna var positiva till kursens innehåll och organisation och 88 procent av kursdeltagarna tog kurspoäng. Med detta som utgångspunkt kompetensutveckling för lärare i F–3 i form av en nybörjarkurs och en fortsättningskurs. Båda kurserna startade hösten 2012 och är på 7,5 högskolepoäng. Detta innebär att de som går fortsättningskursen kommer upp i 15 högskolepoäng, som är ett krav för behörig-

het i NO/teknik för åk 1–3. Skolverket samverkar med 21 lärosäten vid planering, genomförande och utvärdering av kurserna.

Webbplattform till stöd för lärare

De fyra nationella resurscentrumen (NRC) inom naturvetenskap och teknik har på uppdrag av Skolverket tagit fram en webbplattform för lärare i förskolan samt i grundskolans år F–6 <http://www.teknikochnatur.se/>. Plattformen är uppbyggd utifrån styrdokumentet för förskola respektive grundskola. Resurscentrumen har redovisat uppdraget och arbetar för närvarande med ett tilläggsuppdrag att bygga ut innehållet på plattformen samt att marknadsföra den.

Stöd till utvecklingsinsatser inom NT

Skolverket har erbjudit aktörer med huvudsaklig sysselsättning att verka för utveckling inom naturvetenskap och teknik att söka medel för insatser inom dessa ämnesområden. Skolverket fick 84 ansökningar från 54 olika aktörer som sammanlagt sökte medel för drygt 61 mnkr. Bidrag om 15,6 mnkr delades ut till sammanlagt 17 aktörer. Vidare delades 0,5 mnkr ut till Teknikcollege enligt särskild ordning.

Planering av systematiska utvecklingsinsatser inom NT

Under oktober månad 2012 genomfördes fyra samråd med sammanlagt 28 lärare i förskolan, grundskolan och gymnasiet för att diskutera lärares stöd och utveckling av undervisning inom ämnesområdena naturvetenskap och teknik. Deltagarantalet begränsades till maximalt tio lärare per tillfälle för att möjliggöra fördjupade diskussioner. Ytterligare ett samråd genomfördes på CETIS-konferensen (Centrum för teknik i skolan) den 25 september 2012, med 48 deltagare.

Den 10–12 december 2012 genomfördes en konferens om planerade utvecklingsinsatser på NT-området. Konferensen genomfördes på tre olika orter: Alvesta, Göteborg och Stockholm, för att så många huvudmän som möjligt skulle kunna delta i konferensen. Under dagen informerade Skolverket om sina uppdrag gällande matematik och NT. Gruppdiskussioner genomfördes och tre kommuner berättade om sitt systematiska kvalitetsarbete. Den 19 december anordnades en konferens för Science centers. Syftet med konferensen var att stödja verksamhetsutveckling och samarbete.

Uppdrag i anslutning till värdegrund m.m.

Under detta avsnitt redovisas Skolverkets insatser för att främja jämställdhet i skolväsendet, fortbildning i sex- och samlevnadsundervisning, insatser för att förebygga hedersrelaterat våld, insatser för att ur ett jämställdhetsperspektiv stimulera elevers språk-, läs- och skrivutveckling, stärkt kvalitet och jämställdhetsperspektiv i studie- och yrkesvägledningen samt arbete med skolans värdegrund och insatser mot diskriminering.

Insatser för att främja jämställdhet i skolväsendet och sprida kunskap baserad på bred vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet för att främja varje elevs lika möjligheter att uppnå målen

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/7067/S) att genomföra insatser i syfte att främja jämställdhet i skolväsendet enligt skollagen (201:800). Upp-

draget ska samordnas med uppdraget från den 30 juni 2011 om att genomföra insatser inom skolväsendet (U2011/4050/S). Uppdraget ska genomföras under perioden 2012–2014 och redovisas till Regeringskansliet senast den 1 mars 2015, förutom det sista deluppdraget som redovisades den 17 december 2012. Skolverket har även tilläggsuppdrag (U2011/7067/S) att genomföra insatser för att främja jämställdhet inom skolväsendet.

Uppdraget har inneburit att Skolverket har genomfört utbildningsinsatser för att främja jämställdhet i skolväsendet – varje elevs möjlighet att uppnå målen för utbildningen – och för att öka kunskapen om könsskillnader i skolprestationer och om elevers psykiska hälsa. Syftet har varit att pojkar och flickor ska kunna utvecklas på lika villkor och ges förutsättningar att nå de nationella kunskapskraven. Kunskap om jämställdhet har varit en viktig del av kursen *Värdegrund och likabehandling i teori och praktik* (7,5 högskolepoäng) där drygt 700 förskollärare, förskolechefer, lärare och rektorer deltagit.

I september avslutades insatsen *Genus och ämnesdidaktik* med ett erfarenhetsutbyte för de 174 deltagande lärarna och rektorerna. Syftet var att ta fram lärande exempel på metoder och arbetssätt som främjar jämställdhet och varje elevs lika möjligheter att uppnå målen för utbildningen, oavsett kön. 176 lärare och 44 rektorer från 32 kommuner runt om i Sverige har deltagit. 57 skolor har deltagit, vilket innebär att fler skolor från en och samma kommun har deltagit i insatsen. 15 processledare har lett 15 grupper med från fyra till tjugo lärare i varje processgrupp. Processgrupperna har varit sammansatta utifrån olika regioner. Lärare från alla årskurser deltog men flest lärare deltog från förskoleklassen till årskurs 3 (41 procent) och årskurs fyra till sex (34 procent). Närmare 20 procent av de deltagande lärarna var 7–9-lärare och nästan 30 procent kom från gymnasiet. Erfarenheter och lärdomar från detta har dokumenterats.

I september genomfördes även tre inledande konferenser för insatsen *Handledning för jämställdhet* och kunskap. En konferens hölls i Göteborg för förskolan, en i Malmö för de som arbetar mot F–6 och en i Stockholm riktad mot 7–9 och gymnasiet. I insatsen deltog totalt 459 fritidspedagoger, förskollärare, lärare, rektorer och förskolechefer. Tre fristående huvudmän och 23 kommuner finns representerade. Insatsen har varit uppbyggd utifrån en kombination av forskningscirkel och kollegialt lärande där, av huvudmännen, utsedda processledare får handledning av forskare för att i sin tur arbeta med grupper av fritidspedagoger, förskollärare och lärare. Insatsen samordnas med Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutvecklings (NCS) aktiviteter och genomförs samlat med Insatser för att ur ett jämställdhetsperspektiv stimulera elevers språk-, läs- och skrivutveckling (se nedan).

Arbete med värdegrund och mot diskriminering och kränkande behandling – förnyad satsning

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/567/S och U2011/2649/S) att genomföra en förnyad satsning för att stärka skolans värdegrund och arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, så som mobbning, i skolan, förskolan och fritidshemmen. Uppdraget omfattar 10 miljoner kronor per år under 2011–2014.

I samarbete med 14 lärosäten har kursen *Värdegrund och likabehandling i teori och praktik*, 7,5 högskolepoäng, genomförts i en första omgång. Syftet är att utveckla deltagande förskolors och skolors arbete för likabehandling och mot

diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Under 2012 har 200 förskolor, grundskolor och gymnasieskolor med sammanlagt 750 kursdeltagare antagits.

Fyra nationella konferenser, *Arbetet mot diskriminering och kränkningar – högsta ledningens ansvar*, riktade till i första hand skolhuvudmän men även rektorer och förskolechefer, genomfördes i november. Konferenserna genomfördes i samarbete med Skolinspektionen, BEO, Diskrimineringsombudsmannen och SKL i Stockholm, Göteborg, Malmö och Luleå. Sammanlagt deltog 417 personer varav ungefär hälften representerade huvudmannanivån. Konferensdeltagarna ansåg överlag att konferenserna var givande angående information om lagstiftningen och det stöd de kan få samt att de fått underlag för att utveckla sitt arbete. Enligt utvärderingsenkäterna instämde 68 procent helt och 32 procent delvis i att de skulle ha nytta av det som behandlades under konferenserna.

För att lyfta betydelsen av värdegrundsarbete och för att motverka diskriminering och trakasserier i arbetet med nyanlända, har fyra seminarier genomförts i Norrbotten i samarbete med Umeås regionala utvecklingscentrum. Utvecklingsledare, rektorer, skolchefer, politiker och lärare deltog. I Sundsvall var antalet deltagare 159, i Luleå 70, i Umeå 100 och i Gällivare deltog 50 personer.

Fortbildning i sex- och samlevnadsundervisning

Högskolekursen Sex- och samlevnadsundervisning – skolpraktik och forskningsperspektiv (7,5 högskolepoäng) har genomförts vid åtta tillfällen via sex lärosäten (varav två distansutbildningar) med totalt 188 deltagare.

Skolverket har under våren 2012 även genomfört en konferens i Umeå med 76 deltagare: lärare, skolledare och elevhälsan inom gymnasieskolan samt utvecklingsledare och skolchefer på huvudmannanivå. Konferensen behandlade hur sexualitet och samlevnad kan integreras i olika ämnen i gymnasieskolan.

Vidare har Skolverket arbetat med tre stödmaterial varav Hur kan sexualitet, relationer och jämställdhet integreras i de gymnasiegemensamma ämnena har slutbearbetats under året.

Insatser för att förhindra och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck

Rektorsutbildningarna vid Karlstad och Umeå universitet har genomfört utbildningar för 65 rektorer i hedersproblematik i Göteborg, Umeå och Malmö.

Fortbildning har även genomförts till en bredare målgrupp: personal inom förskola, grundskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Anordnare var rektorsutbildningarna vid Karlstad, Umeå och Stockholms universitet samt Malmö Högskola. Kursen ägde rum i Malmö, Göteborg, Umeå och Stockholm. Antalet deltagare var 150 personer. Skolverket har även deltagit med föreläsningar i olika sammanhang för att sprida Skolverkets stödmaterial *Till rektor. Om hedersrelaterat våld och förtryck*.

Insatser för att ur ett jämställdhetsperspektiv stimulera elevers språk-, läs- och skrivutveckling

Under 2012 har ett erfarenhetsutbyte genomförts för de lärare i svenska och svenska som andraspråk som deltog i den insats som påbörjades 2011. Det utvecklingsarbete som gjorts presenterades och de handlingsplaner som man på varje skola tagit fram delades ut till samtliga. Sammantaget deltog 43 skolor

och 27 kommuner i insatsen med totalt 255 deltagare. Antalet deltagare vid erfarenhetsutbytet var 197. Ytterligare erfarenhetsutbyten genomfördes därefter lokalt och regionalt av deltagarna själva i samarbete med några av Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutvecklings (NCS) regionala nätverk, t.ex. en Språkdag i Göteborg för lärare i hela regionen samt konferensen *Språkutveckling, läsförståelse och jämställdhet* vid Karlstads universitet där man bjöd in lärare och rektorer i regionen.

En samlad insats utifrån detta uppdrag och det första deluppdraget har initierats. (Se ovan Insatser för att främja jämställdhet i skolväsendet och sprida kunskap baserad på bred vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet för att främja varje elevs lika möjligheter att uppnå målen.) Syftet med denna insats har bl. a. varit att dels sprida kunskap om vetenskapligt grundade metoder som förbättrar förutsättningarna för alla elever oavsett kön och bakgrund att nå skolans mål, dels att öka kunskapen om könsskillnader i språk-, läs- och skrivutveckling. Drygt sextio lärare i svenska och svenska som andraspråk samt 203 förskollärare har deltagit.

Jämställdhet, språk och kommunikation var även temat på NCS årliga konferens där 236 språk-, läs- och skrivutvecklare, rektorer, forskare m.fl. deltog.

Insatser för stärkt kvalitet och jämställdhetsperspektiv i studie- och yrkesvägledning Malmö högskola, Stockholms universitet och Umeå universitet har på uppdrag av Skolverket utarbetat en ramkursplan för yrkesverksamma studie- och yrkesvägledare. Syftet med kursen är att erbjuda kompetensutveckling i jämställdhetsfrågor. Utbildningen är utformad för att kunna genomföras till stora delar på distans och som uppdragsutbildning under kommande år.

Genomföra en kartläggning och analys av åtgärder som gjorts i syfte att öka andelen män i förskolan

Skolverket har haft i uppdrag att kartlägga och analysera insatser som gjorts för att öka andelen män som arbetar i förskolan. Skolverket har därför gett forskare i uppdrag att genomföra en kartläggning och analys av åtgärder som gjorts i syfte att öka andelen män som arbetar i förskolan från 1970 och till idag.²² Skolverket har även haft i uppdrag att föreslå åtgärder för att öka andelen män som arbetar i förskolan. Myndigheten ser behov av ett långsiktigt, nationellt samlat arbete med insatser på flera samhällsnivåer samtidigt. Regeringen föreslås därför ta fram en nationell strategi för att öka andelen män som arbetar i förskolan. Uppdraget redovisades den 17 december 2012 för regeringen. Skolverket preciserar i redovisningen några tänkbara områden som kan tas upp i en sådan strategi.

Stöd till grundskolor i utanförskapsområden

Regeringsbeslut den 8 december 2011 (U2011/6863/S) med uppdrag att förbereda en insats för att stödja ett urval av grundskolor i utanförskapsområden. Uppdraget ska delredovisas i årsredovisningen för 2013 och 2014 samt slutligt i en särskild redovisning till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 17 april 2015.” (Regleringsbrev 2012)

²² Granbom, Inger & Wernersson, Inga (2012). Män i förskolan – kartläggning och analys av insatser. Bilaga till Skolverkets redovisning av regeringsuppdrag Dnr U2011/7067/S, U2011/263/S (delvis).

Under tre år kommer Skolverket att stödja tio utvalda skolor med låga kunskapsresultat. Lärarna på skolorna kommer att få stöd av handledare för att utveckla sin undervisning, men i insatserna ingår även studiehandledning på elevernas modersmål, stöd för kontakter med vårdnadshavare och läxläsning. Skolverket benämner projektet Handledning för lärande.

De skolor som valts ut ligger i stadsdelar som ingår i regeringens arbete med urban utveckling, har låga kunskapsresultat och en negativ kunskapsutveckling över tid. Skolverket valde ut skolorna i samarbete med huvudmännen. Samma skolor deltar under hela den period som satsningen pågår. De utvalda skolorna finns i kommunerna Borås, Göteborg, Kristianstad, Malmö, Stockholm, Södertälje, Trollhättan och Växjö.

Satsningen ska inriktas mot årskurs 6–9 i grundskolan. Tyngdpunkten i Skolverkets stöd ska ligga på handledning av lärarna där syftet är att utveckla undervisningens kvalitet. Handledningen ska genomföras av särskilt kvalificerade personer som Skolverket anlitar. Samtliga insatser ska genomföras på alla de deltagande skolorna under den tid projektet pågår. I regeringsuppdraget står att insatsernas tyngdpunkt ska vara handledning till lärare.Handledningsinsatserna består av både grupphandledning och individuell handledning. Alla lärare i årskurs 6–9 på de tio skolorna deltar i grupphandledning under hösten 2012.

Grupphandledningen syftar till att stärka det kollegiala lärandet eftersom det finns god evidens för att den typen av kollegialt lärande har goda effekter på elevresultaten. De experter som har uppdrag i projektet är handledare och deras uppgift är att tillsammans med lärarna i de utvalda skolorna utveckla undervisningen. Den individuella handledningen är ett erbjudande till alla de utvalda skolorna. Några skolor har valt att arbeta tillsammans med en individuell handledare direkt från start medan andra kommer att ta del av den insatsen senare under projektets gång.

Insatsernas effekter på elevernas kunskapsresultat ska utvärderas. De metoder och arbetssätt som visar sig vara verkningsfulla och ha en positiv effekt för elevernas resultat ska spridas till andra skolor.

Användningen av informations- och kommunikationsteknik

Skolverket har regeringens uppdrag (U2008/8180/S) att främja användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT). Uppdraget ersätter tidigare uppdrag om att främja utveckling och användning av informationsteknik i förskola, skola och vuxenutbildning (U2005/8456/S).

Elevers digitala kompetens och kraven på it-användning i olika ämnen har förstärkts i kurs- och ämnesplaner. En viktig målsättning för insatserna inom de olika projekten har därför varit att de ska bidra till implementeringen av de nya styrdokumenterna. Pedagoger och skolledare från hela landet har erbjudits kompetensutveckling via PIM (Praktisk IT- och Mediekompetens) och Multimedia-byrån. Skolverket har utbildat mellan tre till femton personer per kommun/stadsdel och erbjudit ett omfattande kursmaterial samt en enkel plattform för examination. Erbjudandet till Sveriges alla kommuner har tagits emot mycket positivt. Ansvarsfördelningen mellan stat och kommun när det gäller att examinera pedagogerna har fungerat mycket bra. Kommunen ansvarar för organisation och genomförande och står helt för sina egna kostnader.

Totalt är idag 222 kommuner och 32 stadsdelar anslutna till PIM. Under 2012 har Skolverket genomfört 22 utbildningsdagar för PIM-examinatorer i 24 nya kommuner. I den nya examinationsmiljön som öppnades hösten 2011 där det skulle bli enklare för mindre kommuner och friskolor att starta PIM har personal vid 23 fristående skolor utbildats. Innehållet i Multimediabyrån har under 2012 utökats med nytt material i form av inspirerande kortkurser. Under året har Skolverket genomfört tolv informationstillfällen i form av föreläsningar och möten med kommuners ledningsgrupper. Idag är över 155 000 pedagoger och skolledare registrerade i PIM. Det innebär mycket trafik på de webbplatser som används inom PIM. Under året skickades ca 130 000 sidor per dag från PIM och Multimediabyrån. Det blir totalt 48 miljoner sidor under 2012.

Fem kommuner har i en pilotstudie arbetat med PIMlab som är en fortsättning på PIM. Det är en fortbildning där en mindre grupp lärare tillsammans genomför ett utvecklingsarbete i undervisningen med inriktning på Lgr 11 och det entreprenöriella lärandet. Föreberedande arbete har skett med tre kommuner som startar sina PIMlab-piloter under våren 2013. Tre konferenser och tolv kommunbesök har genomförts med dessa PIMlab-kommuner.

Webbplatsen *Kolla källan* har gett stöd för pedagogers kompetensutveckling inom informationssökning, källkritik, upphovsrätt och säker internetanvändning. Det är områden som numera betonas inom många ämnen i skolans styrdokument. Webbplatsen kompletteras av en blogg och en wiki.²³ *Kolla källan* har under året tagit fram 32 artiklar till stöd för kursplaneimplementering samt bevakat och dokumenterat relevanta konferenser. Tio föreläsningar om källkritik och säker internetanvändning har genomförts för lärare, rektorer och förskolechefer. *Kolla källan* ingår i olika referensgrupper och träffar regelbundet Myndighetsnätverket för barn och unga.

Genom den samlande portalen *It i skolan* har Skolverket erbjudit stöd till pedagoger som vill utveckla användningen av it i sin undervisning. Webbplatsen har samlat och presenterat aktuell forskning samt rapporter rörande uppföljning av it-användning i Sverige och i andra länder. Omvärldsbevakningen via *Omvärldsbloggen* och medverkan i sociala medier har varit särskilt uppskattad. Digitala läresurser har gjorts tillgängliga för den pedagogiska verksamheten bland annat genom söktjänsten Spindeln.

---

²³ En wiki är en webbplats där sidorna enkelt och snabbt kan redigeras av besökarna själva via ett webbgöransnitt.

Tabell 27. Statistik över It i skolan

Tjänst	Användning 2012	Användning 2011
PIM+Multimediabyrån	48 miljoner sidvisningar, 222 kommuner och 32 stadsdelar, 155 000 pedagoger och skolledare anslutna till PIM	55 miljoner sidvisningar, 198 kommuner och 130 000 pedagoger och skolledare anslutna till PIM
It i skolan	130 000 sidvisningar, ca 10 000 prenumeranter på nyhetsbrev, 400 000 sidvisningar på blogg, 3 832 följare på Twitter	86 739 sidvisningar, ca 10 000 prenumeranter på nyhetsbrev
Kolla källan	280 000 sidvisningar, 4 900 prenumeranter på nyhetsbrev, 172 595 sidvisningar blogg, 1000 medlemmar på Facebook, 2 650 följare på Twitter	320 000 sidvisningar, ca 4 535 prenumeranter på nyhetsbrev, 147 884 sidvisningar blogg, 800 medlemmar Facebook, 1500 följare Twitter

Under året har frågan om hur it kan ge stöd till elever med särskilda behov fokuserats bland annat genom att Skolverkets it-uppföljning kompletterats med frågor om tillgång till digitala verktyg för elever i behov av särskilt stöd. Samverkan har skett både internt och externt med i första hand Specialpedagogiska skolmyndigheten. I arbetet med att öka tillgängligheten till digitala resurser har Skolverket deltagit i projektet *Digitala lärresurser och lärplattformar* på Svenska Standardiseringsinstitutet.

Skolverket medverkade även som partner i konferensen *Framtidens lärande* i Nacka 14–16 maj 2012. Konferensen som samordnas av stiftelsen Datorn i utbildningen samlade drygt 1600 deltagande skolledare, it-samordnare, skolutvecklare, skol-/ förvaltningschefer, fackliga representanter och lärare.

ANDT

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/375/S; U2010/5830/S) kring frågor som rör alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) med ett brett fokus på skolframgång, hälsofrämjande skolutveckling samt ANDT-undervisning.

Under 2012 har tre rapporter avslutats: *Analys av material inom området ANDT*, *Litteraturgenomgång kring ANDT-undervisningen* samt *Intervjuer med rektorer för att få kunskap om ANDT-undervisningen*.

Inom ramen för ANDT-uppdraget är det viktigt att lyfta upp skolframgång och hälsa. Skolverket genomförde därför konferensen *Inget slår en skicklig lärare*. Konferensen genomfördes i Göteborg och 198 personer deltog. Målgrupp var skolpersonal inom grund- och gymnasieskola. Ett antal forskningsperspektiv presenterades om motivationens betydelse, relationen mellan lärare och elev, rektors styrning och ledning mot kunskapsmål och sociala mål, didaktik inom svenska för att särskilt nå pojkar, föräldrasamarbete samt hälsofrämjande skolutveckling.

Under rubriken *Skolframgång och hälsa* har Skolverket, i samarbete med Regionförbundet Uppsala län, genomfört en konferens i Uppsala om skolutveckling och framgångsfaktorer, elevhälsans organisation och inriktning samt hur ANDT kan integreras i olika ämnen. Tillsammans med Statens folkhälsoinstitut anordnade Skolverket konferensen *Tobaksfri skoltid* i Stockholm. Konferensen riktade sig till skolpersonal och olika forskningsperspektiv presenterades. Skolverket har även medverkat i seminarium vid den årliga konferensen *Drogfokus*.

Språk-, läs- och skrivutveckling

I detta avsnitt redovisas insatser inom Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling, utvecklingsarbete med Europeisk språkportfolio, information om nationella minoriteter samt insatser inom projektet skolbibliotek.

Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling

Skolverket ska enligt regleringsbrevet 2011 bedriva ett nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling. Genom centrumet ska Skolverket stimulera skolhuvudmän och skolor att arbeta aktivt med språk-, läs- och skrivutveckling. Verket ska samverka med Specialpedagogiska skolmyndigheten och andra relevanta myndigheter och organisationer inom området. Skolverket ska löpande redovisa uppdraget i sin årsredovisning.

Under 2012 har Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS) fortsatt att stödja utvecklingen av de regionala nätverken för språk, läs- och skrivutvecklare som initierades 2010. Syftet är att stödja, stimulera och underlätta samarbete mellan skolor och kommuner, genom deltagarna stödja huvudmännens ansvarstagande och att främja forskningsanknytning genom samarbete med regionala utvecklingscentrum och lärosäten. De nätverksansvariga utgör även referensgrupp för NCS arbete. Bidrag på 0,3 mnkr har fördelats till sex nätverksansvariga.

I december fanns nätverk i tio regioner: Göteborg, Hälsingland/Västernorrland, Jämtland, Norrbotten, Småland, Stockholm, Södermanland, Värmland, Västerbotten/Örnsköldsvik och Västra Götaland. Språk-, läs- och skrivutvecklare i ca 125 kommuner deltar samt enstaka fristående skolor.

Under året har NCS aktiviteter samordnats med övriga insatser som genomförts för att främja alla elevers språk, läs- och skrivutveckling inom ramen för det uppdrag att främja jämställdhet som Skolverket fick i juni 2011 (U2011/4050/S). Insatserna har kopplats ihop med nätverken och de kommunala språk-, läs- och skrivutvecklarna. Detta för att i ökad utsträckning skapa förutsättningar för att det arbete som görs inom ramen för insatsen kopplas till förskolans, skolans och kommunens utvecklingsarbete. Det är också viktigt att göra jämställdhetsperspektivet till en självklar del av språk-, läs- och skrivutvecklingsarbetet. Genom de regionala nätverken har arbetet fått ytterligare spridning t.ex. genom en Språkdag i Göteborg för lärare i hela regionen samt konferensen *Språkutveckling, läsförståelse och jämställdhet* vid Karlstads universitet där man bjöd in lärare och rektorer i regionen. Konferenserna arrangerades av det regionala nätverket och det regionala utvecklingscentret tillsammans med NCS.

I november genomfördes en nationell konferens i Stockholm på temat *Jämställdhet, språk och kommunikation* där 236 språk-, läs- och skrivutvecklare, rektorer, forskare m.fl. deltog. NCS har även gett ut fyra nyhetsbrev under året till nästan 6 000 prenumeranter.

Under 2012 har Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS) samverkat med Specialpedagogiska skolmyndigheten i frågor som rör dyslexi och läs- och skrivsvårigheter. Nyheter och/eller aktuell information har under året lyfts i NCS nyhetsbrev med länk till Specialpedagogiska skolmyndighetens webbplats.

Europeisk språkportfolio för lägre åldrar – ELP

Genom att kontinuerligt, under hela grundskoletiden, dokumentera sin språkinläring och språkutveckling i olika språk blir eleverna medvetna om hur den egna språkinläringen går till. De blir även medvetna om vilka kompetenser de har och vad de behöver utveckla. I utvecklingsarbetet av *Europeisk språkportfolio* för den svenska grundskolan var det därför viktigt att ha ett helhetsperspektiv och att lärare skulle bli medvetna om bakgrunden till de två portfolios som eleverna arbetar med. Lärarhandledningen är ett viktigt redskap i användningen och implementeringen av den europeiska språkportfolion i Sverige och används allt mer i skolorna.

Skolverkets webb används för att sprida kunskap om de två språkportfolios och de kan i sin helhet utan kostnad laddas ner från webben.²⁴ Arbetet med att uppdatera Europeisk språkportfolio 16+ för gymnasieskolan har inletts.

Nationella minoriteter och språk mm

Skolverket har regeringens uppdrag (IJ 2010/368/DISK) att under en treårsperiod följa upp, analysera och redovisa myndighetens verksamhet utifrån minoritetspolitikens mål. Uppdraget redovisades till Länsstyrelsen i Stockholms län respektive Sametinget den 15 oktober 2012.

Enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget har Skolverket svarat på frågor för att belysa myndighetens verksamhet med och för nationella minoriteter och minoritetsspråk under perioden oktober 2010–oktober 2011.²⁵

Vid Skolverkets externa information om nationella minoriteter i förskola och skola har återkommande kontakter skett med lärare, skolledare och läromedelsproducenter inom de nationella minoriteterna. Information på webbplatsen har förstärkts²⁶. Skolverket har under året dessutom deltagit i och/eller samorganiserat konferenstillfällen för ca 100 lärare i samiska, romani och finska. Vid dessa konferenstillfällen förs kontinuerligt diskussion om samverkan kring utbildningsfrågor.

Skolverket ska enligt regleringsbrev redovisa det samrådsförfarande som ägt rum under året mellan myndigheten och representanter för de nationella minoriteterna i utbildningsfrågor som direkt berör dessa grupper.

Skolverket har fortsatt samverkan med Högskoleverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Statens Skolinspektion för att samordna samråd med företrädare för de nationella minoriteternas riksorganisationer. Samråd har genomförts under hösten 2012. De företrädare för de nationella minoriteterna som deltog har uppskattat samrådet och en fortsättning av samrådsmodellen planeras under 2013.

Barns flerspråkiga utveckling

Regeringsbeslut den 10 maj 2012 (U2012/2891/S) med uppdrag att stödja barns flerspråkiga utveckling. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 februari 2013. (Regleringsbrev 2012) Ändrat till den 15 maj 2013. (Regleringsbrev 2013)

²⁴ <http://www.Skolverket.se/sb/d/2164/a/12213>

²⁵ Redovisning av regeringens uppdrag att följa upp, analysera och redovisa insatser utifrån minoritetspolitikens mål

²⁶ <http://www.Skolverket.se/skolutveckling/amnesutveckling/sprak/minoritetssprak>

Skolverket har under 2012 arbetat med information till förskolorna om det existerande utbudet av lämpligt material för arbete med barns flerspråkiga utveckling. Detta kommer att publiceras under 2013.

Nordiska språk

Skolverket ska enligt regleringsbrev 2012 tillhandahålla den webbaserade resursbanken om nordiska språk för lärare och elever i grund- och gymnasieskolan som skapades i samband med språkkampanjen 2010.

Skolverket håller en informationsplats på nätet för att stödja undervisning i och kunskaper om de nordiska grannspråken (www.Skolverket.se/nordiska_sprak). Webbplatsen innehåller en rad resurser som kan användas i grannspråksundervisningen, artiklar och reportage, information om utbytesprogram samt referenser till styrdokument. I samarbete med Föreningen Norden genomfördes en workshop i Umeå med ett femtiotal deltagare.

Skolbibliotek

Den egeninitierade verksamheten Skolbibliotek har lyft positiva exempel och därmed bidragit till att relevanta målgrupper som skollärare och skolhuvudmän kan hitta inspiration till sitt arbete att ge elever tillgång till skolbibliotek. Skolverket har publicerat 14 artiklar och genomfört sex föreläsningar om skolbibliotek för skolbibliotekarier och rektorer. Till verksamheten hör två wikis²⁷, en boktipswiki och en kommunwiki, samt en diskussionslista för drygt 900 medlemmar. Skolverket är representerat i Nationella skolbiblioteksgruppen och har ett landsomfattande nätverk av kontakter. Under 2012 hade webbplatsen 33 995 sidvisningar, 887 prenumererade på skolbiblistan och 12 626 besök på boktipswikin.

Entreprenörskap i skolan

Statsbidrag för entreprenörskap

Skolverket har enligt sitt regleringsbrev i uppdrag att stimulera arbetet med entreprenörskap i skolan.

Under året har uppdragsutbildningen *Entreprenöriellt lärande* genomförts av åtta lärosäten på sammanlagt tio orter. Intresset för kursen har varit mycket stort och sammanlagt genomfördes tio kurser med totalt 339 deltagare. Detta kan jämföras med 14 kurser med 392 deltagare 2011. Utbildningen följde en gemensam kursplan framtagen av lärosätena i samråd med Skolverket. Kurserna utvärderas och resultatet ska slutredovisas till Skolverket under mars 2013.

Skolverket har fördelat totalt 11 mnkr i statsbidrag utifrån *förordningen* (2011:192) *om statsbidrag för entreprenörskap i skolan*. Myndigheten lämnade till regeringen den 1 juni en sammanfattande redogörelse för vad statsbidraget har använts till. Intresset för att ansöka om utvecklingsmedel respektive verksamhetsbidrag för entreprenörskap i skolan har varit stort. Utgångspunkten för årets utvecklingsmedel var att ge stöd till huvudmän för att implementera de nya styrdokumenten där entreprenörskap betonas och ska gå som en röd tråd genom hela utbildningssystemet. Vid bedömningen har Skolverket tagit hänsyn

²⁷ En wiki är en webbplats där sidorna enkelt och snabbt kan redigeras av besökarna själva via ett webbgränssnitt. För att kunna logga in och redigera krävs att man är medlem i wikin.

till bland annat kopplingen till styrdokument, skolornas behov av kompetensutveckling, insatser som främjar skolornas samverkan med arbetslivet, långsiktighet och nationell spridning. Målgruppen för utvecklingsinsatsen har varit skolledare och all personal i alla skolformer. 170 skolhuvudmän ansökte om totalt 77 mnkr och Skolverket fördelade 7,7 mnkr till 61 skolhuvudmän. År 2011 ansökte 100 skolhuvudmän om totalt 61 mnkr och Skolverket fördelade 7,1 mnkr till 74 skolhuvudmän.

Skolverket mottog tio ansökningar om bidrag till organisationer som arbetar med entreprenörskap i skolan. Fem organisationer beviljades statsbidrag på sammanlagt 3,3 mnkr. Besluten bygger på en prövning utifrån villkor enligt förordningen. Motsvarande siffror för 2011 var 23 ansökningar, där fem organisationer beviljades sammanlagt 3,3 mnkr.

Skolverket har även, liksom under 2011, utbetalat 7 mnkr till Ung Företagsamhet enligt regleringsbrev.

Entreprenörskap inom vård- och omsorgsutbildningar

Regeringen har givit uppdrag²⁸ till Tillväxtverket och Skolverket att i samverkan genomföra informations- och kunskapshöjande insatser som främjar entreprenörskap inom vård- och omsorgsutbildningar i gymnasieskolan, den kommunala vuxenutbildningen och högskolan. Uppdraget ska slutrapporteras senast den 31 januari 2013.

Skolverket har genom information och kompetensutveckling gett studerande och lärare i vård- och omsorgsutbildningar kunskaper om vilka möjligheter det finns att bedriva verksamheter inom vård- och omsorgssektorn i egen regi; hur man går till väga för att utveckla en verksamhet och vilka möjliga karriärvägar det finns inom branschen. Lärare i utbildningarna har också fått ökad kunskap om betydelsen av att främja färdigheter och förmågor som är grundläggande för entreprenörskap.

Skolverkets insatser i projektet har under året varit att skapa en webbplats med stöd för skolornas arbete, att rikta inbjudan till SM i Ung Företagsamhet, att utforma reportage med lärande exempel från skolor och företag, att ge ut en publikation med konkret stöd i arbetet med förhållningssätt och metoder samt att genomföra 17 workshops spridda över landet med kompetensutveckling för personal i vård- och omsorgsutbildningar. I några av dessa workshops har även elever deltagit.

Utmärkelser

Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola

Skolverket har regeringens uppdrag (U2010/3614/S) att träffa avtal med en extern organisation eller ett institut om att under fem år (2011–2015) svara för det fortsatta arbetet med kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola.

Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ) har sedan 2006 Skolverkets uppdrag att utveckla och svara för processen kring ansökan om Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola i syfte att identifiera och lyfta fram goda förebilder för systematiskt kvalitetsarbete bland skolor och förskolor.

---

²⁸ Regeringsbeslut den 17 juni 2010 (S2007/11029/HS, delvis) och den 8 juli 2010 (N2010/4562/ENT)

Tabell 28. Kvalitetsutmärkelsen Bättre skola år 2008–2012

	2012	2011	2010	2009	2008
Antal ansökande skolor	9	11	11	16	13
Antal nominerade till domarkommittén	3	5	4	5	7
Antal skolor tilldelade Kvalitetsutmärkelsen	1	1	1	1	2
Antal skolor tilldelade Erkännande	1	1	1	2	2
Antal examinatorer i utvärderingsuppdrag	35	44	41	68	44
Antal Examinatorer antagna till utbildning	65	69	74	68	47
Nöjd Examinator Index (1–5) ²⁹		4,4	4,8	4,6	4,8
Nöjd Skol Index (1–5) ³⁰		4,6	4,3	4,3	4,2

SIQ har under året upplevt att intresset för frågorna om systematiskt kvalitetsarbete i skolan har ökat. Detta har bland annat märkts i kontakterna med SIQ, intresset kring utmärkelsemottagaren, SIQs Öppna Hus och den skolkonferens som SIQ arrangerar som avslutning på utmärkelseprocessen. När det gäller deltagande i utmärkelseprocessen upplever flera skolor att de inte har tid, utan fokus ligger framförallt på implementering av nya läroplanen. Den stora omsättningen på rektorer är också ett hinder för svenska skolors långsiktiga utveckling.

SIQ genomför varje år en uppföljning av både de skolor som har deltagit i processen och de personer som tas ut för att göra utvärderingen. Mätningarna visar överlag väldigt positiva värden av såväl deltagande skolor som deltagande examinatorer. De sista mätningarna av 2012 års process görs efter det att återföringsmöten genomförts med deltagande skolor i januari 2013.

För att öka antalet deltagande skolor som söker utmärkelsen arbetar SIQ med två större parallella spår. Det ena är att utöver utmärkelsen skapa ett enklare kvalitetspris för lyckade kvalitetsprojekt. Det andra spåret är en förenklad modell som kan användas av fler skolor som inte är på nivån att delta i utmärkelseprocessen.

SIQ har under de senaste två åren låtit en forskare studera resultaten av de organisationer som utvärderats av SIQ. Studien bekräftar en bild där skolan uppvisar en signifikant lägre kvalitetsmognad än andra organisationer från hälso- och sjukvården, industrin och övrig tjänstesektor. Även behovet av en mer mogen processorientering lyfts i studien där SIQ sedan tidigare har konstaterat stora skillnader mellan skola övriga branscher.³¹

Utmärkelsen Skola för hållbar utveckling

Enligt Förordning (SKOLFS 2008:73) om ändring i förordningen (SKOLFS 2004:20) om utmärkelsen Skola för hållbar utveckling får Skolverket tilldela förskolor och skolor inom det offentliga skolväsendet samt fristående skolor och riksinternatskolor utmärkelsen Skola för hållbar utveckling.

²⁹ Uppgifterna för 2012 kommer senare under året

³⁰ Uppgifterna för 2012 kommer senare under året

³¹ Eriksson, H. (2012). "Who Needs to Learn What from Whom? Understanding Quality Management by differentiating organizations and practices". Forskningsartikel, Chalmers tekniska högskola, Göteborg

Arbetet med utmärkelsen Skola för hållbar utveckling överfördes från Myndigheten för Skolutveckling år 2008 och involverades i Skolverkets pågående projekt med att omvärldsbevaka utvecklingen inom området *Lärande för hållbar utveckling*. Detta projekt startade år 2005. Antalet verksamheter är runt 400 med en ungefärlig fördelning om 200 förskolor och 200 skolor.

Allt fler kommunala utbildningsförvaltningar formulerar tydliga mål avseende strukturerat arbete med hållbarhetsfrågor inom ramen för kommunernas övergripande arbete inom området. Detta ses också som en del i det pågående kvalitetsarbetet. Skolverket samverkar med såväl kommuner som frivilligorganisationer (NGO:s) verksamma inom området.

Skolverket har också varit aktivt i Utbildningsdepartementets arbete med lärande för hållbar utveckling inom ramen för UNESCO och deltagit i referensgrupper inom området.

Systematiskt kvalitetsarbete och BRUK

Skolverket tillhandahåller idag olika stödmaterial för det systematiska kvalitetsarbetet i form av publikationer och verktyg på webben. Reformeringen av styrdokumenten har medfört ett behov av översyn och revidering av aktuellt material.

Verksamheten, som är egeninitierad, påbörjades under 2011. Utifrån en behovsinventering har Skolverket tagit fram *Allmänna råd med kommentarer om Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*. De allmänna råden omfattar alla skolformer samt fritidshem. Den primära målgruppen är huvudmän, förskolechefer och rektorer. Syftet med de allmänna råden är att underlätta för och ge vägledning till huvudmän, skolor, förskolor och fritidshem att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som leder till bättre kvalitet och måluppfyllelse.

Självvärderingsverktyget BRUK är ett av stödmaterialen på webben inom systematiskt kvalitetsarbete. Syftet med BRUK är att det ska underlätta för huvudmän, förskolor, skolor och vuxenutbildning att analysera sina verksamheter och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet för att öka kvaliteten och måluppfyllelsen.

Ny skollag och reformering av styrdokument har medfört ett behov av översyn och revidering av det material som nu ligger på Skolverkets webb. Syftet med att revidera BRUK är, förutom att uppdatera materialet utifrån de aktuella nationella styrdokumenten, att minska materialet och göra strukturen mer användarvänlig. Ett annat sätt att göra BRUK lättillgängligt och användarvänligt är att digitalisera det, vilket nu görs på prov inom SIRIS. Arbetet beräknas fortgå under 2013.

Spetsutbildningar i grundskolan

Syftet med spetsutbildning är att ge elever möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling och ge särskild fördjupning och breddning inom det eller de ämnen som utbildningen är inriktad mot. Skolverket får bevilja högst 10 spetsutbildningar per år under 2011–2013. Varje skola får anta högst 30 elever till årskurs 7 under fem år. Antalet elever får vara högst 30 per årskurs.

År 2011 beviljades åtta grundskolor och 2012 tio skolor tillstånd att delta. Totalt fick Skolverket 2012 in 21 ansökningar från kommuner och enskilda huvudmän. 13 ansökningar gällde spetsutbildning inriktad mot matematik

och/eller naturorienterande ämnen. Fem ansökningar gällde inriktning mot engelska eller språkval, två ansökningar gällde samhällsorienterande ämnen. En ansökan gällde matematik och språkval. Av de som beviljades gällde fyra matematik, två gällde matematik kombinerat med biologi, fysik och kemi, en samhällskunskap och tre engelska. Tre var fristående skolor och sju kommunala.

Skolverket ska utvärdera försöksverksamheten med spetsutbildningar och lämna en redovisning till regeringen årligen 2013–2020. Våren 2013 kommer arbetet med utvärderingar påbörjas.

Riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningar

Skolverket ska enligt regeringsuppdrag givet i förordning (2008:793) genomföra en försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningar. Försöksverksamheten bedrivs på 18 skolor med sammanlagt 20 utbildningar.

Skolverket har under året lämnat den tredje redovisningen till regeringen avseende omfattning och utvärdering. Utvärderingen genomfördes av Förvaltningshögskolan vid Göteborgs universitet på uppdrag av Skolverket. I samband med utvärderingen samt när det gäller frågor som rör högskolekurser har Skolverket under året samrått och samarbetat med Högskoleverket. Skolverket har också under året haft kontakt med flera av de berörda utbildningsanordnarna samt deltagit i möten med spetsutbildarnas intresseförening. Under hösten har Skolverket påbörjat förebereelser inför kommande utvärdering. Myndigheten har även internt arbetat med samverkansfrågor när det gäller grundskolans försöksverksamhet med spetsutbildningar samt de estetiska spetsutbildningarna inom gymnasieskolan.

Hantering av statliga stöd och bidrag

Hantering av statliga stöd och bidrag

Skolverket har enligt instruktionen ansvar för att administrera statliga stöd och bidrag enligt särskilda bestämmelser eller särskilda beslut. Myndigheten ska också följa upp de verksamheter som har fått statliga stöd och bidrag. Myndigheten ska även enligt instruktionen svara för uppgifter som följer av konventionen med stadga för Europaskolorna (SÖ 2002:60).

Tabell 29. Verksamhetskostnader för hantering av statliga stöd och bidrag

	2012	2011	2010	2009
Kostnader inklusive OH (mnkr)	57,3	128,3	32,9	31,8

Verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften hantering av statliga stöd och bidrag har minskat med 55 procent mellan 2011 och 2012 (från 128 till 57 mnkr). Minskningen beror, som nämnts, huvudsakligen på att de båda fortbildningssatsningarna Förskolelyftet och Lärarlyftet har förändrats så att den delen i satsningarna som rör statsbidragshantering har upphört eller minskat.

Under 2012 ansvarade Skolverket för ett femtiotal statsbidrag av olika slag, totalt fördelade myndigheten drygt fem miljarder kronor. Bidragen är mångfacetterade vad gäller syfte, reglering, målgrupper och storlek. Vissa bidrag regleras i myndighetens regleringsbrev, andra genom förordningar, föreskrifter eller uppdrag i särskild ordning. Några statsbidrag är bestående medan andra är tillfälliga satsningar. Majoriteten av bidragen beviljas skolhuvudmän men några fördelas till organisationer och myndigheter. Storleken på bidragen varierar med utbetalningar från ett hundratal kronor till flera miljoner kronor. På senare år har statsbidragens komplexitet ökat och flera bidrag utgör viktiga delar av större utvecklingsinsatser, t.ex. förstärkt elevhälsa, entreprenörskap i skolan och matematiklyftet. De största satsningarna under 2012 var statsbidrag för maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, Lärarlyftet II, förstärkning av basfärdigheterna läsa, skriva och räkna samt yrkesutbildning.

Skolverket har under 2012 arbetat med förbättrade rutiner för hantering av statsbidrag. Verket har också under året utfört utökade granskningar av utbetalningar av statsbidrag. En granskning som genomförts under året avsåg utbetalningarna av statsbidrag till riksinternatskolorna åren 2007–2011. Utifrån denna gransknings resultat fattade Skolverket i början av 2013 beslut om återkrav av statsbidrag för elever som skolorna erhållit statsbidrag för på felaktiga grunder. Rutinerna för statsbidrag till riksinternatskolorna har setts över och stickprovskontroller av skolornas bidragsunderlag för 2012 har genomförts.

Redovisningen nedan innefattar underrubrikerna Elevhälsa, Sfi-bonus, Basfärdigheterna läsa, skriva och räkna, Kompetensutveckling för lärare

i yrkesämnen, Granskning av statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning samt Svensk undervisning i utlandet.

Elevhälsa

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/5947/S, U2011/2269/S delvis, U2010/7669/S delvis, U2011/263/S delvis) att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa. En modell för uppföljning av kvaliteten på och tillgången till elevhälsa ska utarbetas. Skolverket ska även genomföra en kartläggning och en aktiv granskning av hur insatserna har bidragit till att förstärka elevhälsan.

Insatser för en förstärkt elevhälsa

Under 2012 har Skolverket fokuserat på att bygga upp en administration av statsbidragen till elevhälsan, att påbörja arbetet med juridisk kartläggning samt att planera för utbildningsinsatser under 2013. Samverkan och samråd har skett med en rad externa aktörer, framförallt med Socialstyrelsen, Skolinspektionen och Sveriges kommuner och landsting. En referensgrupp har bildats. Skolverket har också informerat om insatserna tillsammans med Socialstyrelsen på olika konferenser och möten.

En modell för uppföljning av kvaliteten på och tillgången till elevhälsa kommer att redovisas till regeringen senast den 15 februari 2013.

Statsbidragshantering

Under året har statsbidrag för personalförstärkningar inom elevhälsan fördelats för första gången. Under mars månad inkom 602 ansökningar om totalt drygt 300 mnkr. Det fanns ca 46 mnkr att fördela för budgetåret.

Skolverket gjorde ett urval genom att prioritera vissa personalkategorier (skolläkare, skolsköterska, skolkurator och skolpsykolog), betona långsiktighet (personalförstärkningar som avser anställningar längre än ett år) samt att beakta behov av förstärkt elevhälsa (låg personaltäthet).

I juni 2012 beviljades statsbidrag om drygt 46 mnkr till 176 huvudmän. Efter rekvisitionsomgång betalas ca 42 mnkr ut. Av de som beviljats bidrag har 35 huvudmän inte rekviderat beviljat belopp. En anledning är att huvudmannen inte längre har rätt till bidraget eftersom personaltätheten har minskat jämfört med ansökningstillfället. En annan anledning är att huvudmannen inte har kunnat rekrytera mer personal till elevhälsan. Ytterligare en anledning är att några huvudmän har avstått för att det beviljade beloppet varit lågt.

Det bidrag om ca 42 mnkr som betalas ut avseende 2012 utökar elevhälsan med motsvarande ca 73 kuratorer, 58 skolsköterskor, 32 skolpsykologer och 5 skolläkare, räknat i heltidstjänster.

Stödmaterial

I uppdraget ingår att identifiera och vid behov framställa olika stödmaterial om regelverk och evidensbaserad praktik. Ett material ska därför tas fram om hur skolorna bör utforma dokumentation om elevers behov av stöd vid övergångar mellan skolor och skolformer. Under 2013 kommer Skolverket att påbörja arbetet med stödmaterial som ska behandla vad som gäller generellt för alla barn och elever.

Som ett komplement till huvudmaterialet har Skolverket tillsammans med Socialstyrelsen tagit fram en gemensam vägledning i syfte att förbättra skolgången och hälsan för samhällsplacerade barn.

Samverkan

I arbetet med insatser för en förstärkt elevhälsa har samråd skett med en rad externa aktörer, framförallt med Socialstyrelsen, Skolinspektionen och Sveriges kommuner och landsting. En referensgrupp har bildats som har haft ett möte under året. Skolverket har också informerat om insatserna tillsammans med Socialstyrelsen på olika konferenser och möten.

Sfi-bonus

Skolverket ska enligt regleringsbrevet ersätta kommunerna för utbetald bonus för svenskundervisning för invandrare, s.k. sfi-bonus, och för administrativa kostnader enligt förordning (2010:1030) om prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare. Skolverket ska bistå kommunerna i fråga om det nationella bonussystemet och när det gäller kommunernas information till elever i sfi. Skolverket ska använda den informationsdatabas som har inrättats för försöksverksamheten med sfi-bonus för att stödja kommunernas administration och förhindra felaktiga utbetalningar. Skolverket ska i årsredovisningen redovisa och analysera utvecklingen av verksamheten med sfi-bonus utifrån befintliga data. Av redovisningen ska det bl.a. framgå hur många personer som har beviljats halv, två tredjedels respektive hel bonus.

Skolverket ska samråda med Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering i dess uppdrag att utvärdera försöksverksamhet med sfi-bonus enligt regeringsbeslut den 7 maj 2009 (IJ2009/960/IU).

Under 2012 har kommunerna registrerat in totalt 6 526 beviljanden om sfi-bonus i informationsdatabasen, motsvarande siffra för 2011 var 3 919. Antalet beviljade sfi-bonus ökade med 67 procent under 2012. Nedanstående tabell visar fördelning av halv, två tredjedels och hel bonus som beviljats åren 2011 och 2012.

Tabell 30. Antalet beviljanden per studieväggkurs för sfi-bonus

År	Studieväggkurs			Totalt
	1B Halv bonus	2C Två tredjedels bonus	3D Hel bonus	
2011	730 19 %	1170 30 %	2019 51 %	3919 100 %
2012	1262 19 %	2095 32 %	3169 49 %	6526 100 %

Skolverket har under 2012 ersatt kommunerna med 61,5 mnkr för utbetalda bonusbelopp och för administration. Motsvarande belopp för 2011 var 24,9 mnkr. Skolverket har samrått med Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering i dess uppdrag att utvärdera försöksverksamheten med sfi-bonus.

Basfärdigheterna läsa, skriva och räkna

Skolverket har regeringens uppdrag (U2008/5625/S) att sprida information till skolhuvudmännen och andra berörda om förordningen (2008:754) om statsbidrag för åtgärder som syftar till att stärka arbetet med basfärdigheterna läsa, skriva och räkna. Skolverket ska enligt regleringsbrevet 2010 årligen redovisa arbetet med statsbidraget i årsredovisningen.

År 2012 beviljades 244,6 mnkr i statsbidrag för åtgärder som syftar till att stärka arbetet med basfärdigheterna läsa, skriva och räkna. Av beviljade medel gick 221,5 mnkr till kommunala huvudmän och 23,1 mnkr till fristående eller statlig huvudman. Sammanlagt beviljades 98 procent av tillgängliga medel. Uppföljningen av 2011 års utbetalade medel visade att 5,2 mnkr inte hade förbrukats eller hade använts felaktigt. Skolverket beslutade i enlighet med *förordningen om statsbidrag för åtgärder som syftar till att stärka arbetet med basfärdigheterna läsa, skriva och räkna* att återkräva dessa medel.

Skolverket har även fått i uppdrag att sprida information om statsbidraget. Myndigheten har skickat brev till alla berörda skolhuvudmän med information om bidraget och om förfarandet kring ansökan och uppföljning. Information om statsbidraget och hur det använts har publicerats på Skolverkets webbplats.

Tabell 31. Basfärdigheten läsa, skriva och räkna. Jämförelse av statsbidraget över åren

	2012	2011	2010	2009
Beviljat statsbidrag, antal kommuner	288	286	289	290
Beviljat statsbidrag, antal fristående/statliga skolor	532	550	517	467
Bidragsramarna, summa (mnkr)	249,0	399,1	506,7	249,0
Beviljat statsbidrag, summa (mnkr)	244,6	391,2	499,4	245,3
Beviljat statsbidrag, andel (%) av bidragsramarna	98,3	98,0	98,6	98,5
Återkrav, andel (%) av beviljat statsbidrag	-	1,3	1,9	1,5

Skolverket har fått i uppdrag att anlita en extern aktör i syfte att utvärdera satsningen. En slutrapport som omfattar hela satsningen åren 2008–2012 ska lämnas 2 april 2013.

Kompetensutveckling för lärare i yrkesämnena

Enligt förordning (2012:144) om statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena ska Skolverket i samband med sin årsredovisning lämna en redovisning av hur bidraget har använts.

Syftet med bidraget är att ge lärare i yrkesämnena möjlighet att delta i verksamhet på en arbetsplats utanför skolan. Satsningen avser gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, den kommunala vuxenutbildningen och den särskilda utbildningen för vuxna. År 2012 beviljades 1,1 mnkr i statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena. 30 huvudmän, varav en enskild huvudman, erhöll statsbidrag. Totalt beviljades bidrag för 124 lärare. Satsningen påbörjades 2012 och på grund av att satsningen kom igång sent under året blev budgetutnyttjandet begränsat.

Granskning av statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning

Skolverket har på eget initiativ under hösten 2012 låtit genomföra en granskning av statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning läsåret 2011/12. Fyra kommunala och två enskilda huvudmän har ingått i granskningen som avser bidrag för utvecklingskostnader samt bidrag för ersättning till arbetsgivare som tagit emot lärlingselever. Då utbildningskontrakt är ett krav för att erhålla stats-

bidrag har även förekomsten av dessa kontrollerats. Granskningen visar att huvudmännen generellt sett kan styrka sina utvecklingskostnader i enlighet med tidigare ansökan men att de har haft svårigheter med att styrka utbetalningar av bidrag för ersättning till arbetsgivare. I de fall Skolverket bedömer att huvudmännen inte har använt statsbidraget i enlighet med förordningen (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning kan det bli aktuellt med återkrav.

Kostnader för administration av statsbidrag

Skolverket ska lämna en redovisning av kostnaderna för administrationen av samtliga statliga stöd och bidrag som Skolverket ansvarar för. (Regleringsbrev 2012)

Kostnaderna nedan inkluderar inte fördelade OH-kostnader, utan visar belastningen på anslagsposterna.

Tabell 32. Kostnader för administration av statsbidrag

Anslag	2012 (tkr)	2011 (tkr)	2010 (tkr)
1:5			
Löner och arvoden	1 805	1 145	1 171
Övriga kostnader	1 262	808	-
Totalt	3 067	1 953	1 171
1:6 och 1:8			
Löner och arvoden	260	242	450
Övriga kostnader	-	-	-
Totalt	260	242	450
1:7 Maxtaxa			
Löner och arvoden	731	764	668
Övriga kostnader	227	200	200
Totalt	958	964	868
1:9 Svensk undervisning i utlandet			
Löner och arvoden	2 220	1 487	1 960
Övriga kostnader	2 483	1 996	712
Totalt	4 703	3 483	2 672
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal			
Löner och arvoden	5 389	6 794	6 340
Övriga kostnader	2 218	1 446	2 110
Totalt	7 607	8 240	8 450
1:11 Basfärdigheter			
Löner och arvoden	479	871	834
Övriga kostnader	354	8	506
Totalt	833	879	1 340
1.15 Statligt stöd till vuxenutbildning			
Löner och arvoden	0	2 713	1 702
Övriga kostnader	0	350	407
Totalt	0	3 063	2 109

Användning av medel på anslaget 1:5 Utveckling av skolväsande m.m.

Skolverket ska redovisa för vilka ändamål tilldelade medel på anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsandet och annan pedagogisk verksamhet*, anslagsposterna 3, 4 och 9 har använts. Redovisningen ska även fördelas på kostnadsslag. Av redovisningen ska framgå utbetalda medel till huvudmän och andra organisationer. (Regleringsbrev 2012)

Utvecklingsanslaget har minskat från totalt 801,7 mnkr 2011 till 631,2 mnkr 2012. Ett lågt anslagsutnyttjande 2012 beror främst på att ny verksamhet har krävt planering och framförhållning och därmed inte hunnit komma igång fullt ut. Detta gäller bland annat kompetensutveckling av lärare i yrkesämnen samt fortbildning av matematiklärare och rektorer. En annan orsak till det låga anslagsutnyttjandet är att försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan haft ett lägre elevantal än vad anslaget var beräknat för.

Kostnaderna nedan inkluderar inte fördelade OH-kostnader, utan visar belastningen på anslagsposterna.

Tabell 33. Fördelning av medel på anslag 1:5 år 2012

Kostnadsslag (tkr)	1:5.1	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter			-631		
Löner och arvoden		3 093	26 349	1 343	29 649
Kostnader		9 786	145 719	4 392	118 983
Bidrag och transfereringar	2 800		187 843	35 809	66 103
- varav till skolhuvudmän			163 291	7 660	49 598
- varav till andra organisationer			24 552	28 149	16 506
Totalt	2 800	12 879	359 280	41 544	214 735
- varav till rektorsutbildningen			85 561		

Tabell 34. Fördelning av medel på anslag 1:5 år 2011

Kostnadsslag (tkr)	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter		-66		
Löner och arvoden	1 693	9 471	1 267	29 168
Kostnader	13 292	151 271	3 998	125 177
Bidrag och transfereringar		215 221	39 180	212 030
- varav till skolhuvudmän		190 035	10 600	184 277
- varav till andra organisationer		25 186	28 580	27 753
Totalt	14 985	375 897	44 445	366 375
- varav till rektorsutbildningen		77 210		

Tabell 35. Fördelning av medel på anslag 1:5 år 2010 resp. 2009

Kostnadsslag (tkr)	2010			2009		
	1:5.3	1:5.4	1:5.9	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Löner och arvoden	10 828		35 941	14 303		33 672
Expenser	73 418		81 350	77 006		66 887
Bidrag och transfereringar	285 035	16 239	240 614	203 014	18 097	145 600
- varav till skolhuvudmän	241 747		204 264	163 957		111 570
- varav till andra organisationer	43 288	16 239	36 350	39 056	18 097	34 030
Totalt	369 281	16 239	357 905	294 322	18 097	246 158
- varav till rektorsutbildningen	51 831			38 352		

Svensk undervisning i utlandet

Skolverket ska enligt instruktionen ansvara för uppgifter som följer av konventionen med stadga för Europaskolorna (SÖ 2002:60). Skolverket ska särredovisa kostnaderna under anslaget 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet uppdelade på bidrag för elever i utbildning som motsvarar förskoleklass, grundskola och gymnasieskola i svenska utlandsskolor, bidrag för elever som får distansundervisning, bidrag för kompletterande svenskundervisning, bidrag för elever vid svenska sektioner vid internationella skolor, lokalkostnadsbidrag och kostnader för lärare vid Europaskolorna.

Svenska utlandsskolor

Skolverkets statistik beträffande de svenska utlandsskolorna visar en stabilisering av det totala elevantalet med lägre lokalkostnader är tidigare år då lokalkostnaderna inte minskat proportionerligt med ett minskat elevantal. Antalet skolor har minskat från 30 skolor år 2004 till dagens nivå 19 skolor. Arbetet med att ta fram statistiskt underlag till SCB har skett i samarbete med utbildningsstatistiksenheten som också publicerar den årliga skriften Svensk utlandsundervisning i siffror.

Svårigheterna med att tillämpa nuvarande förordning (1994:519) *om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar* har påpekats av Skolverket vid ett flertal tillfällen. Under året har regeringen tillsatt en intern utredning som bl. a. tar upp villkor och regelverk för utlandsundervisningen. Utredningen välkomnas av Skolverket.

Skolverket har under året specifikt stöttat implementeringen av den nya förordning (SKOLFS 2011:124) *för kompletterande svensk undervisning* som trädde i kraft läsåret 2011–2012. Detta har skett genom att ge ekonomiskt stöd till fyra olika nätverksträffar för kompletterande svensk undervisning i Tyskland, Spanien, USA och Australien och till en konferens för svenska utlandsskolor i Tyskland. Totalt har dessa nätverkskonferenser engagerat ca 250 deltagare. Genomgående i utvärderingarna framhävs betydelsen av att få träffas för erfarenhetsutbyte samt vikten av att ta del av och diskutera vad som händer inom utbildningsväsendet i Sverige t.ex. inom området bedömning av elevernas resultat.

Under augusti genomfördes den årliga konferensen för svensk utlandsundervisning i Stockholm, ett samarrangemang mellan Skolverket och Svensk utlandsundervisnings förening. På samma sätt som vid nätverksträffarna poängteras i utvärderingarna betydelsen av att träffas för erfarenhetsutbyte och uppdatering av vad som händer i Sverige. Vid samtliga nätverksträffar och

sommarkonferensen har Skolverkets personal medverkat. Vidare har ekonomiskt stöd utgått från Skolverket till de svenska utlandsskolorna för att möjliggöra deltagande i konferenser i Sverige avseende betygssättning i åk 6 samt för deltagande i rektorsutbildningen för skolledare.

Europaskolorna

Under hösten 2012 genomfördes en konferens för samtlig personal inom Europas skolan med cirka 50 deltagande pedagoger och skolledare i Skolverkets lokaler. Under konferensen informerade personal från Skolverket om pågående projekt inom ämnena svenska, matematik och NO. Lärare från Europaskolan informerade om skolornas arbete med IT-relaterade frågor. Vidare genomfördes ett erfarenhetsutbyte mellan de olika skolenheterna och konferensdeltagarna besökte även Skolforum i Älvsjö. Under konferensen presenterades också resultatet av den enkätundersökning som Skolverket genomfört. Enkäten avser det elevvårdsteam som arbetar och är verksamt inom Europaskolan och som Skolverket anlitat.

Det övriga arbetet inom Europaskolan har bestått i att rekrytera personal till de svenska sektionerna, i huvudsak till Bryssel och Luxemburg samt att delta i inspektörmöten och arbetsgrupper inom systemet t ex inom områdena Quality Assurance, Learning Support, ICT och ämnet Art. Arbetet har skett i nära samarbete med Utbildningsdepartementet.

Tabell 36. Svensk undervisning i utlandet – Anslag 1.9 ap 1

	2012	2011	2010
Bidrag till elever i utlandsskolor	29 236	30 749	32 230
Elevbidrag grundskolan	2 494	2 321	2 547
elevbidrag gymnasieskolan	31 730	33 070	34 777
Bidrag till elever med distansundervisning	6 055	5 118	4 997
Distansundervisning	21	77	183
Handledning vid distansundervisning	6 076	5 195	5 180
Bidrag till kompletterande svenskundervisning	10 899	10 998	10 382
Bidrag till elever vid en utländsk skola (internationell skola)	2 675	2 537	2 762
Lokalkostnadsbidrag	14 826	14 043	16 147
Lokalkostnader	1 302	1 562	1 889
Slutreglering lokalkostnader	16 128	15 605	18 036
Kostnader för lärare i Europa-skolorna	26 120	23 834	23 146
Övrigt			
Totalt	93 628	91 239	94 283

Utbildnings- information

Utbildningsinformation

Myndigheten ska informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige. (Skolverkets instruktion)

Arbetet med att sprida information och kunskap är integrerat i alla delar av Skolverkets uppdrag. I detta avsnitt redovisas de verksamheter som bedöms ha en direkt koppling till denna huvuduppgift enligt instruktionen. Avsnittet är indelat i följande delar: Skolverket.se, Upplysningstjänsten, Övriga informationskanaler samt Utländska studiebesök. Därtill redovisas i detta avsnitt Skolverkets arbete med uppdraget om att genomföra en informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena.

Tabell 37. Verksamhetskostnader för utbildningsinformation

	2012	2011	2010	2009
Kostnader inklusive OH (mnkr)	51,0	38,6	22,4	24,2

Verksamhetskostnaderna för utbildningsinformation har ökat med 32 procent mellan 2011 och 2012 (från 39 till 51 mnkr).

Skolverket.se

Skolverkets webbplats Skolverket.se är navet i myndighetens externa kommunikation och den speglar hela bredden av Skolverkets verksamhet. Skolverket.se vänder sig främst till målgrupperna skolhuvudmän, skolledare, förskolechefer och pedagoger. Sekundära målgrupper är elever, föräldrar, studenter, journalister och andra samhällsorgan.

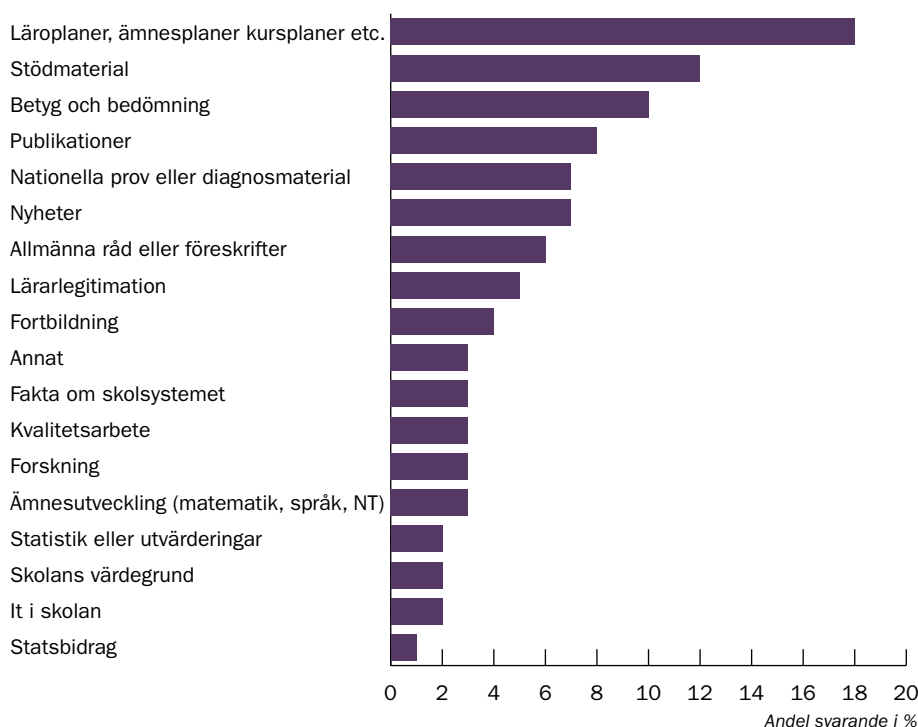
Under 2012 genomfördes inga större förändringar av webbplatsen, men däremot lades grunden till ett omfattande förändringsarbete med avseende på informationsstruktur och innehåll. Intervjuer, workshops, användartester, enkäter och analyser av besöksstatistik genomfördes för att kartlägga både verksamhetens mål och användarnas behov. Detta arbete resulterade i en ny strukturbeskrivning, ny innehållstrategi och förslag på förändringar i den redaktionella organisationen och processen. Förändringarna av webbplatsen kommer att genomföras under 2013.

Den 1 mars startade en användarundersökning i form av en webbenkät på Skolverket.se. Vid slutet av året hade drygt 30 000 besökare besvarat enkäten. De övergripande resultaten för Skolverket.se låg under branschindex för offentlig förvaltning, men grafiken och informationen fick relativt höga resultat. Strukturen och användarvänligheten fick lägre betyg. Andelen högskoleutbildade bland besökarna var mycket hög (75 procent), många av besökarna använder internet ofta (55 procent) och andelen återkommande besökare var hela 85 procent. Dessa besökargrupper ställer höga krav, vilket avspeglar sig

i deras bedömning av webbplatsen. Besökare som hittade den information som de sökte efter var överlag nöjda med informationen och uppgav att de hade nytta av den.

Över hälften av de besökare som besvarade webbenkäten var pedagoger. Förvaltningstjänstemän, elever, skollärare och föräldrar var de närmast största besöksgrupperna. Nästan var femte besökare sökte information om läroplaner, ämnesplaner, kursplaner. Även frågor om stödmaterial och om betyg och bedömning var vanliga, dvs. områden som förväntat är av stort intresse hos den största besöksgruppen, pedagoger. Av diagrammet nedan framgår vilken information som efterfrågades.

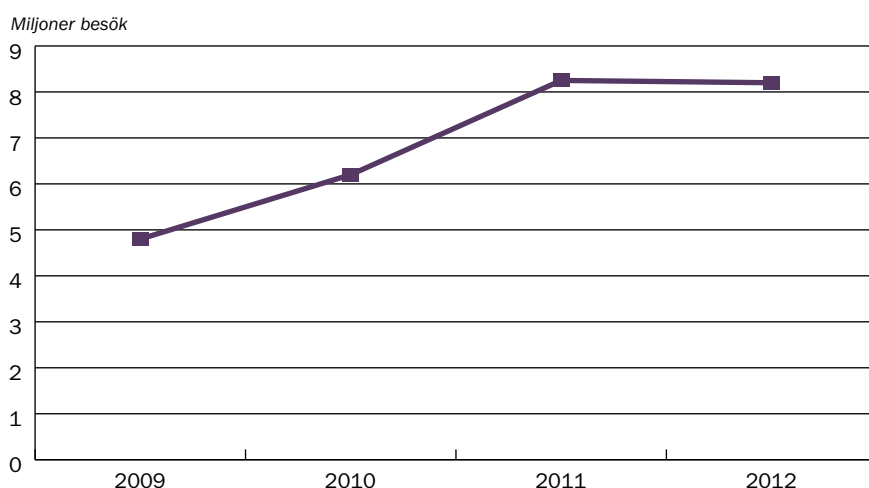
Diagram 2. Svar på frågan "Vilken information sökte du?"

Ungefär 90 procent av de pedagoger som arbetade i förskola ansåg att de helt eller delvis hittade den information de sökte på Skolverkets webbplats. För pedagoger i grundskola var den andelen omkring 85 procent, i gymnasieskola och vuxenutbildning ungefär 80 procent.

Skolverket.se hade cirka 25 000 besök per dag och totalt drygt 8 miljoner besök under 2012. Den tidigare ökningstakten på cirka 20 procent per år mellan 2009–2011 avstannade under 2012 och antalet besök var ungefär detsamma som under 2011. Antalet sidvisningar sjönk från 48,1 miljoner 2011 till 41,2 miljoner 2012. Besöksstatistiken visar också att antalet besökare som använder så kallade smarta mobiler och surfplattor ökat från knappt 3 procent 2011 till 8,5 procent 2012. Trenden är tydlig och mot slutet av 2012 påbörjades planeringen av hur webbplatsen ska anpassas för mobila enheter.

Diagram 3. Antal besök på Skolverket.se 2009–2012

Antalet nedladdade PDF-filer från publikationsdatabasen ökade med 34 procent jämfört med föregående år, från 1 938 884 till 2 594 964. Under 2010 uppgick antalet nedladdningar till 1 075 343 stycken. I likhet med föregående år var de nya läroplanerna de mest efterfrågade publikationerna även 2012.

Skolverket gav ut 164 titlar under 2012. Den totala försäljningen av publikationer uppgick till ca 10 miljoner kr jämfört med 5,9 miljoner kronor år 2011, dvs. nästan en fördubbling. Det som sålde och laddades ner mest var de nya styrdokumenterna som är kopplade till reformeringen av skolan och olika typer av material som har som syfte att stödja implementeringen av reformerna. Men även redovisningar av forskningsresultat och Skolverkets allmänna råd såldes och laddades ner i stor utsträckning.

Upplysningstjänsten

Skolverkets upplysningstjänst ska ge information och service till externa frågeställare via telefon, e-post, sociala medier samt skrivelser. Upplysningstjänsten är också den funktion som oftast tillkallas för att besvara frågor från frågeställare som personligen besöker Skolverket. De fastställda servicemålen är att frågeställare ska få svar på frågor ställda via e-post inom tre dagar och att tiden innan samtalet besvaras ska uppgå till högst 10 minuter. Uppdraget innefattar också att återföra den kunskap som upplysningstjänsten erhåller till övriga verksamheter inom verket.

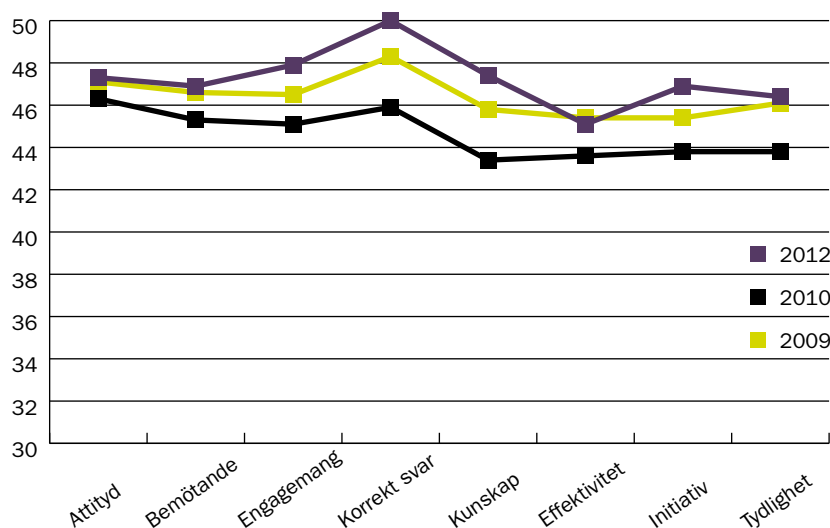
Under 2012 var det framförallt lärare, rektorer, studie- och yrkesvägledare samt förvaltningstjänstemän men också föräldrar som kontaktade upplysningstjänsten med frågeställningar som företrädesvis rörde reformerna inom skolväsendet. Exempelvis frågades det om olika bestämmelser enligt de nya författningarna i skolväsendet, lärarlegitimation och lärarlyft, bedömning och betyg, läro-/ämnes-/och kursplaner, särskilt stöd och rätt till utbildning samt kränkande behandling. Ett av de största frågeområdena under 2012 har rört lärarlegitimationsreformen. Under det andra halvåret ökade frågemängden rörande reformer inom vuxenutbildningen.

Parallellt med att svara på frågor pågår arbetet med att förvalta, utveckla och effektivisera funktionen, bl.a. genom fortbildningsinsatser samt anpassning av och förberedelser inför ett nytt IT-verktyg. De interna rutinerna gällande

juridisk omvärldsbevakning, informationssamverkan inom verket och samverkan med Skolinspektionen har bidragit till ökad service och kvalitet i upplysningstjänstens svar till frågeställarna. Det underlag som upplysningstjänsten får om frågeställarnas behov av information tas tillvara och återförs till övriga enheter på Skolverket.

Sedan 2007 har årliga kundundersökningar genomförts med undantag för år 2011. Mätningen har genomförts utifrån samma indikatorer varje år och är därför jämförbar. Det som mäts är tillgänglighet, allmän attityd, bemötande, engagemang, korrekt svar, kunskap, effektivitet, tydlighet, initiativ (styrning). Upplysningstjänsten har genomgående fått ett mycket gott betyg under alla de år som undersökningen genomförts med endast ett återkommande förbättringsområde nämligen tillgänglighet, dvs. svarstid. Även 2012 var tillgängligheten, dvs svarstiden, det enda förbättringsområdet för ett i övrigt mycket gott resultat för de övriga indikatorerna. Diagrammet nedan jämför resultatet från kundnöjdhetsmätningarna 2009, 2010 och 2012. Tillgänglighet redovisas inte här utan belyses i nästa tabell över svarstider.

Diagram 4. Kundnöjdhet vid förfrågningar besvarade av upplysningstjänsten 2009, 2010 och 2012.

(Skalan 10–50 avser frågeställarnas genomsnittliga betyg. 10–30 innebär "problem, bristande rutiner", 30,1–37 "brister, kräver förbättring", 37,1–47 "bra, men kan förbättras", 47,1–50 "bra, bör vara mål och vision")

Antalet inkommande frågor via telefon minskade framförallt under det andra kalenderhalvåret 2012. Under 2011 implementerades ett stort antal reformer vilket avspeglades i mängden inkommande frågor. Räknat på antal inkommande och besvarade frågor var 2011 ett exceptionellt år. Under 2012 fortsatte reformfrågorna att dominera även om den totala mängden frågor minskade jämfört med 2011.

Under 2012 besvarades ca 72 500 frågor via samtal och e-post. Därutöver besvarades ett hundratal frågor i skrivelser och via sociala medier. Som jämförelse besvarades 90 400 frågor via samtal och e-post 2011. Totalt skickades 25 500 e-postsvar under 2012. Motsvarande antal under 2011 var ca 35 100. Antalet inkommande telefonsamtal var ca 76 600 under 2012. Antalet besvarade samtal uppgick till ca 47 000, medan förlorade samtal, dvs. sådana där fråge-

ställaren inte inväntade att upplysningstjänsten kunde ta emot samtalet, uppgick till ca 29 600 (ca 39 %). Under 2011 inkom totalt ca 81 300 samtal. Antalet besvarade samtal var ca 55 300 medan ungefär 26 000 var ”förlorade samtal (ca 32 %). Trots att antalet inkommande samtal minskade under 2012 ”förlorades” således en högre andel. Upplysningstjänstens bemanningssituation under våren 2012 är den främsta förklaringen till den ökade andelen förlorade samtal.

Tabellen nedan visar antalet besvarade frågor för respektive år. Det har skett en kontinuerlig ökning av inkommande frågor till Skolverkets upplysningstjänst. Upplysningstjänsten har dock inte kunnat besvara alla inkommande frågor. Mellan åren 2011 och 2012 minskade antalet besvarade frågor kraftigt. Detta beror dels på att antalet inkommande frågor var exceptionellt stort under år 2011, med anledning av alla nya reformer, och dels på upplysningstjänstens bemanningsnivå som varierat både under 2011 och 2012.

Tabell 38. Antalet besvarade samtal och sända e-post totalt i Upplysningstjänsten 2005–2012

2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
77 000	90 000	66 000	54 000	56 000	57 000	50 000	40 000

Svarstiden (kötiden) för samtal har varierat under året. Under det första halvåret 2012 var svarstiden i genomsnitt mellan 15–18 min, under hösten i genomsnitt ca 7 min. Svarstiden för frågor om lärarlegitimation har varit i genomsnitt ca 4–5 min under hela året. Inkommande frågor om lärarlegitimation har prioriterats och därför är den genomsnittliga kötiden lägre för detta frågeområde. Observera att detta är en genomsnittlig tid. Den faktiska svarstiden varierar beroende på tidpunkt på året, veckodag och tid på dagen.

Tabell 39. Svarstid vid telefonförfrågningar till upplysningstjänsten 2010–2012

År		Svarstid (kötid), medelvärde under året
2012	Lärarlegitimation*	6 min 31 sek
	Övriga frågor	12 min 29 sek
2011	Lärarlegitimation*	4 min 32 sek
	Övriga frågor	16 min 12 sek
2010	Övriga frågor	8 min 15 sek

*Kön lärarlegitimation infördes 2011

Svarstiden för e-post har också varierat under året. Under våren 2012 var svarstiden mellan 15–22 dagar. Tack vare ett omfattande övertidsarbete i kombination med nyanställningar under våren och färre inkommande e-post per dag under sommarhalvåret lyckades upplysningstjänsten nå servicemålen för e-post till den 1 juli 2012. Även under hösten har servicemålen nåtts med undantag för vissa kortare perioder. Svarstiderna började återigen öka under årets sista månader.

Övriga informationskanaler

Skolverkets Nyhetsbrev

Under 2012 har Skolverket publicerat fem nyhetsbrev. Nyhetsbrevet har nu cirka 33 000 prenumeranter, vilket är en liten ökning jämfört med förra årets siffra, 32 500. Under året har arbetsformerna setts över. Från och med 2013

kommer nyhetsbrevet att integreras med webbplatsen Skolverket.se vilket gör det möjligt att arbeta mer effektivt. Det gör att utgivningsfrekvensen kan öka.

Sociala medier

Under året har Skolverkets närvaro i sociala medier utvecklats på flera sätt. För att aktivt uppmuntra till diskussion kring ämnen som Skolverket vill belysa har olika frågeställningar som ska locka till diskussion tagits fram. Det har resulterat i många inlägg och utförliga kommentarer från besökare på Facebook. Antalet personer som agerar genom att gilla och kommentera innehåll på Skolverkets sida på Facebook varierar mellan 900 och upp mot 30 000 för en period om sju dagar.

Skolverkets konto på Twitter ökade med 3 600 "följare" under 2012 och det är nu 5 600 som följer kontot. @skolkonf är ett nytt twitterkonto som startades i april för att ge mer utrymme åt livetwitter från konferenser och andra händelser. Kontot har 415 "följare" i december.

Webbplatsen Utbildningsinfo

Skolverket har under 2012 arbetat med att lyfta Utbildningsinfos tekniska plattform till en ny version. Samtidigt har webbplatsens utseende moderniserats. Sökfunktionen har uppdaterats så att besökaren ska få stöd i att hitta en utbildning inom sitt intresseområde. Lanseringen är planerad till i början av 2013. Då kommer även en användarundersökning att göras.

Övrigt arbete med Utbildningsinfo har bestått i att uppdatera informationen utifrån förändringar i utbildningssystemet. Nya översättningar av gymnasieskolans 18 nationella program samt introduktionsprogrammen har gjorts för att överensstämma med Skolverkets andra texter. Skolverket har annonserat i Programväljaren som når många grundskoleelever i landet och i SACO:s Välja yrke som når ut till gymnasieeleverna samt informerat studie- och yrkesvägledarna om Utbildningsinfo genom annonser i tidningen Vägledaren.

Under året har Utbildningsinfo haft ca 282 200 besök.

EMIL – en standard för utbildningsinformation

Skolverket har inom ramen för Swedish Standards Institute (SIS) drivit ett arbete kring en nationell standard för presentation av utbildningstillfällen, Education Information Markup Language (EMIL). Standarden, EMIL 2.0, har tagits fram i samarbete med andra myndigheter, organisationer och privata aktörer som har ett intresse av att sprida och presentera utbildningsinformation. Standarden fastställdes som en svensk nationell standard i december 2011. Under 2012 har förberedelser pågått för att uppgradera de olika aktörernas system till EMIL 2.0. Från februari 2013 kommer EMIL 2.0 att användas för att föra över utbildningsinformation från informationsleverantörerna till navet och vidare till olika webbplatser och söktjänster.

Navet

Skolverkets nav har under året samlat in information om utbildningstillfällen från Folkhögskolornas informationstjänst, Myndigheten för yrkeshögskolan, Verket för högskoleservice (VHS) samt Skolverkets egna system (grundskoleutbildning, gymnasieutbildning samt viss utbildning för vuxna). I snitt finns ca 70 000 utbildningstillfällen lagrade i navet. Informationen presenteras och görs

sökbar på Utbildningsinfo.se. Under 2012 har åtta företag hämtat utbildningsinformation från navet för att presentera den på olika webbplatser. Även Arbetsförmedlingen har hämtat information till sin söktjänst för utbildningar. Navet har under hösten uppdaterats för att kunna hantera filer EMIL 2.0-format.

Ploteus

All utbildningsinformation som finns samlad i navet och visas på Utbildningsinfo görs också tillgänglig för sökning i den europeiska söktjänsten Ploteus som drivs av EU-kommissionen. Informationen rör svenska utbildningstillfällen och skolor från förskoleklass upp till universitetsnivå. Syftet med Ploteus är att underlätta för studenter, arbetssökande, yrkesverksamma och vägledare att hitta information om studier i Europa.

Skolverket har tillsammans med Internationella programkontoret deltagit i ett möte i Ploteus coordination group. Skolverket och Programkontoret har haft två möten med Myndigheten för yrkeshögskolan för att diskutera hur arbetet med att sammanföra Ploteus och den europeiska webbplatsen för EQF-information (European Qualifications Framework) kan ske. Sedan i november har Sverige en plats i the joint EQF/Ploteus portal steering group, en plats som Programkontoret och Skolverket kommer att dela på för att kunna påverka arbetet med den nya portalen.

SIRIS

SIRIS står för Skolverkets internetbaserade resultat och kvalitetsinformations-system. Huvudmålgruppen är skolledare och kommuntjänstemän. Databasen innehåller statistik och dokument avseende kvalitet och resultat från riks- till skolnivå. Syftet är att tillhandahålla information som underlag till diskussioner och att underlätta jämförelser på olika nivåer.

Under 2012 har SIRIS uppdaterats med ny programvara för att öka möjligheten att bygga flexibla statistikrapporter. För att effektivisera kontrollen av statistik och underlätta för användarna att lättare hitta information har databasen utökats med kostnadsuppgifter avseende samtliga verksamhetsformer. Kostnads-, personal- och barn/elevstatistik kommer att publiceras för samtliga verksamhetsformer under kommande år. Under året har större delen av statistiken i SIRIS tillgängliggjorts i exportfiler för att underlätta för användarna.

Under hösten har 160 personer genomgått en utbildning i SIRIS.

Ny webbplats för skolresultat

Skolverket har under 2012 påbörjat ett arbete med en ny webbplats där föräldrar och elever ska kunna jämföra skolors resultat för att göra mer välgrundade val av skola. Under hösten har två förstudier gjorts. En har haft som syfte att undersöka hur föräldrar och elever tänker då de ska välja skola och vilket stöd de vill ha. Skolverket har låtit genomföra fokusgrupper samt tagit fram ett tänkt gränssnitt och innehåll i form av en prototyp. Den andra förstudien har fokuserat på tekniska krav för att kunna visa statistik på ett användarvänligt sätt och att kunna hitta en skola med hjälp av en kartfunktion.

Informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena

Regeringsbeslut den 16 december 2010 (U2010/7661/S) med uppdrag att i samarbete med Högskoleverket genomföra en informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena och de nya lärar- och förskolläraryrket. Avstämning ska ske fortlöpande med Utbildningsdepartementet. (Regleringsbrev 2011).

Uppdraget, som gällt under två år, har syftat till att få fler ungdomar att vilja bli lärare och därför söka till lärarutbildningen. Bakgrunden är det låga intresset för utbildningen. Målgruppen för kampanjen är främst ungdomar som går det sista året i gymnasieskolan och som ska välja yrke och vidareutbildning.

Skolverket har under året vidareutvecklat kampanjwebben www.fordetvidare.se och producerat tio nya filmer där kända personer hyllar en lärare som betydligt mycket. Sociala medier, ungdomswebbsajter, tv- och radioreklam, youtube, annonsering och utbildningsmässor har använts systematiskt för att nå ut till målgrupperna. En särskild webbplats, "lärarhyllningen", har lanserats där man kan hylla en lärare.

I en målgruppsundersökning svarar 63 procent av ungdomarna att de har uppmärksammat kampanjen, 80 procent av dem tyckte att kampanjen var bra, inga att den var dålig. Den positiva beskrivningen och betoningen av betydelsen av läraryrket lyftes särskilt fram som värdefullt. Filmerna har fått en mycket stor spridning och stark respons i sociala medier.

Antalet förstahandssökande till lärarutbildningen inför höstterminen 2012 ökade med 21 procent jämfört med året innan. 2011 hade dock antalet sökande minskat med 14 procent i samband med att lärarutbildningen startade i ny form. Men även jämfört med hösten 2010 har antalet förstahandssökande inför hösten 2012 ökat, med 3 procent.

Lärarkampanjen har fått flera priser: Stora Publishingpriset (i konkurrens med samtliga vinnare i samtliga kategorier) och 100-wattaren (pris för den bästa svenska ideella reklamen). Den senare tävlingen belönar effekten av kampanjer.

Utländska studiebesök

Skolverket har under år 2012 tagit emot närmare 500 utländska besökare. I några fall har besöket utgjorts av en enda person men oftast har studiegrupperna bestått av 5–20 personer.

Närmare hälften av besökarna kom från Asien, främst Korea och Japan, samt enstaka grupper från Kurdistan, Taiwan, Nepal och Armenien. I det enda besöket från Afrika, som genomfördes på uppdrag av SIDA, kom deltagarna från bl.a. Botswana, Namibia Tanzania. De europeiska besökarna har främst varit från Norge, Holland och Frankrike.

Besökarna har främst representerat ministerier, regionala och lokala myndigheter samt universitet och forskningscentra i sina respektive länder. Flera besöksgrupper har deltagit i internationella utbytesprojekt.

Flertalet besökare har önskat få en allmän presentation av det svenska skolväsendet med fokus på styrsystemet och reformarbetet. Kring yrkesinriktad utbildning och förskola har besökare visat fortsatt stort intresse. Den svenska skolans arbete med funktionsnedsättning, ICT och entreprenörskap har också varit efterfrågade ämnesområden under 2012.

Lärolegitimation m.m.

Läraryrkeslegitimation m.m.

Skolverket är enligt myndighetens instruktion behörig myndighet för läraryrket och förskolläraryrket enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, senast ändrat genom kommissionens förordning (EU) nr 213/2011.

Enligt skollagen (2010:800) 2 kap. 16 § ska Skolverket efter ansökan meddela legitimation till en lärare eller förskollärare som

1. har behörighetsgivande examen,
2. med tillfredsställande resultat har genomfört en introduktionsperiod om minst ett läsår eller motsvarande på heltid inom undervisning som i huvudsak svarar mot examen och
3. i övrigt är lämplig att bedriva undervisning.

Skolverket ska efter ansökan komplettera en lärares eller förskollärares legitimation med ytterligare behörighet, om han eller hon med tillfredsställande resultat gått ytterligare behörighetsgrundande utbildning.

Tabell 40. Verksamhetskostnader för läraryrkeslegitimation m.m.

	2012	2011
Kostnader inklusive OH (mnkr)	70,4	29,3

Verksamhetskostnaderna för läraryrkeslegitimation m.m. har ökat med 140 procent mellan 2011 och 2012 (från 29 till 70 mnkr). Verksamheten har expanderat kraftigt.

Legitimation för lärare och förskollärare mm

Skolverkets arbete med läraryrkeslegitimationer har varit omfattande under året och präglat myndighetens verksamhet. Uppdraget har inte bara berört den del av organisationen som direkt arbetar med handläggning och beslutsfattandet. Genomförandet av uppdraget har också inneburit att myndigheten har lagt resurser på bl. a. omfattande rekryteringar, upphandling, ekonomisk hantering, nya lokaler och flytt av verksamheter samt löpande uppföljning från verksamheten m.fl. Personal från olika delar av organisationen har omprioriterats till att delta i beslutsfattandet, ett övertidsprojekt har genomförts, och personal med kunskap om gymnasieskolan har deltagit i bedömningsarbete som rör gymnasieskolans ämnen. Skolverket har under året behövt begära förlängd tid för uppdraget, som blivit försenat bl.a. genom att uppdraget har varit mer komplext än vad som förutsågs.

Ansökningar

Den 31 december 2011 hade 77 838 lärare/förskollärare ansökt om legitimation. Sammanlagt har det till och med december månad 2012 inkommit ca

127 982 ansökningar. Nya ansökningar inkommer kontinuerligt men antalet har minskat under året och var i december ca 400–500 per vecka. Anledningen till att antalet ansökningar per vecka minskat beror troligen på en kombination av uppskjutandet av vissa regleringar om lärarlegitimation och att det är väl känt att det är långa väntetider för att få sin legitimation. Till det kommer det faktum att en relativt stor andel av målgruppen redan har ansökt.

Antal meddelade legitimationer

Den 31 december 2011 hade 1 104 stycken legitimationer meddelats och den 31 december 2012 hade 66 163 legitimationer meddelats. Antalet legitimationer för lärare uppgår till 25 489 och antalet legitimationer för förskollärare uppgår till 40 674.

Olika ärendekategorier

Skolverket har som ett led i att effektivisera handläggningen under året anpassat IT-stödet så att det är möjligt att sorterat in ansökningarna i ett antal olika kategorier. Under en övergångsperiod på våren handlades därför huvudsakligen ansökningar om förskollärarlegitimation. I juni återupptogs handläggningen av ansökningar från låg- och mellanstadielärare samt 1–6 lärare. Under augusti återupptogs även handläggningen av ansökningar från 1–7 och 4–9 lärare och under september månad påbörjades handläggningen av ansökningar från ämneslärare igen.

Alla kategorier av ansökningar handläggs således, förutom sådana som rör behörighet i yrkesämnena. Skolverket har tidigare aviserat att handläggningen av dessa ärenden bedöms vara särskilt komplex och resurskrävande i och med att det i många fall kommer att krävas en validering om läraren på annat sätt än genom utbildning visar likvärdiga kunskaper och kompetenser. Detta påverkar inte endast de lärare som uteslutande undervisar i yrkesämnena utan även lärare som undervisar och ska ha behörighet i även andra ämnen. Skolverket har inlett en prioritering av den senare gruppen eftersom de är berörda av behörighetskraven på ett annat sätt än lärare som endast undervisar i yrkesämnena.

Handläggning

Olika ärenden har olika handläggningstider. De flesta ansökningar om *förskollärarlegitimation* har effektiva handläggningstider mellan 30–40 minuter per ärende. Ansökningar med *låg- och mellanstadielärarexamen* är näst efter förskollärare enklast att handlägga och har normalt handläggningstider på ca 40–60 minuter per ärende. Ansökningar med *examen för årskurs 1–6, 1–7 och 4–9* är mer komplicerade att handlägga och tar därför längre tid. Komplexiteten beror till stor del på att variationen på hur utbildningarna genomförts vid olika lärosäten är mycket stor, vilket gör att det är många olika bedömningar som måste göras i varje ansökan för att avgöra vilka behörigheter som ska meddelas i legitimationen. I dessa examens typer är det även vanligt att examensbevis och kurser behöver utredas för att det ska vara möjligt att avgöra vilka ämnesbehörigheter som ska ges och för vilka årskurser de ska gälla utifrån vad som var avsikten med den aktuella utbildningen och utifrån vad som anges i behörighetsförordningen. Ansökningar från ämneslärare är även de komplexa att handlägga eftersom de ofta ger behörighet i både grundskolans årskurs 7–9 och gymnasieskolan. På samma vis som för 1–6, 1–7 och 4–9 lärare är det många detaljer som måste kontrolleras för att *ämneslärarnas* legitimationer ska innehålla alla de skolforms- och ämnesbehörigheter som de har rätt till utifrån sin utbildning.

Handläggningen kompliceras allmänt av att det är många examina och kurser som behöver utredas med hjälp av lärosätena eftersom det inte går att utläsa av examensbevis eller kursbeteckningar vilka ämnen, årskurser eller stadier som utbildningen avsåg att ge behörighet i. Ett vanligt scenario är att handläggningen av ett ärende har påbörjats innan det upptäcks att det finns en oklar kurs där det inte är möjligt att avgöra vilken behörighet den ska ge. Ärendet måste då läggas åt sidan och handläggaren påbörjar handläggningen av ett nytt ärende samtidigt som kursen utreds. I många fall är det inte möjligt att finna information om kursen på annat sätt än att ställa frågor till det lärosäte som examinerat kursen. Väntetiderna på svar från lärosätena varierar alltifrån en dag till flera månader och i vissa fall längre än så. Skolverket arbetar aktivt för att snabba på denna hantering.

Det här gör sammantaget handläggningen mycket komplex och innebär att Skolverket under en vecka hanterar långt fler ärenden än vad som resulterar i meddelade legitimationer. Dessa faktorer gör sammantaget att det är svårt att ange mer exakta handläggningstider eftersom variationen är så stor.

Skolverket har satt upp interna mål för handläggningen. Dessa mål följs upp dagligen, utfallet analyseras och prioriteringar görs i syfte att optimera arbetsprocesserna och nå veckomålen.

Under 2012 har antalet handläggare som arbetar med lärarlegitimationer på Skolverket ökat från ca 10 personer till drygt 50 personer. Därtill har under året ett sextiototal personer på Proffice arbetat med förberedande handläggning av ärenden.

Bedömningshandbok

Med anledning av att lärares kunskaper och kompetenser ska beskrivas utifrån EQF-nivåer (European Qualifications Framework), behöver Skolverket för sin hantering av ansökningar bygga upp en bank av vad som kan anses vara tillräckliga kvalifikationer för att kunna undervisa i ett s.k. visst ämne och ett yrkesämne. Som framgått ovan är handläggningen komplicerad och alla nya uppgifter som framkommer under handläggningsprocessen förs kontinuerligt in i bedömningshandboken.

Handboken är indelad i ämnen och för varje ämne konkretiseras behörighetskraven i *förordning* (2011:326) *om behörighet och legitimation för lärare och forskollärare och utnämning till lektor* samt Skolverkets föreskrifter³² i form av bedömningsriktlinjer. Bedömningsriktlinjerna utformas på så vis att de blir praktiskt tillämpbara vid bedömningen av de examensbevis och andra intyg som lärare åberopar för behörighet.

Omprövningar och överklaganden

Under 2012 inkom 1 101 ärenden som gällde en begäran om omprövning eller ett överklagande. I takt med att fler legitimationer utfärdats har antalet omprövningar och överklaganden ökat under året, från 10–15 ärenden per vecka till vid årsslutet i genomsnitt 10–15 ärenden per dag. Såväl omprövningar som överklaganden rör i regel yrkanden om behörigheter i fler ämnen eller i fler årskurser än vad som meddelats i legitimationen. Av de överklaganden som kom-

---

³² Skolverkets föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne (SKOLFS 2012:4) samt Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan (SKOLFS 2011:159)

mit in till Skolverket har 420 skickats till förvaltningsrätten. Under året har 94 ärenden avgjorts i förvaltningsrätten. Av dessa är 64 domar medan resten är beslut om avvisning av överklagandet eller om avskrivning eller återförvisning av ärendet. I 27 av domarna har förvaltningsrätten bifallit den klagandes överklagande. I samtliga dessa fall har Skolverket tillstyrkt bifall till överklagandet, huvudsakligen för att ny information har tillkommit i ärendet.

Utnämning av lektorer

Under 2012 har Skolverket handlagt 51 ansökningar om utnämning till lektor. Av dessa har 39 den forskarnivå som krävs för utnämning till lektor och rektors yttrande över visad pedagogisk skicklighet i minst fyra år i enlighet med Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:58) om kompetensprofiler för utnämning till lektor.

Nya föreskrifter m.m.

Skolverket utarbetar kontinuerligt nya ämnen och/eller kurser till den nya gymnasieskolan. Detta i sin tur innebär att de föreskrifter som berör lärare i yrkesämnen eller s.k. vissa ämnen ständigt måste revideras. Under året har föreskrifter meddelats för 146 yrkeskunskaper. Skolverket meddelade tre föreskrifter under året som berör legitimationsförfarandet.

- *Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne*
- *Föreskrifter (SKOLFS 2012:17) om ändring av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan*
- *Föreskrifter (SKOLFS 2012:20) om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne*

Ett webbaserat stödmaterial till rektors yttrande *Att bedöma lärares lämplighet att undervisa under introduktionsperioden* publicerades vid årsskiftet och ett liknande stödmaterial för förskolechefen publicerades i början av 2012. En helt ny webbsida lanserades i augusti månad. Webbplatsen uppdateras kontinuerligt med ny information.

Lärarnas ansvarsnämnd

Enligt Skolverkets instruktion ska ett särskilt beslutsorgan, benämnt Lärarnas ansvarsnämnd, finnas inom myndigheten. Nämnden ska ha till uppgift att, enligt skollagen, pröva ärenden om varning, återkallelse av legitimation respektive ny legitimation efter tidigare återkallelse. Nämndens ledamöter utsågs av regeringen i januari 2012. Under 2012 har ett ärende inkommit till nämnden. Inom ramen för det förberedande arbetet med ansvarsnämnden har samtliga ledamöter i december 2012 tillsänts ett informationsbrev med bl.a. en uppskattad tidsplanering för nämndens arbete under våren 2013. I Skolverkets redovisning av uppdraget om att förbereda och organisera arbetet med att legitimera lärare och förskollärare (2011-04-14, Dnr 61-2010:1549) finns en beskrivning av det förberedande arbete som genomförts avseende Lärarnas ansvarsnämnd.

**Övrig
återrapportering**

Övrig återrapportering

Skolverkets sektorsansvar

Funktionshinder

Skolverket har enligt myndighetens instruktion ett sektorsansvar för funktionshinderspolitiken inom sitt verksamhetsområde. Sedan oktober 2011 har Skolverket även ett uppdrag att arbeta mot ett antal inriktningsmål och delmål med anledning av regeringens strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken mellan 2011 och 2016. Enligt instruktionen ska myndigheten samverka med Statens skolinspektion och Specialpedagogiska skolmyndigheten i syfte att nå de utbildnings- och funktionshinderspolitiska målen inom skolområdet.

Arbetet med myndighetens plan för inriktningsmål och delmål har fortsatt och en viktig del i arbetet är att funktionshindersperspektivet ska genomsyra hela myndighetens arbete.

Samtliga avdelningschefer har under 2012 fått information om strategin. Uppdraget och arbetet med att uppmärksamma medarbetare om de funktionshinderspolitiska målen har fortsatt. Myndighetens avdelningsövergripande nätverk på temat elever i behov av särskilt stöd har belyst flera områden som berör olika aspekter av skolgången för elever med funktionsnedsättning.

Liksom tidigare år har Skolverket vid fyra tillfällen 2012 genomfört samråd med funktionshindersrörelsen. Frågor som har uppmärksammats är bl.a. tillgängligheten till nationella prov för elever med funktionsnedsättning. Ett av samråden fördjupade sig i de nya allmänna råden för arbetet med åtgärdsprogram, vilket även medfört att samrådets organisationer erbjudits återkomma med remissvar på utkastet. Även företrädare för Skolverkets regeringsuppdrag Lärarlyftet, Rektorsutbildningen och Elevhälsouppdraget har redovisat sina satsningar. Arbetet med de nationella proven har belysts vid ett flertal av samrådsmötena. Under året har planeringen av ett årligt återkommande samråd med fler skolmyndigheter påbörjats. Skolverket har även tagit emot flera grupper utländska besökare som önskat diskutera frågor om särskilt stöd och funktionsnedsättning i skolan.

Under 2012 har en gemensam informationssatsning av Skolverket, Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) förberetts. Insatsen är riktad mot rektorer och kommer under 2013 att lanseras på den statliga rektorsutbildningens lärplattform för att sprida och synliggöra de funktionshinderspolitiska delmålen.

Det finns även ett myndighetsövergripande nätverk mellan Specialpedagogiska skolmyndigheten, Skolverket och Skolinspektionen på temat särskolan. Myndigheten har under 2012 inlett ett samarbete mellan Skolverket, Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten med syfte att diskutera

förutsättningarna för att använda kvantitativa data för att följa upp de funktionshinderspolitiska inriktningsmålen och delmålen inom ramen för den ordinarie uppgiftsinsamlingen på skolområdet.

Vidare driver Skolverket ett utvecklingsprojekt om anpassning av nationella prov för elever med funktionsnedsättning. Projektet har lett till att det finns anvisningar kring hur delprov kan anpassas så att de fortfarande prövar det som delprovet avser att pröva.

Miljömålsarbetet

Skolverket ska i fråga om sitt miljömålsarbete rapportera till det miljömålsråd som finns inom Naturvårdsverket och samråda med rådet om vilken rapportering som behövs. Myndigheten har också ett särskilt sektorsansvar för miljörådsarbetet inom sitt verksamhetsområde. Detta arbete ska enligt myndighetens instruktion rapporteras till det miljömålsråd som finns inom Naturvårdsverket och redovisas därför inte i årsredovisningen.

Nyanlända barn och ungdomar – ansvar inom verksamhetsområdet

Skolverket har enligt myndighetens instruktion ansvar för frågor inom ramen för sitt verksamhetsområde som rör nyanlända personer.

Myndigheten har under året publicerat samlad information på Skolverkets webbplats om nyanlända barn och ungdomars utbildning. Syftet är att bidra till kvalitetsförbättringar i för att öka måluppfyllelsen.

I samverkan med Skolverkets uppdrag mot diskriminering och kränkande behandling har myndigheten ordnat fyra konferenser i Norrbotten, Umeå, Luleå, Gällivare och i Sundsvall. Fokus har varit att presentera ett normkritiskt förhållningssätt, lyfta fram aktuell forskning samt att belysa nyanlända elevers skolsituation i förhållande till skollagen och läroplaner. Konferenserna anordnas i samarbete med Umeås regionala utvecklingscentrum.

Skolverket har även deltagit i nationella konferenser som länsstyrelser och regionala förbund har anordnat. Fokus har varit mottagande av nyanlända elever och syftet har varit att informera om skollagen, språkinträdning och de allmänna råden för utbildning av nyanlända elever. Migrationsverket, Sveriges kommuner och landsting, länsstyrelserna, Socialstyrelsen och Skolverket har tillsammans utarbetat en folder som kortfattat beskriver vilket ansvar olika myndigheter har för ensamkommande barn och unga. Ett samarbete mellan Stockholms stad, Skolinspektionen, Stockholms universitet och Skolverket har inletts. Skolverket samarbetar vidare med Kommunförbundet Stockholms län för erfarenhetsutbyte och kvalitetssäkring av stödmaterial.

Som tidigare nämnt har Skolverket regeringens uppdrag att stödja grundskolor i utanförskapsområden. Syftet med uppdraget är att utveckla metoder som är vetenskapligt grundade och verkningsfulla för att stödja elever i deras kunskapsutveckling och höja kunskapsresultaten. De insatser som har startats under året på de tio skolorna har till syfte att stärka elevers kunskapsutveckling och gynnar i allra högsta grad nyanlända elevers lärande. Exempel på insatser är kurser för lärare i språkutvecklande arbetssätt, kartläggning av omfattning och former av studiehandledning på modersmålet, grupphandledning för lärare i syfte att utveckla lärares undervisning.

Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv och perspektivet mänskliga rättigheter i sin verksamhet.

Myndigheten ska också i sin verksamhet analysera konsekvenserna för barn och då ta särskild hänsyn till barnets bästa enligt Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter. (Instruktionen)

Perspektiven ska alltid beaktas i Skolverkets arbete. En ny projektmodell beslutades 2011. Den ska bidra till ökad kvalitet och effektivitet i projekt genom att stödja styrning och arbete i projekt. I den checklista som ingår i modellen tydliggörs att behovet av barnkonskevensanalyser, jämställdhetsperspektiv och funktionshinderperspektiv måste beaktas redan i planeringen av projekt.

Ett exempel är Skolverkets arbete med nationella prov. I överenskommelser med de universitet och högskolor som utvecklar nationella prov och bedömningsstöd betonas mångfaldsperspektivet. För att provmaterialet ska kunna utformas så att det i så liten utsträckning som möjligt missgynnar elever utifrån aspekterna kön, etnicitet och social bakgrund krävs ett omsorgsfullt arbete vid val av uppgifter i ämnesproven. Erfarenheter från utprovningarna är här värdefulla och likaså diskussioner med lärare som undervisar i skolor med olika elevsammansättning. Vid provsammansättningen tas hänsyn till vilka uppgiftstyper och vilket uppgiftsinnehåll som gynnar pojkar respektive flickor.

I de texthäften som utgör en del i de nationella proven i svenska och svenska som andraspråk ingår texter skrivna av författare och journalister med mångkulturell bakgrund som skriver på svenska samt författare från andra kulturer i översättning.

Kopplat till FN-konventionen om barnets rättigheter ger de nationella proven i årskurs 3 och 6 underlag för att uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd i undervisningen. Med stöd av proven kan eleven ges möjlighet att få den hjälp de behöver och har rätt till för att utvecklas så långt som möjligt i grundskolan.

Internationella engagemang i sammanfattning

Skolverket ska redovisa sitt arbete i olika europeiska och andra internationella arbetsgrupper och nätverk, såväl med avseende på innehållet i arbetet som resursåtgång (Regleringsbrev 2012)

Skolverket har under 2012 deltagit i internationellt samarbete i cirka 60 referens- och arbetsgrupper i olika projekt, organisationer och nätverk. Redovisningen nedan ger exempel på detta samarbete. Antalet internationella samarbeten har varit något fler än under 2011. Baserat på uppskattningar uppgår den sammanlagda arbetstiden till knappt fem årsarbetskrafter. Här ingår inte Skolverkets arbete med genomförandet av internationella studier.

Skolverket har på olika sätt deltagit i det samarbete kring utbildningsfrågor som pågår inom EU. Viktiga delar i Skolverkets engagemang har varit frågor som rör yrkesutbildning samt området utbildningsinformation. Skolverket har även varit involverat i många andra frågor inom det europeiska samarbetet. Skolverket har deltagit i projekt, aktiviteter och nätverk inom till exempel it-området, läroplansfrågor, studie- och yrkesvägledning och den europeiska kvalitetsutvecklingen

i språk. Skolverket har vidare bidragit till Europaskolornas verksamhet och utveckling genom främst lärarrekrytering, inspektioner, implementering av nya kursplaner och fortbildningsinsatser.

Sverige är liksom tidigare år representerat av Skolverket i CERI Governing Board i OECD och i General Assembly i IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement). I likhet med tidigare år har det internationella samarbetet inom OECD och IEA kring internationella jämförande studier varit omfattande. Under våren 2012 genomfördes datainsamlingen i PISA 2012 vars resultat kommer att presenteras i december 2013. PISA studerar 15-åringars kompetens i läsning, matematik och naturvetenskap. Huvudämnet i PISA 2012 är matematik. Planeringen av datainsamlingen i projektet TALIS, som syftar till att beskriva effektiva undervisnings- och lärandemiljöer, har pågått under 2012 inför datainsamlingen våren 2013. Skolverket deltar också sedan många år i arbetet med att leverera underlag för indikatorer i OECD's publikation *Education at a Glance* och deltar i utvecklingsarbetet i NESLI (Network on Education System Level Indicators). Skolverket har även deltagit i andra OECD-initierade projekt.

Det nordiska samarbetet har länge varit ett viktigt inslag i Skolverkets internationella engagemang. Skolverket har under 2012 deltagit i såväl formellt beslutade grupper, nätverk och aktiviteter som mer informella sammanhang för erfarenhetsutbyten. Några exempel på det nordiska samarbetet är deltagande i ett evalueringsnätverk som tar fram underlag för och planerar nordiska möten på verksledningsnivå för att besluta om konkreta samarbetsområden och projekt, samverkan inom arbetet med Tema Modersmål, arbetet inom Nordiskt nätverk för vuxnas lärande samt ett bilateralt erfarenhetsutbyte mellan rektorer i Finland och Sverige. Dessutom har Skolverket deltagit i arbetet med Northern Lights on PISA 2009 där en publikation publicerades i början av 2012. Under året har ett nytt nätverk startat kring utbildningsfrågor i polarområdet som rör urfolk och nationella minoriteter.

Unescos och Europarådets arbete har följts genom framför allt deltagande i konferenser och nätverk, särskilt med inriktning på lärande för hållbar utveckling respektive demokrati-, språk och minoritetsfrågor. Skolverket har också representerat Sverige i styrelsen för Europarådets språkcenter i Graz.

Samverkan med andra myndigheter och organisationer

Skolverket ska redovisa hur myndigheten samverkat med Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sameskolstyrelsen, andra myndigheter samt huvudmän och organisationer. (Regleringsbrev 2012)

I detta avsnitt redovisas exempel på Skolverkets samverkan med andra myndigheter och organisationer i Sverige.

Under 2012 har Skolverket och Skolinspektionen samverkat i många sakfrågor, t.ex. kring nyanländas utbildning, rörande fristående skolor, om studie- och yrkesvägledning och om olika statistikfrågor. Skolverket har deltagit i referensgrupper för Skolinspektionens kvalitetsgranskningar och haft med referenspersoner från Skolinspektionen i olika projekt. Skolverket och Skolinspektionen har en avsiktsförklaring om samverkan. Avsiktsförklaringen uttalar bl.a. att myndigheternas ledningsgrupper ska träffas regelbundet, att samverkan ska ske genom remissförfarande inför viktigare beslut och att

medarbetare ska kunna anlitas som tillfälliga sakkunniga i den andra myndighetens olika projekt. Några särskilt viktiga samverkansområden som pekas ut i avsiktsförklaringen är information/kommunikation, normering/upplysnings-tjänsten, tillståndsprövning, nationella prov, statistik, forskningsspridning, svenska utlandsskolor samt omvärldsbevakning och verksamhetsplanering. Skolverket har bistått Skolinspektionen med material och upplysningar om de nationella proven i samband med Skolinspektionens uppdrag om viss central rättning av nationella prov. Samråd har skett för att bland annat tydliggöra provens syften, underlätta insamling av resultat och klargöra hur bedömningen sker utifrån givna anvisningar.

Skolverket har en omfattande samverkan med många andra myndigheter, bl.a. Socialstyrelsen, IFAU, Myndigheten för yrkeshögskolan, Internationella programkontoret, Rikspolisstyrelsen, Barnombudsmannen, Statens kulturråd, Ungdomsstyrelsen och Högskoleverket. Därtill samverkar Skolverket med universitet och högskolor, huvudmän och andra organisationer. Denna samverkan inbegriper både stående referensgrupper som Skolverket håller i såsom samrådsgruppen för Skolverkets officiella statistik och referensgrupper som är kopplade till specifika projekt.

Skolverket har dessutom under 2012 varit representerat i ca femtio olika stadigvarande nationella samrådsorganisationer och nätverk. Några exempel är Barn- och ungdomsnätverket, Rådet för den officiella statistiken, IFAU:s referensgrupp för informationsutbyte mellan myndigheter, Högskoleverkets rådgivande organ inom tillträdesområdet och Nationellt forum för validering.

Skolverket har tillsammans med Socialstyrelsen tagit fram en vägledning, *Placerade barns skolgång och hälsa – ett gemensamt ansvar*, i syfte att förbättra skolgången och hälsan för samhällsplacerade barn. Vägledningen riktar sig till de berörda inom socialtjänsten, skolan inklusive elevhälsan samt hälso- och sjukvården. Gränsdragningar mellan respektive parts ansvar och lagstiftning tydliggörs i publikationen.

Malmö högskola har regeringens uppdrag (U2011/6861/UH) att samordna bedömning av yrkeskunskaper vid antagning till yrkeslärarutbildning. Högskolan har samverkat med bl.a. Skolverket i detta valideringsarbete. Skolverket deltar även i Svenska Standardiseringsinstitutets arbete (SIS/TK 304:s arbetsgrupp AG 3.2 Validering) med att ta fram en helt ny svensk standard: Validering av kompetens.

Skolverket har, enligt uppdrag i regleringsbrev 2012, samverkat med Statens kulturråd i frågor som rör Skapande skola. Utöver detta har de båda myndigheterna tillsammans arrangerat konferensen *Alla läser! Att bygga för jämlik läsutveckling*.

För att genomföra uppdraget om lärarlegitimationer har Skolverket haft upprepade kontakter med Sveriges kommuner och landsting, Friskolornas riksförbund, universitet och högskolor, centrala företrädare för lärarfack och skolledare, Regionala utvecklingscentra, Högskoleverket, Verket för högskole-service samt Statistiska centralbyrån. Skolverket har också genomfört konferenser för lärosäten och träffat företrädare för skolhuvudmän i syfte att sprida information, fånga huvudmännens behov av kompetensutveckling och utveckla verksamheten. I denna samverkan har även representanter för Lärarlyftet ingått.

Inom ramen för forskningsspridning har Skolverket ett nära samarbete med främst Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), i synnerhet vad gäller en

översikt om inkludering. SPSM finansierar hälften av kostnaden för webbevakningen om specialpedagogik. Under 2012 har även Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS) samverkat med SPSM i frågor som rör dyslexi och läs- och skrivsvårigheter. Nyheter och/eller aktuell information har under året lyfts i NCS' nyhetsbrev med länk till SPSM:s webbplats.

Skolverket har under året på central nivå arbetat med en skolchefsgrupp, bestående av förvaltningschefer och chefer för fristående skolkoncerner. Syftet har varit att få synpunkter på Skolverkets rapporter och insatser samt att följa utvecklingen av hur insatser tas emot på lokal nivå.

Internt kvalitetssäkringsarbete

Skolverket ska redovisa hur det interna kvalitetssäkringsarbetet har bedrivits. (Skolverkets regleringsbrev för 2012)

Ställningstaganden av principiell betydelse eller annars av större vikt för Skolverket avgörs av generaldirektören i närvaro av ledningsgruppen. Exempel på sådana ställningstaganden är redovisningar av regeringsuppdrag, remisser som berör principiellt viktiga förändringar i utbildningssektorn och frågor som rör Skolverkets uppgifter och organisation. Myndigheten har särskilda kvalitetssäkringsrutiner för de ärenden som beslutas av generaldirektören.

Kvalitetssäkringsrutinerna innebär bland annat ett så kallat delningsförfarande, där samtliga avdelningar granskar rapporten innan den blir föremål för beslut av generaldirektören. Rutinerna syftar till att säkra kvaliteten och därmed ge projektledare och handläggare ett viktigt stöd i sitt arbete. De syftar också till att öka kunskapsspridningen mellan avdelningar och till att förbättra kompetensutnyttjandet. Hösten 2012 påbörjade verket en revidering av rutinerna som planeras vara genomförd hösten 2013.

Avdelningschefer har ett centralt ansvar för att verksamheten på avdelningen bedrivs effektivt, enligt gällande föreskrifter och riktlinjer. Varje avdelning har därför rutiner för att säkra kvaliteten i beslut och rapporter.

För att tillförsäkra kvalitet och effektivitet i projektarbete togs en ny projektmodell fram under 2011. Modellen ger stöd till styrning av och arbete i projekt. Vidare har myndigheten särskilda riktlinjer för vissa processer, t.ex. GD-föredragningar, regeringsuppdrag och remisser, i syfte att säkra kvaliteten i arbetet.

Projektmodellen poängterar vikten av samråd och samverkan med andra myndigheter och organisationer liksom vikten av att beakta behoven av stöd och kompetens från verkets alla avdelningar redan i planeringen av projektet. Till de flesta projekt knyts därför särskilda referensgrupper eller samrådsgrupper. En permanent samrådsgrupp är den kommunala referensgruppen. Den består av utvecklingsledare och högre förvaltningstjänstemän från tolv kommuner i landet. Syftet med gruppen är att Skolverket ska få synpunkter på planering, genomförande och slutsatser i sina uppdrag. Under 2012 hölls fem möten i den kommunala referensgruppen.

Flera interna funktioner såsom Skolverkets rättsekretariat och Skolverkets bibliotek har en viktig plats i Skolverkets utredande arbete och även för kvalitetssäkringen. Biblioteket har under året bistått Skolverkets anställda med informationstjänster, ämnesbevakning, boklån, fjärrlån, tidskriftsprenumerationer samt inköp av litteratur. Ur bibliotekets eget bokbestånd har drygt 1 700 lån registrerats.

För att säkra kvaliteten vid beställningar av utvärderingsuppdrag till externa utvärderare finns en särskild arbetsgrupp av erfarna utvärderare som ger stöd i att utforma sådana beställningar. Under året har sekretariatet arbetat med tio utvärderingsuppdrag. Hälften av dessa har haft explicita krav av uppföljning och utvärdering i regleringsbrev. Övriga har varit egeninitierade utvärderingar. Utförarna av de olika utvärderingarna har varit både universitet och högskolor samt fristående utvärderingskonsulter.

Intern styrning och kontroll

För att möta kraven i myndighetsförordningen och förordningen om intern styrning och kontroll (FISK) har Skolverket valt att integrera arbetet med riskanalyser och kontrollåtgärder i den ordinarie verksamhetsplaneringen och uppföljningen.

Enligt det årliga VP-direktivet ska avdelningar och enheter göra riskanalyser med hänvisning till förordning om intern styrning och kontroll. I samband med VP-arbetet tar avdelningar fram riskanalyser på enhetsnivå utifrån frågeställningarna: Vilka risker, befintliga och möjliga, ser enheten för att man inte ska kunna fullgöra grunduppdraget och verksamhetskraven, för att regelverket inte följs och för att återrapportering/redovisning inte blir korrekt samt vilka åtgärder måste vidtas för att hantera dessa risker? De eventuella kontrollåtgärder som måste vidtas för att hantera hindren och som genererar kostnader ska beaktas i budgetarbetet. Avdelningarnas riskanalyser diskuteras och uppdateras i samband med verksamhetsuppföljningarna som sker två gånger per år. Uppföljningarna dokumenteras.

I slutet av 2009 och i början av 2010 genomfördes tre av varandra oberoende granskningar av Skolverkets IT-verksamhet. Den första översynen initierades av verksledningen. Huvudorsaken var att Skolverkets uppdrag efter myndighetsombildningen 2008 ställde andra krav än tidigare på myndigheten bl.a. på grund av att regeringsuppdragen nu i större utsträckning inkluderade IT-lösningar. Den andra granskningen genomfördes av Skolverkets internrevision enligt förordningen om intern styrning och kontroll. Granskningen kompletterades efter årsskiftet med en djupare IT-revision, vilken genomfördes av ett konsultbolag på uppdrag av myndighetens internrevision.

Samtliga granskningar noterade brister inom Skolverkets IT-verksamhet. De förbättringsområden som identifierades var främst: ledning och styrning, informationssäkerhet, systemägarskap, ansvar och roller, prioritering av system samt riskanalyser. Resultatet av granskningarna ledde till att verksledningen bedömde att det fanns brister i internkontrollen inom IT-området år 2009 och man noterade därför en reservation i årsredovisningen. En 3-årig förbättringsplan upprättades för perioden 2010–2012, och ett intensivt förbättringsarbete påbörjades med start under första kvartalet 2010.

Mot bakgrund av genomförda åtgärder vid 2011 års utgång bedömde verksledningen att myndigheten nått erforderlig kontroll över IT-verksamheten och att risknivåerna i Skolverkets IT-system var tydliggjorda och acceptabla. Reservationen i årsredovisningen togs därmed bort. Internrevisionen som följt utvecklingsarbetet inom IT-området hade i sitt råd och stödjande uppdrag för år 2011 också bedömt att det inte längre krävdes en reservation (se internrevisionens årsrapport 2011, dnr:2012:56).

Under våren 2012 genomförde Skolverket med hjälp av konsulter en ny övergripande översyn av Skolverkets IT-verksamhet, vilket resulterade i ett antal

förslag till åtgärder. Motivet för översynen var att Skolverkets verksamhet har förändrats vilket innebär delvis förändrade förutsättningar för IT-verksamheten. Översynen identifierade även behov av förbättringar inom områden som verksamhetsutveckling och styrning. Ett förbättringsarbete har påbörjats och ett stort antal workshops har genomförts med såväl ledningsgrupp som övriga chefer. En strategisk plan som ska visa riktningen för verksamheten är under utarbetande och under 2013 ska en ny IT-strategi tas fram.

Vissa av de tidigare beslutade förändringsinsatserna har därmed fått invänta tillkommande utvecklingsarbete för att detta ska kunna samordnas. Under första kvartalet 2012 fortsatte dock arbetet med att slutföra riskanalyser och förvaltningsplaner för de mest verksamhetsprioriterade IT-systemen i Skolverket. Skolverket har även infört en IT-controllerfunktion på IT-enheten för att uppnå ökad finansiell kontroll, etablerat en förvaltningsroll på IT-enheten för att påbörja förvaltningsstyrning av ett antal utvalda objekt samt rekryterat personal inom IT-drift och IT-utveckling i syfte att minska sårbarheten och reducera risken för kompetensförluster.

I samråd med extern revision har Skolverket i december 2012 fortsatt uppföljningsarbetet och diskuterat området styrning respektive kontroll. En förutsättning för det fortsatta arbetet med en förbättrad IT-styrning och kontroll är resultatet av ledningens arbete med Skolverkets strategiska plan. Utifrån den strategiska planen kan den administrativa avdelningen etablera en balanserad och korrekt IT-styrning och kontroll för IT-området lämplig för Skolverket och i linje med rådande generella e-strategiska krav.

Med dessa åtgärder bedömer verksamheten att myndigheten har vidtagit och kommer att fortsätta att vidta ytterligare åtgärder som bidrar till att myndigheten har erforderlig kontroll över IT-verksamheten och att risknivåerna i Skolverkets IT-system är tydliggjorda och acceptabla.

Arbetet med legitimering av lärare och forskollärare har försenats och Skolverket har därför behövt hemställa till regeringen om förlängd tid. (Regeringen har därefter beslutat om förlängd tid för uppdraget). Lärarlegitimationsuppdraget är ett komplext projekt som delvis innebär ny verksamhet för Skolverket. Genom täta uppföljningar under projektets gång har ledningen dock haft kontroll över riskerna och kontinuerligt kunnat vidta åtgärder.

Personal och kompetens

Personalstruktur

Vid utgången av 2012 var 437 personer anställda i Skolverket. Av dessa var 295 tillsvidareanställda, 105 tidsbegränsat anställda samt 37 pedagoger inom Europaskolorna. Jämförelsesiffror från tidigare år visas i tabellen nedan. Antalet årsarbetskrafter var 377 (354).

Tabell 41. Antalet anställda 2010–2012 (den 31 december respektive år)

	2012	2011	2010
Tillsvidareanställda	295	285	275
Visstidsanställda	105	45	68
Europaskolan, visstid	37	38	38
Total	437	368	381

Personalomsättningen var 13 procent (de som har slutat på myndigheten i förhållande till genomsnittliga antalet anställda under året). Det är något lägre jämfört med 2011 då den var 15 procent. Andelen nyanställda var 25 procent (i förhållande till genomsnittet antalet anställda under året). Medelåldern i Skolverket var 45 år (47 år 2011). Vid utgången av 2012 var andelen anställda kvinnor 69 (67) procent och andelen män 31 (33) procent. Vid årsskiftet hade Skolverket 23 chefer – 16 kvinnor och 7 män. Antalet undervisningsråd, som är den största personalkategorin, var 169 (163) och förhållandet kvinnor och män i denna kategori var 63 (60) procent respektive 37 (40) procent.

Av Skolverkets samtliga anställda 2012 hade 13 procent utländsk bakgrund (13 procent 2011, 14 procent 2010). Andelen nyanställda medarbetare med utländsk bakgrund var 18 procent, vilket är högre jämfört med förra året (2011: 7 procent, 2010: 18 procent, 2009: 8 procent).

Tre av de sju medarbetare som blev 65 år under 2012 gick i pension. Två som var 66 år gick i pension, medan en fortsätter i sin tjänst. De närmsta fyra åren är det 32 (37) medarbetare som fyller 65 år, vilket inte bedöms vara en stor grupp antalsmässigt.

Kompetensförsörjning

Enligt bestämmelserna i förordningen (2008:747) om årsredovisning och budgetunderlag 3 kap. 3 § ska myndigheten redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och vad regeringen har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Attrahera och rekrytera medarbetare

Under året har rekrytering, men också avslutning av anställningar varit centrala frågor. Många av de experter som arbetat med de stora skolreformerna har avslutat sitt arbete, bl.a. ett 70-tal personer som anlätades i GY2011. Särskole-reformeringen skedde något senare och ett 60-tal experter har timanställts under några månaders arbete under 2012. Stort fokus har också lagts på att rekrytera till olika regeringsuppdrag som kräver specifik kompetens samt till de 12 nationella programråden. Den största förändringen i personalstrukturen är att det har visstidsanställts ett 50-tal handläggare för Skolverkets arbete med att bereda och besluta om lärarlegitimationer. Uppdraget har haft hög prioritet och uppslutning internt. Även övertid har använts för att reglera anhopningen av inkommande ansökningar. Under 2011 förstärkte verket ledningen med en enhetschef för den nya enhet där lärarlegitimationen ingår. Enheten har under 2012, i samband med utökad bemanning, även rekryterat en gruppchef och vidareutvecklat arbetsledande funktioner. Under året har myndigheten också förstärkt processoptimeringen kopplat till ärendehandläggning, i syfte att effektivisera handläggningen med bibehållen kvalitet och rättssäkerhet. Arbetet med bemanningsfrågorna kommer att fortsätta och ytterligare rekryteringar till lärarlegitimation samt området yrkesutbildning har inplanerats.

Skolverkets upplysningstjänst har förstärkts både antalsmässigt och kompetensmässigt med anledning av det ökande antalet inkommande samtal och e-post från allmänhet, lärare och rektorer. Lärarlegitimationen och de omfattande reformerna i olika skolformer har medfört ett ökat tryck på att kom-

municera och att bygga upp en svarskapacitet internt. Antalet anställda vid upplysningstjänsten var vid utgången av året 21 varav 11 visstidsanställda (16 anställda varav 6 visstidsanställda 2011). Upplysningstjänsten har fortsatt att kvalitetssäkra sitt arbete, mäta kvalitet och bygga upp FAQ ("svar på vanliga frågor"). Vidare har de stärkt sin kompetens i bemötande, förvaltningsrätt och stresshantering. Fortsatt förstärkning genom ytterligare rekryteringar har planerats, eftersom Upplysningstjänsten ska ta över de frågor om lärarlegitimation som under året har besvarats av ett bemanningsföretag.

Att attrahera och rekrytera kompetenta medarbetare är en förutsättning för att myndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag på ett bra sätt. Liksom förra året har myndigheten oftast fått ett stort antal ansökningar och ett flertal kvalificerade slutkandidater. Inom IT-området har det däremot varit svårare att rekrytera. För att tydligare beskriva Skolverket som arbetsplats och attraktiv arbetsgivare har information tagits fram, som efter årsskiftet länkas till myndighetens webbplats för lediga jobb. Annonstexter har också setts över och tester och arbetsprover har använts som komplement vid några rekryteringar, bl.a. till statsbidragsenheten.

Under 2012 genomfördes samtal med några nyanställda om hur de uppfattar rekryteringsprocessen, introduktionen och "att vara nyanställd" i Skolverket. De upplevde att rekryteringsprocessen varit professionellt skött och att arbetsuppgifter oftast stämde överens med informationen under intervjun. Introduktionsutbildning, rutiner och mentorer hade i allmänhet fungerat väl och man bedömde att man snabbt har kommit in i uppgifterna. Även medarbetarundersökningen 2012 bekräftar den bilden. På frågan "När jag anställdes fick jag en bra introduktion till Skolverket" fick Skolverket medelvärde 3,7 på en femgradig skala.

I viss utsträckning har olika strategier använts för att föra över och bevara kunskap från personer som slutar. Vid längre internationella projekt fanns t.ex. oftast en biträdande projektledare. Ett exempel var att en chefsrekrytering påbörjades i mycket god tid för att göra det möjligt att gå parallellt med den avdelningschef som ska gå i pension. På enheter som har en relativt stor andel visstidsanställda i förhållande till tillsvidareanställda har det varit svårare att föra över kunskap. Statsbidragsenheten har en stor andel visstidsanställda och har under året fått en arbetssituation där 40 procent av medarbetarna har arbetat mindre än 4 månader. Ett arbete med att se över rutiner har därför startat.

Utveckla och behålla medarbetare

För att Skolverkets medarbetare ska kunna vara effektiva, känna motivation och utvecklas i sitt arbete är fortlöpande kompetensutveckling betydelsefull. Under 2012 genomfördes olika utbildningsinsatser, kortkursprogram och kompetensutvecklande inslag vid avdelnings- och enhetsmöten. Deltagandet i de verksgemensamma utbildningarna har minskat något. Under året har dock Skolverkets projektledarutbildning fortsatt med dels en introducerande del, dels fyra grundutbildningar. Efter önskemål har även en påbyggnadsdel genomförts med inriktning att leda medarbetare i projekt. Utbildningar som stöd för den nya versionen av Office 2010 har genomförts under året.

Några områden har identifierats där det finns behov av att stärka kompetensen. Dels har myndigheten fått fler handläggande uppgifter, dels fler uppgifter

där texter med juridiskt innehåll ska utarbetas. Utbildningsinsatser har därför genomförts för medarbetare och chefer för att få en fördjupad kompetens vad gäller förvaltningskunskap, föreskriftsarbete och allmänna råd. Utbildnings- och utvecklingsavdelningen har genomfört fyra förvaltningsutbildningar under året för att stärka kunskaper inom ärendehandläggning. I utbildningarna har ett 70-tal medarbetare deltagit.

Skolverket har en platt organisation med arbetsformer som ofta är projektinriktade. Detta ger flexibilitet och kompetens kan användas från olika enheter och avdelningar för att svara mot komplexa regeringsuppdrag. Medarbetare kan dock uppfatta detta som att "karriärvägar" är otydliga. För att utveckla och behålla medarbetare har en översyn av karriärvägar genomförts och några nya karriärvägar har beslutats, såsom bitr. enhetschef och gruppchef. En ny titel har också införts, som "senior rådgivare" samt möjlighet att under en period få arbeta med mer myndighetsövergripande frågor.

Chefsförsörjning

Vid årsskiftet hade Skolverket en generaldirektör, en överdirektör samt 21 chefer (sexton kvinnor och sju män). Under året rekryterades en IT-chef, en HR-chef, en avdelningschef, en enhetschef och rekrytering av ny ekonomichef påbörjades. Därutöver internrekryterades en biträdande enhetschef och två gruppchefer, med tidsbegränsat chefskap. Antalet ansökningar till de utannonserade chefstjänsterna var över förväntan, cirka 50 ansökningar i genomsnitt och med ett flertal kvalificerade slutkandidater.

Ett internt chefs- och ledarutvecklingsprogram har genomförts under 2012 och fortsätter under 2013. Programmets syfte är att ytterligare utveckla Skolverket styrning och ledning, men också kompetensen inom ledarskapsområdet. Programmet omfattar totalt 6 heldagar per år för alla chefer samt chefshandledning i mindre grupper vid några tillfällen.

Bedömning

Sammantaget är myndighetens bedömning att vidtagna åtgärder i stor utsträckning har bidragit till att säkra kompetensförsörjningen och i huvudsak ha bidragit till fullgörande av myndighetens huvudsakliga uppgifter enligt instruktionen.

Arbetsmiljöarbete

En medarbetarundersökning, med hög svarsfrekvens, har genomförts under november 2012, med ett gott resultat i förhållande till andra myndigheter. Skolverkets medarbetarindex ligger på 67 och ledarskapsindex ligger på 70 (där 100 är högsta värdet). Höga värden får frågeområden som rör myndighetsledningen och medarbetarskap medan lägre värden ges för frågeområdet "Skolverkets vision" och i viss mån frågeområdet "arbetsförutsättningar". Några positiva exempel är t.ex. att 90 procent svarar att arbetet engagerar dem mycket samt att arbetet är meningsfullt, 68 procent instämmer i att Skolverket motsvarar deras förväntningar på en bra arbetsgivare och att uppgifter är tydliga, 87 procent instämmer i att arbetskamrater ger information och hjälp när det behövs. Resultaten kommer att tas om hand under 2013.

En "temperaturmätning" genomfördes under våren 2012 med anledning av flytten från Alströmergatan till Fleminggatan. Den fysiska arbetsmiljön såsom

ventilation, belysning och värme var inte tillfredsställande under det första halvåret, men har till största delen åtgärdats och mot slutet av året uppnått en bättre men inte helt tillfredsställande nivå.

Uppdragsvolymen genom framförallt Lärarlegitimationsuppdraget har inneburit platsbrist och förtätningar i kontorsmiljön, som även påverkat den psykosociala arbetsmiljön. För att hantera detta har myndigheten hyrt lokaler i ett kontorshotell under 2013 och två enheter flyttar tillfälligt.

Sjukfrånvaro

Nedanstående tabell redovisar de anställdas sjukfrånvaro enligt krav i förordning om årsredovisning och budgetunderlag.

Tabell 42. Sjukfrånvaro

	2012	2011	2010	2009
<i>Andel av tillgänglig arbetstid</i>	%	%	%	%
Totalt	3,2	2,5	2,5	1,9
Åldersgruppen 29 eller yngre	2,6	2,1	1,0	1,9
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30–49 år	3,1	3,0	3,0	2,0
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år eller äldre	3,4	2,0	2,1	1,7
Kvinnors sjukfrånvaro	3,5	2,9	2,5	2,3
Mäns sjukfrånvaro	2,6	1,7	2,5	1,1
<i>Andel av total sjukfrånvaro</i>				
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar)	42,1	42,8	36,4	33,2

Den totala sjukfrånvaron har ökat från 2,5 % 2011 till 3,2 % 2012. Ökningen har skett både bland männen och kvinnorna. Det är den kortare sjukfrånvaron (mindre än 60 kalenderdagar) som ökat. Långtidssjukfrånvaron (minst 60 kalenderdagar) däremot har minskat något jämfört med 2011.

Internt mångfaldsarbete

Skolverket strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare som gör det möjligt att rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med den kompetens som behövs. Under året har en mångfaldskonsult anlitats som har genomfört seminarier med samtliga 17 enheter i Skolverket. Syftet har varit att öka kunskapen om hur myndigheten kan arbeta med mångfald och hur verksamheten kan dra nytta av ett mångfaldsperspektiv. Resultaten har avrapporterats till ledningsgruppen och ett antal aktiviteter tagits fram som Skolverkets enheter kan arbeta vidare med under 2013.

Skolverket har en mångfaldsplan för 2011-2013 som integreras i verksamhetsstyrningen.

Finansiell redovisning

Resultaträkning (tkr)

	Not	2012-01-01 2012-12-31	2011-01-01 2011-12-31
Verksamhetens Intäkter	1		
Intäkter av anslag		959 553	859 442
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	55 152	40 433
Intäkter av bidrag	3	6 381	9 372
Finansiella intäkter	4	526	766
Summa Intäkter		1 021 612	910 013
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-263 167	-244 662
Kostnader för lokaler		-26 146	-22 747
Övriga driftskostnader	6	-714 651	-628 904
Finansiella kostnader		-670	-617
Avskrivningar och nedskrivningar		-20 713	-15 318
Summa kostnader		-1 025 347	-912 248
Verksamhetsutfall		-3 735	-2 235
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av uppbörd	7	469	66 877
Medel som tillförts statens budget		-469	-66 877
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		5 301 146	6 794 761
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		10 800	
Lämnade bidrag	8	-5 313 332	-6 793 538
Saldo		-1 386	1 223
Årets kapitalförändring	9	-5 121	-1 012

Balansräkning (tkr)

Tillgångar	Not	2012-12-31	2011-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade kostnader för utveckling		70 477	57 398
Licenser och dataprogram		2 487	2 832
Summa immateriella anläggningstillgångar	10	72 964	60 230
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		2 007	1 680
Maskiner och inventarier		16 321	21 398
Summa materiella anläggningstillgångar	11	18 328	23 078
Fordringar			
Kundfordringar		8	4 189
Fordringar hos andra myndigheter		12 885	13 721
Övriga fordringar		-492	11
Summa fordringar		12 401	17 921
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	12	10 128	6 512
Upplupna bidragsintäkter		-	-
Övriga upplupna intäkter	13	1 877	1 387
Summa periodavgränsningsposter		12 005	7 899
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket		81 149	28 407
Summa avräkning med statsverket	14	81 149	28 407
Kassa och Bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		66 541	26 803
Summa kassa och bank	15	66 541	26 803
Summa tillgångar		263 388	164 338

Balansräkning (tkr)

Kapital och skulder	Not	2012-12-31	2011-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	16	53 244	38 374
Balanserad kapitalförändring	17	1 366	-1 952
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-5 121	-1 012
Summa myndighetskapital		49 489	35 410
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		1 552	1 034
Summa avsättningar	18	1 552	1 034
Skulder m m			
Lån i Riksgäldskontoret	19	41 465	42 006
Skulder till andra myndigheter	20	63 423	7 785
Leverantörsskulder		56 281	46 287
Övriga skulder		15 018	4 217
Summa skulder m m		176 187	100 295
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	21	23 929	19 807
Oförbrukade bidrag	22	12 231	7 792
Summa periodavgränsningsposter		36 160	27 599
Summa kapital och skulder		263 388	164 338

Anslagsredovisning 2012

Redovisning mot anslag (tkr)		Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet över-skrivande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Redovisningsområde 1.3 Integration och jämställdhet										
01 001	Integrationsåtgärder	23	74 559	100 000	0	0	-74 559	100 000	62 095	37 905
01 001	007, SFI-bonus		74 559	100 000			-74 559	100 000	62 095	37 905
03 001	Särskilda jämställdhetsåtgärder	24	1 522	16 500	0	0	-1 522	16 500	14 015	2 485
03 001	023, särskilda jämställdhetsåtg		1 522	16 500			-1 522	16 500	14 015	2 485
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning										
01 001	Statens skolverk	25	9 522	379 496	0	0	-49	388 969	377 231	11 738
01 001	001, Statens skolverk		9 522	379 496			-49	388 969	377 231	11 738
01 005	Utvärdering av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet	26	206 037	856 867	-350	0	-228 038	834 517	631 238	203 279
1 005	001, Medel för Tekniskpråk			2 800				2 800	2 800	0
1 005	002, Internationella studier		15	15 000	-15		0	15 000	12 879	2 121
01 005	003, Till Statens skolverks disposition		93 102	347 167	112 586		-119 038	433 817	359 280	74 537
01 005	004, Bidrag till vissa organisationer		2 055	42 500	-2 055		0	42 500	41 544	956
01 005	009, Fördelas efter beslut av regeringen		110 865	449 400	-110 865		-109 000	340 400	214 735	125 665
01 006	Särskilda insatser inom skolområdet	27	17 159	218 134	0	0	-17 159	218 134	190 872	27 262
01 006	002, Särskilda bidrag för riksrekryterande gymnasial utbildning för elever med funktionshinder		17 159	218 134	0		-17 159	218 134	190 872	27 262
01 007	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet	28	5 658	3 660 000	0	0	-5 658	3 660 000	3 657 799	2 201
01 007	001, Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m m		5 658	3 660 000	0		-5 658	3 660 000	3 657 799	2 201
01 008	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet	29	37 978	141 453	0	0	-37 978	141 453	116 266	25 187
01 008	001, Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar		2 756	31 000	0		-2 756	31 000	28 261	2 739
01 008	002, Statsbidrag för vissa gymnasieutbildningar m m		35 222	110 453	0		-35 222	110 453	88 004	22 449
01 009	Bidrag till svensk undervisning i utlandet	30	10 361	102 340	0	0	-7 418	105 283	94 933	10 350
01 009	001, Elev- och lokalkostnadsbidrag vid svensk undervisning i utlandet		9 702	100 740	0		-6 759	103 683	93 628	10 055
01 009	002, Utvecklingsarbete		659	1 600	0		-659	1 600	1 305	295

Redovisning mot anslag (tkr)		Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
01 010	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	31	327 132	502 500	0	0	-327 132	502 500	276 637	225 863
01 010	001, Fortbildning av lärare och förskolepersonal		327 132	462 000	0		-327 132	462 000	262 986	199 014
01 010	003, Fortbildning av förskolepersonal och förskolechefer		0	40 500	0		0	40 500	13 651	26 849
01 011	Förstärkning av basfärdigheter	32	16 991	250 000	0	0	-16 991	250 000	240 022	9 978
01 011	001, Förstärkning av basfärdigheter		16 991	250 000	0		-16 991	250 000	240 022	9 978
01 015	Statligt stöd till vuxenutbildning	33	176 174	598 943	127	0	-89 801	685 443	620 662	64 781
01 015	001, Statsbidrag till vuxenutbildning		24 064	25 000	0		-24 064	25 000	24 999	1
01 015	002, Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar		4	9 628	0		-4	9 628	9 628	0
01 015	003, Särskilt verksamhetsstöd till Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna		0	157 670	0		0	157 670	157 670	0
01 015	006, Statsbidrag för förarutbildningar		1 474	58 000	0		-1 474	58 000	56 933	1 067
01 015	008, Statsbidrag till yrkesutbildning inom konvux o sårvox		150 632	348 645	127		-64 259	435 145	371 432	63 713
	Summa		883 093	6 826 233	-223	0	-806 305	6 902 799	6 281 770	621 028
Avslutade anslag										
14 01 003 005	Utbildningar inom ramen för Europeiska globaliseringsfonden		146		-146					
16 01 010 002	Fortbildning av förskolepersonal		17 903				-17 903			
16 01 015 013	Statsbidragshantering yrkesvux		127		-127					
	Summa Avslutade anslag		18 176		-273		-17 903			
	Summa totalt		901 269	6 826 233	-496	0	-824 208	6 902 799	6 281 770	621 028

Redovisning mot inkomsttitel

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet		468 516,22

Beställningsbemyndiganden

	Anslagsbenämning	Not	Tilldelad bemyndigande ram	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden per år		
						2013	2014	2015
1.5	Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet 001, Tekniskprånget 002, Internationella studier 003, Till Statens skolverks disposition		312 000 74 000 30 700 207 300	93 796 0 9 581 84 215	285 800 74 000 4 500 207 300	112 400 28 000 4 500 79 900	100 000 28 000 0 72 900	72 500 18 000 0 54 500
1.10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal 001, Fortbildning av lärare, rektorer 003, Fortbildning av förskolelärare/chefer		401 000 371 000 30 000	83 200 83 200 0	191 633 191 633 0	171 826 171 826 0	14 685 14 685 0	5 122 5 122 0
	Summa	34	713 000	176 996	477 433	284 226	115 585	77 622

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2012	2011	2010	2009	2008
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	46 000	51 000	44 000	35 000	38 000
Utnyttjad	41 465	42 006	36 382	28 460	19 427
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	32 834	31 577	31 622	30 670	38 947
Utnyttjad	-	-	-	-	-
Ränteintäkter på räntekonto	526	782	236	25	598
Räntekostnader på räntekonto	-	-	-	-	-
Avgiftsintäkter					
Skolverket	54 759	40 402	35 420	33 277	17 191
Beräknade avgiftsintäkter enl. regleringsbrev	-	-	-	-	-
Anslagskredit					
Beviljad	83 992	127 717	120 015	105 679	43 341
Utnyttjad	-	-	-	1 062	1 342
Anslagssparande (utgående saldo)	621 028	901 269	952 012	949 469	485 439
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganderam	713 000	330 000	725 000	1 450 000	2 453 000
Utnyttjande bemyndiganden, åtaganden	477 433	191 842	740 400	1 188 000	319 529
Antalet årsarbetskrafter	377	354	351	338	397
Medelantalet anställda	362	366	345	333	325
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 663	2 532	2 215	1 644	1 083
Årets kapitalförändring	-5 121	-1 012	5 295	-7 790	15 126
Balanserad kapitalförändring	1 366	-1 952	7 246	439	-23 374

Notförteckning

Tilläggsupplysningar

Statens skolverk, nedan benämnt Skolverket har följt det regelverk för ekonomi och redovisning som gäller för statliga myndigheter. Det gäller främst förordningen om myndigheters bokföring (2000:606), förordningen om årsredovisning m.m. (2000:605) samt de regelverk i övrigt, som gäller för statliga myndigheter.

I regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM/S) har Skolverket medgivits undantag från Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 12§ andra stycket anslagsförordningen (2011:223). För anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal får Skolverket i förskott betala del av eller hela ersättningen till universitet och högskolor som bedriver fortbildning på uppdrag av Skolverket.

Värderingsprinciper

Skolverket ändrade 2010-07-01 principerna för värdering av anläggningstillgångar. För att redovisas som en anläggningstillgång gäller att anläggningen är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav, den ekonomiska livslängden uppgår till lägst 3 år samt att anskaffningsvärdet överstiger ett halvt basbelopp. Inventarier med en beräknad livslängd mindre än tre år samt inventarier till ett värde av högst 21 tkr kostnadsförs vid anskaffningstillfället. Till korttidsinventarier räknas persondatorer. För övrig dator- och larmutrustning har Skolverket fastställt den ekonomiska livslängden till tre år, kontorsmaskiner och möbler till fem år. Kontorsmaskiner som utgörs av en kombination av skrivare och kopiator värderas ha en ekonomisk livslängd på tre år. Den ekonomiska livslängden för immateriella anläggningstillgångar har fastställts mellan tre och fem år efter en individuell bedömning för varje anläggning.

Kundfordringar har tagits upp med det belopp varmed de beräknas inflyta. Skulder har tagits upp till det nominella värdet. För både 2012 och 2011 användes beloppsgränsen 50 000 kronor vid bedömning om periodisering ska ske av upplupna respektive förutbetalda kostnader i samband med bokslutet.

Uppgifter om Skolverkets ledande befattningshavare och insynsråd

Redovisning avser utbetalda skattepliktiga ersättningar och värdet av förmåner till ledande befattningshavare som utsetts av regeringen samt insynsrådets ledamöter. Enligt Skolverkets instruktion (SFS 2009:1214) ska Skolverket ha ett insynsråd. Regeringen beslöt 2009-05-20, 2012-12-09 vilka personer som ska ingå i detta insynsråd. Uppdrag i styrelser och råd i andra statliga myndigheter eller aktiebolag redovisas i kursiv stil under respektive person.

Ledande befattningshavare	2012
Gd Anna Ekström, <i>Ledamot i Insynsråd vid Högskoleverket</i> <i>Ledamot i Insynsråd Stockholms län</i> <i>Ledamot Uppsala universitets styrelse</i> <i>Ledamot i Universitets- och högskolerådets styrelse (fr o m 2012-12-20)</i>	1 323 324 Kr
Öd Helen Ångmo, <i>Ledamot i CERI Governing Board inom OECD</i> <i>Ledamot i ANDT-rådet (rådet för alkohol, narkotika, dopnings- och tobaksfrågor)</i>	1 000 128 Kr
Skolverkets insynsråd (2012-01-01 – 05-30)	
Gunilla Dahlberg <i>Ledamot i Reggio Emilia Institutets styrelse</i> <i>Ordförande i aktiebolaget "Space & Relation on Earth"</i>	3 000Kr
Anders Flodström <i>Styrelseordförande Svenska Internetstiftelsen</i> <i>Ledamot och viceordförande i styrelsen för European Institute of Innovation and technology</i> <i>Ledamot i styrelsen KTH, Executive School AB</i> <i>Ledamot i styrelsen för Stiftelsen Bonocompagni-Ludovico, född Bildt</i> <i>Ledamot i Sverige-Amerika stiftelsen</i>	3 000Kr
Eva Gullfeldt -	3 000Kr
Thomas Persson <i>Ledamot i Lärarutbildningsnämnden vid Stockholms universitet</i>	3 000Kr
Margareta Pålsson <i>Ledamot vid Förvaltningsstiftelsen för SR; SVT och UR</i>	3 000Kr
Gerd Ripa -	1 500Kr
Thomas Strand <i>Ledamot Riksbankens jubileumsfond</i> <i>Ledamot i Folkbildningsrådet styrelse</i>	3 000Kr
Skolverkets insynsråd (fr o m 2012-12-09)	
Tomas Tobé <i>Ledamot i Riksdagsstyrelsen</i> <i>Ledamot i Krisdelegationen</i> <i>Ledamot i Kommittén om regler och villkor för fristående skolor</i>	
Torkel Klingberg <i>Ledamot i NeuroInfo AB</i>	
Gunilla Dahlberg <i>Ledamot i Reggio Emilia Institutets styrelse</i> <i>Ordförande i aktiebolaget "Space & Relation on Earth"</i>	
Thomas Strand <i>Ledamot i Riksbankens jubileumsfond</i> <i>Ledamot i Folkbildningsrådets styrelse</i>	
Eva Gullfeldt -	
Thomas Persson <i>Ledamot i Lärarutbildningsnämnden vid Stockholms universitet</i>	
Gerd Ripa -	

Noter

Belopp anges i tusentals kronor (tkr).

Resultaträkning

Not 1

Bland verksamhetens intäkter och kostnader redovisas även kostnader som har belastat ej räntebärande anslag. Det gäller anslag 1.5 Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet, anslagsposterna 2,3,4 och 9, 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet, anslagsposterna 1 och 2.

Kostnader som belastat anslag 1:9 avser främst löner för de lärare som anställts av Skolverket och som arbetar på skolor utomlands.

Bland verksamhetskostnaderna redovisas även administrationskostnader för anslagen 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal, 1:11 Förstärkning av basfärdigheter samt 1:15 Statsbidrag till yrkesutbildning inom komvux, anslagspost 8.

Not 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2012	2011
Inkomster enligt 4 § avgiftsförordningen:		
Rapporter, nationella prov m.m.	52 236	38 484
Periodiseringspost, upplupna intäkter - rapporter, nationella prov	1 877	1 994
Lärarlegitimation	632	66
Inkomster enligt 15 § avgiftsförordningen:		
Allmänna handlingar	14	11
Övriga intäkter		
Övriga intäkter	254	3 982
Konsultuppdrag	140	35
Periodiseringspost, upplupna intäkter - övriga intäkter	0	-151
Försäljning av inventarier	0	0
Summa	55 152	40 433

Not 3

Intäkter av bidrag	2012	2011
Statliga myndigheter, Kammarkollegiet, Socialstyrelsen mm	3 913	7 709
Integrations- och jämställdhetsdepartementet; SFI-bonus		
EU institutioner	619	308
Nordiska Ministerrådet; Nordiskt nätverk för vuxnas lärande	1 228	786
Nordiska Lärosäten	525	525
Övr länder och internationella organ	95	44
Summa	6 381	9 372

Not 4

Finansiella intäkter utgörs av ränteintäkter på myndighetens räntekonto i RGK samt återbetalning av ränta på anslagssparande till RGK. Under 2012 har Skolverket erhållit ränta på räntekonto på 526 (782).

Not 5

	2012	2011
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter och andra avgifter	172 258	159 790

Not 6

Övriga driftskostnader har ökat med 85 746 tkr, 2012 (714 651) jämfört med 2011 (628 904). Den största delen av ökningen (35 291) avser ökade kostnader för uppdragsutbildning universitet/högskolor samt konsultkostnader (31 566) och ökade kostnader för inhyrd personal (28 527). Minskning av kostnaderna har gjorts med (-14 330) för kurs- och konferensavgifter.

Not 7

Intäkter av uppbörd avser återbetalning av tidigare utgivna bidrag.

Not 8

Avsnittet för transfereringar visar ett saldo, periodiseringspost, 2012 om 1 386 (-1 223). Anslagsbelastning sker först i och med utbetalning eftersom transfereringar inte omfattas av den kostnadsmässiga anslagsavräkningen utan avräkningen sker kassamässigt.

Lämnade bidrag för Maxtaxa inom barnomsorg, Fortbildning av lärare och förskolepersonal, Förstärkning av basfärdigheter samt Statligt stöd till vuxenutbildningen är exklusive Skolverkets kostnader för administration.

Lämnade bidrag	2012	2011
Maxtaxa inom barnomsorg m.m.	3 656 841	3 655 407
Fortbildning av lärare och förskolepersonal	56 808	542 258
Förstärkning av basfärdigheter	239 353	382 129
Yrkesutbildning inom Komvux	371 432	1 095 799
Verksamhetsstöd SISU Idrottsutbildarna	157 670	154 837
Övriga lämnade bidrag	829 842	964 331
Övriga lämnade bidrag, periodiseringsposter	1 386	-1 223
Summa	5 313 332	6 793 538

Not 9

Specifikation av årets kapitalförändring	2012	2010
Årets avskrivningar	-3 735	-2 235
Årets amorteringar	-	-
Förändring semesterlöneskuld	-	-
Upplupna intäkter/Upplupna kostnader	-	-
Avsättning pensionsskuld	-	-
Upplupna kostnader, lämnade bidrag	-1 386	1 223
Bokfört värde på sålda anläggningstillgångar	-	-
Kvarstående del av balanserade kapitalförändringen i samband med övergång till kostnadsmässig anslagsavräkning	-	-
Summa	- 5 121	- 1 012

Årets avskrivningar 2012 (3 735) avser avskrivningar på den IT-baserade bedömningsplattform som 2009 utvecklades för att utforma och fastställa nationella prov i svenskundervisning för invandrare (SFI-prov). Dessa investeringar har finansierats med anslag 1:5.9. Delar av lärarlegitimations har färdigställts avskrivningar påbörjats, investeringen har finansierats med anslag 1:5.3 och redovisas under Statskapital.

Balansräkning

Not 10 Immateriella Anläggningstillgångar

Balanserade kostnader för utveckling

Anskaffningsvärden	2012-12-31	2011-12-31
Ingående balans	86 678	60 296
Årets anskaffningar	25 806	26 382
Årets utrangeringar/försäljningar	-1 236	-
Utgående balans	111 248	86 678
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	29 280	19 412
Årets avskrivningar	11 491	9 868
Årets nedskrivningar		-
Årets utrangeringar/försäljningar		-
Utgående balans	40 771	29 280
Bokfört värde	70 477	57 398

Licenser och dataprogram

Anskaffningsvärden	2012-12-31	2011-12-31
Ingående balans	7 603	5 748
Årets anskaffningar	729	1 855
Årets utrangeringar/försäljningar		
Utgående balans	8 332	7 603
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	4 771	3 759
Årets avskrivningar	1 075	1 012
Årets utrangeringar/försäljningar		
Utgående balans	5 846	4 771
Bokfört värde	2 487	2 832

Not 11 Materiella Anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Anskaffningsvärden	2012-12-31	2011-12-31
Ingående balans	2 248	479
Årets anskaffningar	674	1 769
Årets utrangeringar/försäljningar		-
Utgående balans	2 922	2 248
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	568	479
Årets avskrivningar	347	89
Årets utrangeringar/försäljningar		-
Utgående balans	915	568
Bokfört värde	2 007	1 680

Maskiner och inventarier

Anskaffningsvärden	2012-12-31	2011-12-31
Ingående balans	47 559	27 984
Årets anskaffningar	2 724	19 903
Årets utrangeringar/försäljningar		-328
Utgående balans	50 283	47 559
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	26 161	22 088
Årets avskrivningar	7 801	4 350
Årets utrangeringar/försäljningar		-277
Utgående balans	33 962	26 161
Bokfört värde	16 321	21 398

Not 12

Förutbetalda kostnader	2012-12-31	2011-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	7 037	4 772
Utbetalda förskott till universitet och högskolor avseende Fortbildning av lärare och förskolepersonal		
Övriga förutbetalda kostnader	3 091	1 740
Summa	10 128	6 512

Not 13

Övriga upplupna intäkter	2012-12-31	2011-12-31
Liber (inkom 2012 efter brytdag)	1 877	-
Återbetalning Statsbidrag från kommuner		1 387
Summa	1 877	1 387

Not 14

Avräkning med statsverket	2012-12-31	2011-12-31
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	98 071	30 861
Redovisat mot anslag	5 904 540	7 361 335
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-5 914 086	-7 293 495
Omdisponerade medel	-127	
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	89 027	98 701
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-9 648	-12 065
Redovisat mot anslag	377 231	318 739
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-379 496	-318 868
Omdisponerade medel	127	
Återbetalningar av anslagsmedel	49	2 546
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-11 738	-9 648
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	5 732	6 783
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-1 872	-1 051
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	3 860	5 732

Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
<i>Ingående balans</i>	- 66 378	-
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	69 139	171 372
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-5 916 847	- 7 464 686
Betalningar hänförliga till anslag	5 914 086	- 7 293 495
Saldo		-
Medel under utredning		-
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken</i>	0	- 66 378
Summa Avräkning med statsverket	81 149	28 406

Utgående fordringar och skulder 2012-12-31 i det räntebärande flödet, - 11 378, avser det utgående anslagssparande 2012 för anslagen 1:1.

I samband med övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning 2009 flyttades semesterlöneskulden per 2008-12-31 från Balanserad kapitalförändring till Avräkning med statsverket. Från och med 2009 har förändring av semesterlöneskulden anslagsavräknas.

Not 15

Beviljad räntekontokredit för 2012 uppgår enligt regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM) till 32 834. Behållning räntekonto i RGK 2012-12-31 var 66 541 (26 803). Ökningen av saldot 2012 beror till del på att Skolverket erhållit/och betalat statliga leverantörsskulder senare än föregående år och således också ökat leverantörsskulderna, se not 20

Not 16

Statskapital	2012-12-31	2011-12-31
Konst från Statens konstråd	15	15
Licenser Lärarlegitimation	1 855	1 855
IT utveckling Lärarlegitimation	23 781	13 005
IT baserat ärendehanteringssystem	227	227
Bedömningsplattform för SFI-prov	7 647	7 647
IT-baserat informationssystem för kursplaner	16 001	15 730
Matematiklyftet	8 153	-
Akkumulerade avskrivningar	-4 434	-105
Utgående statskapital	53 244	38 374

Statskapital utan avkastningskrav avser konst som under 2003 har överförs från Statens Konstråd. Investeringar för Lärarlegitimation har finansierats med anslag 1.5:3 IT-baserade bedömningsplattform som utvecklas för att utforma och fastställa nationella prov i svenskundervisning för invandrare (SFI-prov), IT-baserat informationssystem för kursplaner, Matematiklyftet, dessa investeringar har finansierats med anslag 1:5.9.

Not 17

Balanserad kapitalförändring	2012-12-31	2011-12-31
Ingående balanserad kapitalförändring	-1 951	- 7 246
Föregående års kapitalförändring enligt resultaträkningen	-1 012	5 295
Avskrivningar	4 329	
Utgående balanserad kapitalförändring	1 366	-1 951

Not 18

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2012-12-31	2011-12-31
Ingående avsättning	1 034	1 499
Årets pensionskostnad	1 110	272
Årets pensionsutbetalning	-592	-737
Utgående avsättning	1 552	1 034

Not 19

Låneramen för 2012 uppgår enligt regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/S) till 46 000 (51 000).

	2012-12-31	2011-12-31
Ingående balans lån hos Riksgäldskontoret	42 006	36 382
Under året upptagna lån	17 477	18 212
Amortering	- 18 019	-12 588
Utgående balans lån hos Riksgäldskontoret	41 465	42 006

Not 20

Skulder till andra myndigheter	2012-12-31	2011-12-31
Leverantörsskulder	58 197	2 882
Arbetsgivaravgifter	4 645	4 388
Premier avtalsförsäkringar		-
Särskild löneskatt	12	19
Kåpanavgift		-
Utgående moms	569	496
Summa	63 423	7 785

Ökningen av leverantörsskulder till andra myndigheter beror främst på att universitet och högskolor har fakturerat sina kostnader under december 2012 till skillnad från föregående år då universiteten och högskolorna fakturerade tidigare på året. Skolverket leverantörsskulder har således ökat.

Not 21

Upplupna kostnader	2012-12-31	2011-12-31
Semesterlöneskuld inkl sociala avgifter	14 370	12 430
Upplupna löner inkl sociala avgifter	2 867	1 145
Upplupna kostnader för Kompetens- och utvecklingsåtgärder		-
Övriga upplupna kostnader	6 692	6 232
Summa	23 929	19 807

Not 22

Oförbrukade bidrag	2012-12-31	2011-12-31
Integrations- och jämställdhetsdepartementet	423	645
EU-kommissionen; Evaluation of SEN policy and Practice	783	833
Utbildningsdepartementet; Validering av utländsk yrkeskompetens	1201	1 201
Justitiedepartementet; Utvärdering av Starkare än du tror	0	174
Näringsdepartementet, Främja entreprenörskap vård omsorg	0	193
Socialstyrelsen, Främja entreprenörskap vård omsorg	1 250	1 250
Kammarkollegiet, Främja entreprenörskap vård omsorg	1 775	2 000
Kammarkollegiet, Skolors undervisning i ANDT	1 550	-
Kammarkollegiet, Strategi för romsk inkludering	2 014	-
Kammarkollegiet, utv stödmateriel individuella studieplaner	991	-
Kammarkollegiet, EU-agenda	340	-
Nordiska ministerrådet, språkkampanj inom nordiska språk	415	352
Nordiska lärosäten	0	526
EU-agenda	660	-
Övriga oförbrukade bidrag från myndigheter	536	356
Övriga oförbrukade bidrag från utomstatliga institutioner	293	261
Summa	12 231	7 791

Anslagsredovisningen**Not 23 Anslag 1:1 Integrationsåtgärder***Indragning*

I enlighet med regleringsbrev 2011-12-15 (A2011/4500/IU, A2011/4444/EXPCH (delvis)) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet från 2011. Beloppet, 74 559 tkr, har redovisats som en indragning.

Finansiella villkor

Anslagspost 7	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av sfi.bonus, högst	600	563	37

Not 24 Anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder*Indragning*

I enlighet med regleringsbrev 2011-12-15 (U2011/7064/JÄM, U2011/6952/JÄM) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet från 2011. Beloppet, 1 522 tkr har redovisats som en indragning.

Not 25 Anslag 1:1 Statens Skolverk*Indragning*

Enligt regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM (slutligt), U2011/7297/S) får Skolverket disponera 3% av tilldelade medel 2011. Den del av det ingående anslagssparande som översteg 3%, 49 tkr har redovisats som indragning.

Not 26 Anslag 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*Indragning och omdisponerat anslagsbelopp*

Enligt regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM (slutligt), U2011/7297/S) ska anslagssparandet på anslagsposterna 2, 4 och 9 omfördelas till anslagspost 3. Enligt regleringsbrevet får Skolverket efter omfördelningen disponera 87 000 tkr av det ingående anslagssparandet 2011 på anslagspost 3. Restande del, 119 038 tkr har redovisats som indragning.

För anslagspost 9 ska Skolverket enligt regleringsbrevet även redovisa en indragning med 109 000 tkr.

Finansiella villkor, tkr

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Medel för Tekniksprånget			
I enlighet med uppdraget att genomföra Tekniksprånget (U2012/5580/GV), utbetalning till Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademin (IVA)	2 800	2 800	-
Anslagspost 3	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Till Statens skolverks disposition			
Internationella tävlingar för elever i teknik, naturvetenskap och matematik	-	749	
Stipendier till islänningar för yrkesutbildning i Sverige	-	196	
Bidrag för lärlingsutbildning enligt förordningen (2007:1349) om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning	-	91 958	
Till Internationella programkontoret för utbildningsområdet för stöd till utveckling av multilaterala projekt inom Grundtvig, Comenius och Leonardo da Vinci	200	200	-
Bidrag till lärlingsutbildning enligt förordning (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning, högst	146 000	68 207	77 793
Varav administrativa kostnader för och uppföljning av utbildn	1 500	1 086	414
Till Stockholms universitet för verksamheten med nationellt resurscentrum i kemi och fysik	500	500	-
Till Lunds universitet för verksamheten med nationellt resurscentrum i kemi och fysik	500	500	-
Till teknik- och naturvetenskapscentrum i enlighet med vad som sägs i förordningen (1997:153) om statsbidrag till teknik- och naturvetenskapscentrum, högst	25 500	25 500	-
Utgifter för att fortsätta arbetet med en Kvalitetsutmärkelsen Bättre skola (U2010/3614/S), högst	2 000	2 000	-

Utgifter avseende uppdraget om befattningsutbildningen för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem, högst	108 000	85 561	22 439
varav administrationskostnader	-	5 067	
Utgifter avseende uppgift att legitimera lärare och förskollärare, komplettera legitimationer med ytterligare behörighet, och utnämna lektorer och därtill hörande uppgifter, högst	76 000	75 839	161
Medel har även finansierat anläggningstillgångar avseende detta uppdrag.		10 776	
Utgifter som avser Lärarnas ansvarsnämnd, högst	1 800	1 109	691
Utbetalning till Skolinspektionen för kostnader till följd av möjligheten att anmäla ärenden till Lärarnas ansvarsnämnd.	500	500	-
Utbetalning till Domstolsverket för kostnader till följd av möjligheten att överklaga beslut om legitimation.	200	200	-
Utgifter i enlighet med uppdrag om informationsinsatser för Yrkesutbildning, högst	3 000	1 121	1 879

Anslagspost 4	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag till vissa organisationer			
Bidrag till elevorganisationer	-	4 700	
Bidrag till föräldraorganisationer	-	1 500	
Sveriges anslutning till Europeiskt centrum för moderna språk i Graz	-	765	
Förberedelsearbete avseende uppfinnartävlingen Finn Upp för elever i årskurserna 6-9	-	1 000	
Stöd till Förbundet Mot Läs- och skrivsvårigheter för verksamheten vid Skrivknuten i Stockholm	-	1 000	
Till World Skills Sweden (Yrkeslandslaget), högst	5 000	5 000	-
varav för planering och genomförande av yrkes-SM	2 000	2 000	-
Till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur, högst	2 000	2 000	-
Utgifter avseende uppdraget att stimulera entreprenörskap inom ramen för regeringens strategi för entreprenörskap i skolan, högst	24 500	23 504	996
Varav verksamhetsstöd som har betalats ut till Ung företagsamhet	7 000	7 000	-
Till projektet Matena för vidareutveckling av samverkan mellan skola och teknikföretag inom MNT-området, högst	1 500	1 500	-

Anslagspost 9	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Fördelas efter beslut av regeringen			
Utgifter avseende uppdraget till Internationella programkontoret för utbildningsområdet (IPK) att vara förmedlingsorgan för förvaltningspartnerskap (U2011/7241/UH)	800	800	-
Utgifter avseende uppdraget om genomförande av skolreformer (U2010/259/S), högst	34 000	27 299	6 701
Medlen får användas för finansiering av anläggningstillgångar.		271	
Utgifter i enlighet med förordningen om försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan, högst	24 600	14 780	9 820
varav kostnader för information och administration av försöksverksamheten.	2 100	1 380	720
Utgifter avseende uppdraget att genomföra fortbildningsinsatser med anledning av införandet av betyg i årskurs 6, högst	15 000	12 001	2 999
Utgifter avseende det förnyade uppdraget att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling (U2011/567/S och U2011/2649/S), högst	10 000	9 770	230
Utgifter avseende uppdraget att stödja ett urval av grundskolor i utanförskapsområdet (U2011/6863/S), högst	20 000	11 222	8 778
Utgifter avseende uppdraget att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa (U2011/5947/S), högst	50 000	44 221	5 779
Utgifter avseende uppdraget att stödja skolans utveckling av ämnet idrott och hälsa (U2011/5948/S), högst	2 000	1 657	343
Betalning till Livsmedelsverket för utgifter i enlighet med uppdraget Livsmedelsverket om näringsriktig skolmat och skolmåltidens utformning.	2 000	2 000	-
Utgifter i enlighet med Skolverkets uppdrag att förbereda inrättandet av den nya gymnasiesärskolan.	15 000	11 099	3 901
Utgifter för uppdraget att kartlägga och analysera hur en ökning av den garanterade undervisningstiden i matematik i grundskolan och motsvarande skolformer kan användas.	1 000	982	18
Utgifter i enlighet med uppdraget att i samarbete med Högskoleverket genomföra en informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena och de nya lärar- och förskolläraryrkesutbildningarna (U2010/7661/S).	13 000	12 728	272
Utgifter i enlighet med uppdraget om garanterad undervisningstid.	2 000	1 233	767
Utgifter i enlighet med uppdrag att genomföra en enkät riktad till vårdnadshavare till barn i åldrarna 1 till 12 år (U2012/1876/S).	6 000	5 790	210

Utgifter för insatser enligt förordningen (2012:144) om statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena, varav för administrativa ändamål	17 000 640	1 673 601	15 327 39
Utgifter i enlighet med uppdrag att svara för fortbildning av matematiklärare i matematikdidaktik och utbildning av matematikhandledare och rektorer (U/2012/2103/GV).	60 000	34 321	25 679
Varav för utveckling av stödmaterial och en webbplattform, högst	24 000	10 258	13 742
Varav för administration, uppföljning och utvärdering, högst	16 000	6 152	9 848
Varav utbildning av matematikhandledare och rektorer, högst	4 000	3 083	917
Fördelning av statsbidrag för fortbildning av matematiklärare och matematikhandledare	16 000	1 954	14 046
Anläggningstillgångar som får finansieras med medlen	-	8 153	
Utgifter i enlighet med uppdrag om utveckling av kvalitet i gymnasial lärlingsutbildning (U2012/757/GV), högst	10 000	5 796	4 204
Utgifter i enlighet med Uppdrag att föreslå hur skolor kan stödjas i att kartlägga och följa upp nyanlända elevers kunskaper (U2012/2890/S), högst	500	39	461
Utgifter i enlighet med uppdrag att stödja barns flerspråkiga utveckling (U2012/2891/S), högst	1 500	0	1 500
Utgifter avseende uppdraget att genomföra utvecklingsinsatser inom områdena naturvetenskap och teknik (U2012/4111/GV), högst	28 000	25 209	2 791
Varav för myndighetens förvaltningskostnader inklusive kostnader för att administrera referensgrupp, högst	3 500	3 400	100
Varav medel att använda för insatserna för att stärka arbetet med NT i förskolan, högst	500	471	29
Efter rekvisition till Riksföreningen Teknikcollege	500	500	-
Anslagspost 1:5.9 har tillgodoförts 8 810 tkr avseende återbetalda statsbidrag för utvecklingsinsatser matematik vilket var ett uppdrag under 2010 och 2011.			
Skolverket har tilldelats uppdrag inom anslagsposten 1:5.9 motsvarande 312 900 tkr och utfallet uppgår till 214 735 tkr. Skillnaden avviker mot tilldelade uppdrag med 31% vilket i huvudsak förklaras av att ny verksamhet krävt planering och framförhållning och därmed inte hunnit komma igång fullt ut, t. ex. gällande fortbildning och stödinsatser hos huvudmän.			

Not 27 Anslag 1:6 Särskilda insatser på skolområdet*Indragning*

Enligt regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM (slutligt), U2011/7297/S) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2011 med 17 159 tkr.

Finansiella villkor

	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Elevbaserat tilläggsbidrag för svårt rörelsehindrade elever:			
Göteborgs kommun	14 055	14 055	-
Kristianstads kommun	15 394	15 394	-
Stockholms kommun	8 366	8 366	-
Umeå kommun	8 751	8 751	-
Ersättning till Örebro Kommun enligt:			
- 6§ i avtalet mellan staten och Örebro kommun om gymnasial utbildning i Örebro för döva och hörselskadade samt dövblinda ungdomar från hela landet	107 065	107 065	-
- 8§ nämnda avtal, för särskilda stödinsatser	6 200	6 200	-
- 9§ nämnda avtal samt 6§ avtalet mellan staten och Örebro kommun om utbildning inom Örebro gymnasiesärskola för döva eller hörselskadade utvecklingsstörda elever från hela landet	-	19 546	-
Utbetalning till Örebro Kommun i utökat statsbidrag till särskild utbildning inom kommunens gymnasiesärskola för döva och hörselskadade elever från hela landet (U2012/3234/GV)	4 400	4 400	-
Ersättning i enlighet med avtal om utbildning för psykiskt utvecklingsstörda barn och ungdomar från hela landet som upprättats mellan staten och: Landstinget i Södermanlands län	-	7 095	-

Not 28 Anslag 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.*Indragning*

Enligt regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM (slutligt), U2011/7297/S) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2011 med 5 658 tkr.

Finansiella villkor

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av statsbidraget, högst	1 000	958	42

Not 29 Anslag 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.*Indragning*

Enligt regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM (slutligt), U2011/7297/S) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2011 på anslagspost 1 och 2 med 2 756 respektive 35 222 tkr.

Finansiella villkor

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar:			
Mjölby kommun, utbildning i guldsmedsteknik	202	202	-
Nybro kommun, utbildning i glasblåsning	600	600	-
Lessebo kommun, utbildning i glasblåsning	300	150	150
Krokoms kommun, utbildning i körning med häst	1 058	1 058	-
Stockholms kommun, utbildning för yrkesdansare	4 385	4 385	-
Särskilt bidrag för förberedande dansutbildning i grundskolan:			
Göteborgs kommun (inklusive grundbidrag)	-	1 799	-
Piteå kommun (inklusive grundbidrag)	-	968	-
Stockholms kommun (inklusive grundbidrag)	-	1 775	-
Särskilt bidrag för förberedande dansutbildning och Yrkesdansarutbildning:			
Göteborgs kommun, förberedande dansarutbildning	2 557	2 557	-
Stockholms kommun, förberedande dansarutbildning	2 557	2 557	-
Stockholms kommun, yrkesdansarutbildning	6 031	6 031	-
Särskilt bidrag för internatboende för elever på dansarutbildningen, högst:			
Stockholms kommun	3 000	3 000	-
Särskilt bidrag för förberedelse av inrättande av förberedande dansarutbildning			
Piteå kommun	200	200	-
Särskilt bidrag för anordnande av förberedande dansarutbildning i grundskolans årskurs 4-9			
Piteå kommun	297	297	-
Rådet för dansarutbildningens verksamhet	3 000	2 682	318

Finansiella villkor

Anslagspost 2	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
IBO anslutningsavgift	-	1 766	-
Internationell gymnasial utbildning i Stockholm, Göteborg och Sigtuna	-	12 909	-
Statsbidrag till kommuner för elever från nordiska länder	-	16 853	-
Statsbidrag till landsting för elever från nordiska länder	-	1 246	-
Statsbidrag till fristående skolor för elever från nordiska länder	-	9 804	-
Ersättning vid personskada till elev i viss gymnasieskolutbildning	-	405	-
Statsbidrag till riksinternatskolor	-	20 729	-
Statsbidrag för utlandssvenska elevers skolgång i Sverige	-	920	-
Statsbidrag för vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige	-	22 372	-
Utbetalning till Kulturfonden för Sverige och Finland, högst	1 000	1 000	-

Not 30 Anslag 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Utgifter som belastat Europaskolorna redovisas bland verksamhetens kostnader i resultaträkningen.

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM (slutligt), U2011/7297/S) får Skolverket disponera 3 % av tilldelade medel 2011 för anslagspost 1 och inget för anslagspost 2. Den del av det ingående anslags-sparandet som redovisats som indragning uppgår till 6 759 tkr resp. 659 tkr.

Not 31 Anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM (slutligt), U2011/7297/S) får Skolverket inte disponera det ingående sparandet från 2011 på anslagspost 1 och 2 och det har därför redovisats som en indragning på 327 132 tkr respektive 17 903 tkr.

Finansiella villkor

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande, högst	434 200	253 706	180 494
Skolverkets kostnader för administration samt uppföljning av insatserna för lärarfortbildning, högst	7 800	6 549	1 251
Utgifter i enlighet med Skolverkets uppdrag att svara för fortbildning av rektorer, högst	20 000	9 279	10 721
Anledningen till att en så stor andel av anslaget är oförbrukat är att antalet ansökningar under 2012 har varit lågt avseende såväl fortbildning av lärare och fritidspedagoger som rektorer.			

Anslagspost 3	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration samt uppföljning av fortbildningsinsatserna av förskollärare och förskolechefer, högst	1 200	1 058	142

Not 32 Anslag 1:11 Förstärkning av basfärdigheter

Indragning

Enligt regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM (slutligt), U2011/7297/S) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet från 2011. Det ingående anslagssparandet från 2011 har redovisats som en indragning.

Finansiella villkor

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för information, administration och uppföljning, högst	1 000	833	167

Not 33 Anslag 1:15 Statligt stöd till vuxenutbildning

Indragning

Enligt regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM (slutligt), U2011/7297/S) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet för anslagsposterna 1, 2, 3, 6 och 13 och det har därför redovisats som en indragning. För anslagspost 8 får Skolverket disponera 86 500 tkr av det ingående anslagssparandet.

Omdisponerat anslagsbelopp

Enligt regleringsbrev 2011-12-22 (U2011/7258/SAM (slutligt), U2011/7297/S) omfördelas anslagssparande från 2011 på anslagspost 13 till anslagspost 8.

Finansiella villkor

Anslagspost 2	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag: Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar			
Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund	516	516	-
Samernas utbildningscentrum i Jokkmokk	9 112	9 112	-
Anslagspost 3	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag till Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna	157 670	157 670	-

Anslagspost 8	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag enl förordning om statsbidrag för yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning och yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning för utvecklingsstörda m.m., högst	279 000	264 387	14 613
Bidrag enligt förordningen (2010:2016) om statsbidrag för lärlingsutbildning för vuxna.	109 500	57 045	52 455
Utgifter i enlighet med Skolverkets uppdrag om yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (U2011/7309/GV), högst	50 000	50 000	-

Not 34 Beställningsbemyndigande

Enligt regleringsbrev för 2012 har Skolverket tilldelats en bemyndigande ram om 371 000 för anslag 1:10. ap 1, Fortbildning av lärare och rektorer, 30 000 för anslag 1:10.ap 3, Fortbildning av förskolelärare/chefer, 74000 för anslag 1:5. ap1, Tekniksprånget, 30700 för anslag 1:5. ap 2 Internationella studier samt 207 300 för anslag 1:5. ap 3 Till Statens skolverks disposition för Rektorsprogrammet.

Utestående åtaganden att infrias under 2013-15 uppgår totalt till 477 433, därav för tekniksprånget 74 000, rektorsprogrammet 207 300 och 4 500 för internationella studier, anslag 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. För anslag 1:10 fortbildning av lärare och förskolepersonal utgör åtagandet 191 633, Skolverket har avtalat med lärosäten att anordna/erbjuda kurser inom läraryftet II, därutöver tillkommer kostnader för statsbidrag till huvudmännen.

Ingående åtaganden 2012 uppgick till 176 966.

Ledningens beslut om årsredovisning 2012

Ledningens beslut om årsredovisning 2012

Vid föredragning den 13 februari 2013 har jag fattat beslut om Skolverkets årsredovisning för 2012.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm den 21 februari 2013

Anna Ekström
Generaldirektör

I ärendets slutliga handläggning har Helén Ängmo, Camilla Asp, Tommy Lagergren, Ann-Charlotte Gunnarsson, Eva Lindgren samt Staffan Lundh i Skolverkets ledningsgrupp deltagit.

Skolverket

www.skolverket.se